Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XII. Ljubljana, 1. avgusta 1940. Štev. 31 (563)

Čim više kdo stoji, tem niže more pasti.

Slovenski rek

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA: 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnine je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV: V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 8 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4·50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Možnosti napada na Angleško

(Gl. str. 9)

Slovaški prezident Tiso

Ljubljana, 31. julija.

V ospredju političnih dogodkov so poslednje dni razgovori, ki so jih imeli državniki Romunske, Madžarske, Slovaške in Bolgarske v Solnogradu in Berchtesgadnu. Nemčiji in Italiji se mudi, da bi še pred nevihto, ki se bo usula nad Anglijo, uredili razna odprta vprašanja, tičoča se jugovzhodne Evrope. Z zlomom Francoske je sam po sebi prenehal njen vpliv v tem delu Evrope, s čimer se je seveda položaj za Nemčijo in Italijo bistveno olajšal.

V Nemčiji so poudarili pomen teh razgovorov z obliko, v kakršni so izdali uradni komunike. Svet je pa postal še bolj pozoren zaradi redkobesednosti nemških diplomatov, ki niso hoteli o sestanku nič določenega povedati. Ljudje so se že privadili diplomatskim običajem in navadam: kadar se je zgodilo kaj posebno važnega, se o tem ne izgublja preveč besed in so uradni komunikeji o takih prilikah zmerom izredno hladni in molčeči. Prevladuje prepričanje, da predstavljajo solnograjski razgovori prvi korak, iz katerega bi se dale presoditi metode in duh nemške zunanje politike pri ustvarjanju nove Evrope, zlasti njenega jugovzhoda.

Po solnograjskih razgovorih

Na Balkanu ne bo sprememb

dokler se vojna ne konča

Sporna vprašanja jugovzhoda naj se urede šele po nemški zmagi nad Angleško. Na Francoskem iščejo krivce katastrofe

Nemška politika je načela stvar pri jedru, torej pri dveh državah, za kateri je Nemčija zmerom kazala veliko zanimanje. Glede Madžarske Nemci odkrito priznavajo, da veže obe državi tradicionalno prijateljstvo in da sta tudi glede imen Versailles in Trianon njuni usodi simbolično povezani. Nemški interesi nasproti Romuniji so nasprotno bolj realistični. Že pred pričetkom vojne so se kazali v gospodarskih sporazumih, ki so Nemčiji med vojno mnogo koristili. Če k temu dodamo še popolno preosnovo romunske politike, ki se tako očitno zrcali v vseh ukrepih romunske vlade, dobiva nemška politika že bolj otipljivo lice.

Zelo važno vlogo igra tudi lega Madžarske in Romunije. Nemška zunanja politika pač računa z dejstvom, da sta naroda teh držav kakor klin zabita med slovanske narode. V tej točki se menda križajo nemški in ruski interesi, bi morda kdo utegnil pripomniti. Kdor pazljivo zasleduje vesti, ki prihajajo iz Berlina in Rima, ni mogel prezreti, da so tam glede zadržanja sovjetske Rusije popolnoma mirni. Pravijo, da je Sovjetska zveza glede jugovzhodnega prostora dezinteresirana in da pri reševanju balkanskih vprašanj v tem pogledu ne obstajajo različna naziranja.

O solnograjskih razgovorih so začele krožiti najrazličnejše vesti. Ugibalo se je o tem in onem, tudi propaganda je posegla vmes. To seveda Nemcem ni moglo biti všeč in zato so dosedanjo molčečnost prekinili. Z uradne strani so izjavili, da solnograjski razgovori niso prinesli nikakšnih otipljivih sklepov, marveč da so zastopniki povabljenih držav samo pojasnili stališče do načrtov, ki jih imata v tem delu Evrope Nemčija in Italija. Povedali so tudi, da je želja obeh držav, da se s temi razgovori poravnajo obstoječi spori, kar naj se pa zgodi z neposrednimi pogajanji med prizadetimi državami. Revizionističnim zahtevam Madžarske in Bolgarske je treba ugoditi, vendar na tak način, da ne bo ogrožal normalnega gospodarskega razvoja v jugovzhodni Evropi. Po sporazumu s prizadetimi državami se bodo teritorialne spremembe izvršile šele po končani vojni. Spremembe bodo take, da na Balkanu ne bo več prepirov. Slovaška naj bi se kot docela samostojna pokrajina priključila Madžarski, s katero bi bila gospodarsko in politično povezana. Madžarska naj prepusti Sovjetski zvezi Podkarpatsko Ukrajino. Romunija bo dala Madžarski del Transilvanije, Bolgariji pa del Dobrudže. Ko bo prišel čas, bo Nemčija sklicala posebno konferenco, na kateri bosta Nemčija in Italija posredovali in razsodili v vseh točkah o katerih med prizadetimi ni prišlo do sporazuma.

Zastopniki Madžarske so v Solnogradu izrazili še razne druge svoje težnje, ki zadevajo še nekatere druge

Nemški zunanji minister Ribbentrop

države na jugovzhodu, a pri Nemcih niso našle dobrohotnega odziva. To je razvidno iz pisanja Göringovega glasila »Essener National-Zeitung«. List razpravlja v daljšem članku o madžarskih zahtevah in pravi, da naj Madžarska nikakor ne misli, da bo igrala vlogo, ki jo ji je v zgodovini dajala krona sv. Štefana. Pri postavljanju svojih zahtev se ne sme naslanjati na zgodovino. Časi, ko so se državne meje določale na podlagi narodnostnih manjšin, so minili. Iz tega bi se dalo sklepati, da se bodo razna še obstoječa vprašanja reševala tako, kakor so se med Italijo in Nemčijo na južnem Tirolskem ali med Nemčijo in Rusijo na Poljskem, torej s preseljevanjem prebivalstva.

*

Angleško vprašanje je stopilo v zatišje. Nemški udar na Angleško se še zmerom ni začel, pač pa dela diplomacija z vso paro. Na obzorju se pojavljajo velike politične spremembe, ki že razkrivajo megleni pajčolan bodoče ureditve zahodne Evrope.

Nemški tisk navaja pod mastnimi naslovi članek bretonskega časopisa *»L'heure bretonne«*, ki izhaja v Rennesu. Po pisanju tega lista so nemške oblasti uradno priznale ustanovitev samostojne bretonske države, za generalnega guvernerja so pa postavili poveljujočega generala posadnih čet, nekega Weyerja. Po nemških vesteh se je pet departementov združilo v novo bretonsko državo. Bretonski narodni svet je izdal proglas, ki v njem poudarja, da se je politični položaj bretonskega ljudstva popolnoma spremenil, z njim pa tudi sistem, ki je doslej vladal v teh pokrajinah. Posebna točka proglasa ureja odnose do Francije in Nemčije, kar bodo določili na podlagi medsebojnih dogovorov. Izredno zanimiva je točka proglasa, ki govori o stališču Bretonske glede nadaljnje vojne proti Angleški. Proglas pravi dobesedno: »V tem trenutku vojne med Nemčijo in Anglesko je treba nujno poudariti, da je bretonski narod nasprotnik starega sovražnika Keltov.«

Ako nemški tisk tako podrobno navaja pisanje bretonskega glasila, potem mora to nekaj pomeniti. Iz tega bi se namreč dalo sklepati o namerah nemške politike nasproti Francoski. Francoske države, kakršna je bila pred zlomom, ne bo več. Razdeljena bo bržčas na male državice, kakor se je to zgodilo z bivšo avstro-ogrsko monarhijo. To potrjuje tudi pisanje glavnega glasila nemštva v tujini. Ta list piše namreč, da je Francoska država štirih narodov. Za dokaz navaja sedanje gibanje med Bretonci in obenem namiguje, da se jim bodo pridružili še Baski in Katalanci, Flamci in Valonci.

*

Francoski ministrski svet je sprejel osnutek zakona o ustanovitvi posebnega sodišča, ki bo preiskal vzroke vojaškega poraza in krivce kaznoval. Sodišče bodo sestavljali visoki državni uradniki. Preiskava bo obsegala dobo, ko bi Francija morala biti pripravljena za vojno. Prav tako se bo bavila z vojno napovedjo, ki so jo proglasili, čeprav dežela ni bila zadostno pripravljena. Podrobno se bo pečala tudi z načinom vodenja vojne, pri čemer nameravajo posvetiti največjo pozornost onim devetim mesecem brezdelja, ko francoska armada ni ničesar ukrenila, ampak je čakala, dokler ni Nemčija napadla.

V zvezi s to preiskavo že imenujejo nekatere visoke osebnosti, ki se bodo morale zagovarjati. Med njimi so bivši ministri Daladier, Campinchi, Mandel, Reynaud, Delbos, Blum, Pierre Cot in vrhovni poveljnik zavezniške vojske general Gamelin. Preiskava proti Cotu se bo nanašala na oni čas španske državljanske vojne, ko so Cotu kot letalskemu ministru očitali, da je španski vladi dobavljal francoska vojaška letala in sanitetske potrebščine francoske vojske.

Vsi imenovani so sicer v prostosti, a skrbno zastraženi. Daladier stanuje v nekem hotelu v Marseillu, Reynaudu so določili neko hišo blizu Vichyja, Campinchi in Delbos sta menda nekje v severni Afriki pod policijskim nadzorstvom. Mandel je zaprt v Meknesu. Očitajo mu, da se je pogajal z neko tujo vlado na škodo Francoske.

Madžarski predsednik vlade Teleky

Po pisanju vladnega glasila *»Petit Dauphinois«* zahteva francoski narod naglo in strogo, a tudi pravično kazen. Zvedeti hoče napake ne le zaradi tega, da bodo krivci kaznovani, marveč še bolj zato, da se napake ne bodo ponovile.

Francijo čakajo težki dnevi. Gospodarsko življenje je hudo prizadeto, nezaposlenost zavzema čedalje večji obseg. Opaža se pomanjkanje bencina, še bolj pa hrane. S 1. avgustom bodo uvedli krušne karte. Otroci bodo dnevno dobivali po 200 gramov, odrasli pa po pol kg kruha. Zaradi denarnih težav je vlada preklicala vsa vojna naročila, ker je denar potreben za obnovo dežele. Velike težave so glede beguncev, ki so se hoteli vrniti v kraje, ki so jih Nemci zasedli. Nemške vojaške oblasti so zasedeno ozemlje razdelile na pet predelov: na centralni pas, pariški pas, severni pas A, severni pas B in na vzhodni pas. V oba poslednja pasa se ne more nihče vrniti, ker nemške oblasti tega ne dovolijo. V severni pas A se smejo vrniti le kmetje, uradniki in javni nameščenci. Centralni in pariški pas je odprt za vse begunce.

*

Na mornariškem dnevu sovjetske mornarice je imel ljudski komisar za vojno mornarico admiral Kuznecov

Nadaljevanje na 3. strani.

Zadnje čase se je nemška letalska in podmorniška vojna proti Angležem spet poostrila, posebno v Rokavskem prelivu. Nemci so potopili med drugimi tudi 18.000tonsko francosko ladjo *Meknès*. Razumljivo je, da terja poostrena vojna na morju žrtve tudi med nemškimi podmornicami. Naša slika kaže razburkano morje po potopitvi neke nemške podmornice.

Na Angleškem se mrzlično pripravljajo za obrambo domovine; vsi, prav vsi se morajo seznaniti z orožjem, člani spodnje zbornice, duhovniki in celo gojenci raznih slovitih angleških kolegijev. Gornja slika nam kaže gojence etonskega kolegija, kako se, oblečeni v značilne uniforme, vadijo s puškami.

Družinski tednik

Prva dela za preureditev našega trga v moderno, higiensko urejeno tržnico so se pričela že pred mesecem dni. Tedaj so prestavili stojnice ob Ljubljanici v notranjščino trga pod stopnišče ob stolnici. Bali smo se že, da bo ostalo samo pri tem, toda za sadjarskimi barakami so prišle na vrsto mesnice, stoječe ob desnem bregu Ljubljanice.

Marsikatera gospodinja se danes jezi, ker mora zjutraj iskati ‚svojega' mesarja, ki je bil včeraj še na starem mestu, danes je pa že nekje drugje. Ta ali ona se je že v hitrici spotaknila ob kakšen tram, ki je ostal od preurejevanja kot poslednji spomin na stare stojnice na nepriličnem mestu, toda požrla je jezo ob misli, da je vse to potrebno, če hočemo dobiti novo tržnico.

Sicer je bil pa že skrajni čas, da se je to preurejevanje pričelo. Njega dni so sicer stale na tem mestu še bolj primitivne in nehigienične stojnice: nekaj rogovil, pokritih s plahto, pa je bil ‚štant'. Že od tedaj so se menda v luknjah za Ljubljanico zaredile podgane. Mesarji sami so se skušali te nadlege osvoboditi z zidanimi, higieničnimi stojnicami, vendar mrčesa ni mogoče iztrebiti kar čez noč. Po preureditvi trga bomo imeli Ljubljančani kar dvoje koristi: Ljubljana bo dobila novo, moderno in lepo tržnico, kakor jih imajo druga večja mesta v naši kraljevini, ljubljanski mesarji se bodo pa enkrat za vselej osvobodili podganske nadlege, tako da bodo Ljubljančani glede higiene v novi tržnici popolnoma brez skrbi.

Kronistka.

Politični tednik

Naredba o odkupu in ceni letošnje pšenice je stopila v veljavo. Naredba določa ceno najboljši pšenici po 250 dinarjev za 100 kil. S to naredbo so razveljavili tudi naredbo o odkupu stare pšenice. Za odkup letošnje pšenice je dobil Prizad obratno glavnico 800 milijonov dinarjev.

Rusko trgovinsko predstavništvo je v soboto prispelo v Beograd preko Sofije. Trgovinsko predstavništvo vodi Gregorij Josipovič Vorobjev, njegov stalni namestnik je pa Valentin Sidorovič Minaičev. Predstavništvo ima še tri člane. Na beograjski postaji so jih sprejeli ruski poslanik Plotnikov in zastopstva našega trgovinskega in zunanjega ministra in gospodarskih organizacij.

Naša trgovinska delegacija z zastopniki izvoznega oddelka in oddelka za trgovinske sporazume trgovinskega ministrstva in Prizada so odpotovali v Turčijo, kjer se bodo s turško trgovinsko delegacijo pogajali glede preskrbe naše tekstilne industrije in glede podaljšanja jugoslovansko-turške trgovinske pogodbe.

Sovjetski poslanik v Beogradu Plotnikov je obiskal predsednika in podpredsednika naše vlade in se z njima dalj časa prijateljsko razgovarjal.

Jugoslovanska trgovinska delegacija se že štirinajst dni mudi v Nemčiji. Nemčija namreč želi povečati uvoz žita in kovin iz Jugoslavije, zlasti pa, da bi ji dobavljali vse tisto blago, ki smo ga obljubili Franciji in Angliji. Pogajanja bodo baje uspešna.

*

Nemška vlada je povabila v Nemčijo slovaške, romunske, madžarske in bolgarske državnike. Namen razgovorov je stabilizacija razmer in ohranitev miru na jugovzhodu vse dotlej, dokler Nemčija in Italija ne opravita z Anglijo. V Solnograd so prispeli predsednik romunske vlade Gigurtu in zunanji minister Manoilescu, naslednji dan pa predsednik bolgarske vlade Filov in zunanji minister Popov, potlej pa slovaška državnika Tiso in Tuka. Posamezne delegacije se med seboj niso sešle. Delegate sta vsakokraš sprejela nemški zunanji minister Ribbentrop in kancler Hitler. Vsaka izmed delegacij je razložila težnje svoje države, ki jih bo Nemčija proučila. V Solnogradu niso sklepali kakšnih pogodb, temveč so imeli samo posvetovanja. Razpravljali so pred vsem o razmerju med Madžarsko in Slovaško, med Madžarsko in Romunijo, med Romunijo in Bolgarijo, med Romunijo in Sovjetsko Rusijo ter med Sovjetsko Rusijo in Madžarsko. Nemčija in Italija sta slej ko prej za stabilizacijo razmer na jugovzhodu in želita, da bi južnovzhodne države mirno med seboj revidirale svoje meje ali pa revizijo meja preložile do konca vojne. To je zlasti v gospodarskem interesu obeh vojskujočih se držav. Vse teritorialne spremembe so baje preložene na konec vojne.

Predsednik romunske vlade Gigurtu in zunanji minister Manoilescu sta iz Solnograda odpotovala naravnost v Rim, kjer sta ju sprejela zunanji minister Ciano in Mussolini. Nazaj grede domov sta se vračala skozi Ljubljano, kjer so ju pozdravili zastopniki naših oblasti.

Romunska železna garda je začela veliko akcijo proti sleherni nadaljnji delitvi Romunije. Vodstvo stranke je o teh svojih željah izročilo spomenico romunskemu kralju Karolu.

Angleška vlada je sporočila bolgarski vladi, da odobrava njeno revizionistično stališče do Romunije glede Dobrudže. Velika Britanija je to stališče zavzela zato, ker je Romunija odpovedala angleško garancijsko pogodbo in se pridružila državama osi.

Nemški letalski napadi na Anglijo in angleški na Nemčijo so čezdalje srditejši. V bojih sodelujejo velike trume letal. Oba tabora hočeta po vsaki ceni še pred spopadom na morju drug drugega oslabiti in zmanjšati zlasti proizvodnjo orožja in letal. Zato so na obeh straneh najbolj prizadete industrije.

Amerika je prepovedala izvoz starega železa in petroleja iz Amerike na Japonsko in Špansko, od koder ga izvažajo v Nemčijo. Japonsko je ta uredba silno prizadela. Zato so poslali svojega poslanika v Washington k državnemu podtajniku za zunanje zadeve Sumnerju Wellesu, da pozive, kakšne namere ima Amerika v bodoče glede izvoza.

Angleške oblasti so v Port Saidu zadržale romunsko tovorno ladjo »Bukeli« in prazni petrolejski ladji »Olteno« in »Stoo«. Romunske oblasti so pa kot protiukrep zaplenile 18 angleških vlačilcev na Donavi.

Vojna v Sredozemlju se nadaljuje. Sleherni dan se vrste italijanski letalski napadi na angleške pomorske postojanke, zlasti Gibraltar in Malto. Pretekli teden so napadali tudi postojanke v severni Afriki in petrolejske naprave v Haifi v Siriji. Po pisanju italijanskih listov so italijanski bombniki gospodarji Sredozemlja.

Angleški minister lord Beaverbrook je imel po radiu govor, v katerem je sporočil, da bodo odslej Združene države pošiljale po 3000 letal na mesec v Veliko Britanijo. Od maja so jih dobili že več ko 12 tisoč. V Veliki Britaniji sami se je letalska produkcija zvečala za sto odstotkov. Minister je poudaril, da hoče Velika Britanija na ta način prav tako pridobiti nadvlado v zraku kakor nadvlado na morju.

Otona Strasserja, nemškega emigranta, ki so ga osumili soudeležbe pri atentatu na Hitlerja v Monakovem, so nemške oblasti prijele v Parizu. Sodile ga bodo po nemških zakonih.

Nemci so ustavili v Franciji ves civilni promet. Iz tega nekateri sklepajo, da Nemci končujejo zadnje priprave za napad na Anglijo.

Bivšega predsednika francoske vlade Daladierja so v Maroku aretirali in prepeljali v Marseille. Z bivšim ministrom Mandelom in nekaterimi drugimi člani njegove vlade ga bodo postavili pred posebno sodišče in obtožili krivde za francoski poraz.

Na vseameriški konferenci v Havani so sklenili sprejeti pod svojo zaščito evropske posesti v Ameriki in izdati kolektivne gospodarske ukrepe v primeru potrebe proti kateri koli izvenameriški državi. V tem primeru bi omejili tudi pravice tujih diplomatov v Ameriki.

Vsi francoski listi so pred kratkim naslovili na nemško vlado prošnjo, naj **priskoči Franciji na pomoč, ker ji grozi velika katastrofa. Zaradi ustavitve slehernega uvoza in izvoza in zaradi izselitve beguncev je nastalo v zasedeni Franciji takšno pomanjkanje živil in kurjave, da Franciji preti pozimi velika lakota.** Pariški časopisi zahtevajo primerne ukrepe proti Židom in prostozidarjem.

Prvi odmev solnograjskih razgovorov na Slovaškem je odstop zunanjega ministra Durčanskega. Na njegovo mesto je prišel predsednik vlade dr. Tuka, notranji minister je pa postal Šanjo Mach, ki se je udeležil solnograjskih razgovorov.

V Romuniji pričakujejo ne samo zunanje, temveč tudi notranjepolitično spremembo. Po vrnitvi iz Rima sta Gigurtu in Manoilescu poročala o razgovorih kralju Karolu in ministrskemu svetu. Državni podtajnik v prosvetnem ministrstvu je imel govor, v katerem je omenil, da mora nastopiti sprememba v notranji ureditvi države.

Okrog sto nemških letal je te dni priletelo nad Anglijo. Kakor hitro so letala preletela angleško obalo, jih je obsul topovski ogenj angleških obalnih baterij. Takoj so se dvignila v zrak tudi lovska letala in nemške bombnike pregnala. To se je ponovilo tudi drugič, ko so se bombniki znova pojavili nad Anglijo.

Nemški gospodarski minister doktor Funk je dal tujim časnikarjem važno izjavo o gospodarski ureditvi Evrope po vojni. Minister je namreč dobil od maršala Göringa nalogo, na sestavi načrt za nemško in evropsko gospodarstvo po vojni. Dr. Funk je dejal, da bo nemška marka vodilna valuta v Evropi, zlato pa ne bo več osnovna valuta. Narodnosocialistična gospodarska politika se je zmerom ravnala po metodah, ki ustrezajo trenutnemu položaju. Tako bo tudi v bodoče. Nemčija in Italijq bosta najože sodelovali in združili vse svoje gospodarske sile.

Tajno sejo je imela angleška spodnja zbornica te dni. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker so pričakovali, da bo Churchill ob tej priložnosti definitivno odgovoril na Hitlerjev mirovni apel. Spodnja zbornica je pa po uvodni seji izglasovala tajno sejo. Churchill in zunanji minister Halifax sta govorila o angleški zunanji politiki.

Neposredna pogajanja med prizadetimi podunavskimi državami glede revizije meja pričakujejo v kratkem. Pri tem gre pred vsem za Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo. Madžarski politični krogi pričakujejo, da bodo z Romunijo mirno uredili svoje politično razmerje in s tem zagotovili trajen mir med seboj. Agencija United Press poroča iz Bukarešte, da je dala Nemčija Romuniji rok do 15. septembra za ureditev teritorialnih sporov z Madžarsko in Bolgarijo. Po tem času bo pa sama posegla vmes.

Za bolezen so zdravila...

Tragedije mladostnikov

Dva neuslišana mlada zaljubljenca sta sklenila, da bosta šla skupaj v smrt

Subotica, julija.

Pred nekoliko dnevi je zbudila veliko senzacijo v Subotici novica, da je šel prostovoljno v smrt 20letni Dezider Adlestein, sin znanega trgovca iz Sente. Posebno skrivnostna je bila mladeničeva smrt zato, ker ni nihče slutil, zakaj je šel mladenič prostovoljno v smrt, ko mu vendar ni bilo nobene sile.

Šele v nekaj dneh, ko so uvedli preiskavo o skrivnostnem samomoru, je dnevnik mladega samomorilca postal kažipot za osvetlitev te nenavadne zadeve. Če beremo včasih kakšno knjigo o trpljenju, o ljubezenskem doživljanju mladostnikov, majemo z glavo, češ: v resnici je pa čisto drugače. Ob branju tega dnevnika in ob mladeničevem truplu pa spoznaš, da piše življenje sámo še vse trpkejše in bolj razgibane zgodbe, kakor jih beremo v poceni romanih.

Mladi Dezider se je v dvajsetem letu zaljubil na smrt v neko mlado lepotico iz Stare Kanjiže. To še ne bi bilo tako tragično, če ne bi bila v dekleta zaljubljena že dva njegova tovariša. Prijatelji so se med seboj dogovorili, naj dekle samo razsodi, komu bo poklonila svoje srce. Mlada lepotica se je vnela za najmlajšega izmed njih, nekega komaj sedemnajstletnega mladeniča.

Ta izbira je oba neuslišana častilca zelo potrla. Posebno Dezider je postal otožen in si je želel samo smrti. Tako vsaj piše v svojem dnevniku, ki je pretresljiva izpoved mlade duše, ki ima premalo poguma in premalo samovzgoje, da bi premagala udarce, ki jih zadaja življenje. Na nesrečo je imel Adlestein velik vpliv na svojega tovariša, ki je bil prav tako zaljubljen v kanjiško lepotico. In tako se je Deziderju posrečilo, da je pregovoril svojega tovariša, naj gre z njim v smrt.

Fanta sta odšla na železniško progo in hodila ob njej, čakajoč vlak. Oba sta bila trdno odločena, da gresta v smrt. Ko sta v daljavi zagledala vlak, sta se prijela za roke in korakala lokomotivi naproti. Tik, preden je prihrumela lokomotiva, se je pa Deziderjev tovariš ustrašil in skočil v jarek. Mladi Adlestein je pa planil pod vlak...

Tako so zdaj rekonstruirali s pomočjo dnevnika skrivnostno smrt mladega trgovčevega sina. Vendar še zmerom ni jasno vse, ker je Deziderjev tovariš pobegnil, najbrže iz strahu, da bi ga utegnili na policiji zasliševati glede Adlesteinove smrti. Njegovi starši so kajpak v hudih skrbeh, saj še ne vedo, ali je sploh še živ in ali ni v duševni zmedenosti storil spet kakšne lahkomiselnosti...

Takšne zgodbe kažejo, da pogosto hodi današnja mladina po težkih potih, prav zato, ker se ne zaupa svojim staršem niti svojim vzgojiteljem. V dvajseti pomladi pač vsak mladenič še ni dovolj zrel, da bi spoznal prave vrednote življenja, in če ni nikogar, ki bi ga poučil o njih, prav lahko spodrsne. V današnjih dneh preživlja mladina hudo stisko prav zato, ker se zaradi preobilice drugih perečih vprašanj starši pogosto premalo bavijo z njo. In vendar bi morala vsaka mati in vsak oče poučiti svoje otroke, da je življenje predragoceno, da bi ga ponosen človek vrgel že ob prvi preizkušnji proč kot staro rokavico.

Društvo prijateljev Sovjetske zveze za dravsko banovino je predložilo kr. banski upravi svoja pravila. Pripravljalni odbor sestavljajo bivši senator Ivan Hribar, vseučiliška profesorja dr. Franc Šturm in dr. France Kidrič in docent dr. Fran Zwitter, skladatelja Slavko Osterc in Lucijan M. Škerjanc, književnika Franc Albreht in Vladimir Levstik, dramaturg Narodnega gledališča Jože Vidmar in mnogo drugih intelektualcev.

S 1. avgustom je poštno ministrstvo podražilo pristojbine za brzojavke v notranjem prometu. Za vsako navadno brzojavko velja zdaj beseda 1 din, najmanjši znesek za brzojavko je pa 10 din. Pristojbina za nujno brzojavko je dvojna in stane vsaka beseda 2 din, najmanjši znesek je pa 20 din. Za odgovor je treba plačati za besedo po 1 din, za nujni odgovor pa po 2 din.

Otvorili so novo zračno zvezo na progi Dubrovnik—Bar—Podgorica. Ta proga bo imela zvezo z Beogradom, Sarajevom in Zagrebom. Promet na njej je otvoril pilot Striževski.

Okrog 12 milijonov bo stala zgradba nove moderne bolnišnice, ki jo gradi krajevna bratovska skladnica na Jesenicah. Bolnišnica bo imela 130 postelj in bo najmoderneje opremljena. Temeljni kamen so že blagoslovili.

2,500.000 din je stal deški dom, ki ga je dravska banovina sezidala v Kaštelih pri Splitu. V ta dom bodo prihajali na počitnice siromašni otroci iz vseh delov Slovenije. Že zdaj je v domu 150 otrok.

Nov umetniški paviljon gradi v Splitu Hrvatsko društvo umetnosti. Paviljon bo stal na zemljišču ob banski palači. Umetniki bodo razstavljali svoja dela v času letoviške sezone, da bodo svoja dela lahko prodajali tudi inozemskim obiskovalcem. Paviljon bo pa stal banovino okrog 3 milijone din.

Nov Meštrovićev spomenik bo dobilo mesto Zagreb, in sicer krasno skulpturno delo »Mati in dete«. To delo je poklonil Meštrović Higienskemu zavodu, ki ga je na svoje stroške dal vliti v bron. Spomenik stoji pred poslopjem Higienskega zavoda in je 4 m visok.

Moderno radiotelefonsko centralo dobi otok Vis, kamor so že pripeljali stroje za novo avtomatsko telefonsko centralo. Otok Vis bo odslej po radiotelefonski postaji na ultrakratke valove zvezan s celino. Centrala bo imela dve podcentrali; ena bo v Komiži, tako da bodo vsi kraji na otoku Visu vezani na to centralo. Nova centrala bo ena izmed najmodernejših central na Jadranu.

Zidali bodo 90 velikih žitnih skladišč po vsej naši državi in je v ta namen odpotovalo po državi sedem komisij z nalogo, da izberejo in nakupijo zemljišča. Poslopja bodo zidana iz opeke in kamna, tako da bodo v vsakem kraju uporabljali tisto gradivo, ki je v tem kraju najcenejše. Računajo, da bodo ta dela končali že koncem septembra, tako da bodo lahko v ta skladišča spravili že letošnje pridelke.

VII. obrtno razstavo je v nedeljo otvorilo Društvo slovenskih obrtnikov v Št. Vidu. Pokrovitelj razstave je bil ban gospod dr. Marko Natlačen, ki so ga predsedniki raznih organizacij in šentviški župan prisrčno pozdravili. Nato si je dr. Natlačen ogledal razstavo, po kateri ga je vodil predsednik Društva slovenskih obrtnikov, gospod Vrhovec. Po ogledu je bilo v »Ljudski kuhinji« slovesno kosilo. Ta razstava spet kaže, da je sloves, ki ga imajo naši šentviški mizarji, upravičen, ker so mizarski izdelki šentviških obrtnikov vsako leto bolj dovršeni.

Za majave zobe uporabljajte zdravilno PARADENTIN kremo za čiščenje zob in masiranje zobnega dlesna (sluznice). Glavno skladišče Drogerija Cregorič, Ljubljana

Poslopje za visoko komercialno šolo bodo začeli graditi v Zagrebu. Za zemljišče so dali dva milijona dinarjev, stavba sama bo pa stala osem milijonov dinarjev. Po potrebi bodo potem zgradili še druga poslopja v ta namen.

Na Stolu se je nevarno ponesrečil 14letni Miro Mohar. Plezal je v skale in tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo in dobil tudi hude notranje poškodbe.

Policija je prepovedala hazardiranje v vrbaski banovini, kjer je zaradi hazardiranja obubožalo že nešteto družin. Kogar bodo zasačili pri igri, bo najstrože kaznovan. Vse gostilne in kavarne, v katerih bodo ljudje hazardirali, bo policija zaprla in lastnikom trajno odvzela obrtno pravico. Vsak mestni uslužbenec, ki bo hazardiral, bo takoj odpuščen iz službe. S takšnimi in podobnimi strogimi ukrepi bo policija skušala odpraviti hazardiranje in bo mnogo družin obvarovala nesreče.

Umrl je po vsem Sremu znan bogat cigan, 60letni Triva Nikolić iz Laćarka pri Sremski Mitrovici. Bil je znan in spoštovan trgovec s konji, ki si je znal pridobiti lepo premoženje. Svoji ženi in otrokom je zapustil eno izmed največjih in najlepših hiš daleč naokrog, polne hleve in kašče, 60 oralov zemlje in polno denarja. Poleg tega je pa zapustil tudi mnogo menic, ker je kmetom posojal velike zneske denarja. Triva Nikolić je bil pač izjema med cigani, ki si je s pametjo in pridnostjo prihranil tako lepo premoženje.

OKVIRJI za SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE.
KLEIN
LJUBLJANA, Wolfova 4

Listek „Družinskega tednika"

Če bi imel 21 let

Napisal
WILLIAM S. KNUDSEN

Če bi imel ena in dvajset let, bi postal mehanik. Skušal bi dobiti delo v mehanični delavnici. Če se mi to ne bi posrečilo, bi se potrudil za delo pri črpalki ali za učno mesto pri električarju ali za delo pri kleparju ali za trgovskega pomočnika ali tekača. Skratka: skušal bi si najti mesto, kjer bi moral delati z lastnimi rokami.

Od svojega šestnajstega leta sem več ali manj mehanik. Najprej sem delal v tovarni koles, ob večerih sem pa obiskoval tehnične tečaje.

Preteklo poletje sem se precej podrobno zanimal za študente, ki so bili tik pred vseučiliškim končnim izpitom. Zdelo se je, da si belijo glavo, katero pot naj ubero. Svetoval sem jim, naj si izbero delo, pri katerem bodo morali delati z rokami: črpalko, tovarno, trgovine, mehanske delavnice. Bili so na moč začudeni in so mislili, da se šalim. Bili so vendar akademiki! Ročno delo bi pomenilo (na nekakšen zame nerazumljiv način) izgubo na ugledu.

Pri tem so bili to popolnoma pošteni, povprečni, dostojni in inteligentni mladi Američani. Dejstvo, da so se bali delati z rokami dokazuje, da z našim vzgojnim sistemom nekaj ni v redu. Od sto tisočev mladih mož, ki vsako leto zapuščajo vseučilišča, ima večina očitno samo eno častihlepje: sedeti za pisalno mizo s telefonom. Če ima ta pisalna miza povrh še električni gumb in če pritisk na ta gumb prikliče tajnico, je to že »zelo na veliko«! Na tem idealu se mi nekaj ne zdi v redu.

Poklic mehanika sploh nima na sebi nečesa »poniževalnega«. Kljub vsej naši nezaposlenosti je prvovrstni izurjeni mehanik še zmerom najpogosteje iskani in najneodvisnejši mož, ki ga utegnete najti. Današnje stanje Amerike in njen življenjski standard sta bolj odvisna od spretnosti naših mehanikov kakor pa od dela katerega koli drugega poklica ali od drugih činiteljev. Moč Amerike je njeno delo in visok odstotek naših ustvarjajočih podjetij vodijo možje, ki so sami izšli iz delavnic.

Nočem zapostavljati izobrazbe, temveč hočem samo poudariti, da je človek, vzgojen samo po knjigah, samo napol izobražen. Tu je še neka vrsta praktičnega znanja in zdravega človeškega razuma, ki utegne samo z uporabo rok preiti v možgane. Mlademu človeku lahko dopoveste, kaj je črpalka, če pa dobi v roke cev in s pomočjo zamaška, pritrjenega na bat, potegne skozi to cev vodo, zares razume, kaj je črpalka.

Toda vzemimo, da bo postal vaš sin učitelj ali duhovnik, zdravnik ali odvetnik, ali se bo potem moral tudi baviti z rokodelsko izobrazbo? Vsekako. Po mojem mnenju je izurjenje rok bistveni del izobrazbe duha. Vaš duhovnik ali učitelj, zdravnik ali odvetnik, bo imel več praktičnega razumevanja, če je užival tudi to izobrazbo; prepričan sem, da bo prav storil če se bo vse svoje življenje bavil s kakršnim koli ročnim delom kot svojim zasebnim »konjičkom«.

Dober mehanik mora biti mislec. Pogosto utegne biti počasnejši mislec kakor mladi mož, ki je sijajno prestal vseučiliške izpite, toda najboljši mož je tisti, ki knjižno učenost združi z znanjem, ki ustreza ročnemu delu.

Neka moja zelo dobra znanka ima sina, ki se zanj zanimam. Čudovit dečko je in ima pogoje za spretnega mehanika. Že nekaj časa na moč priporočam, da bi postal klepar. Njegova mati pa noče verjeti, da resno mislim. Kaj! Njen ljubljenec, njen nadarjeni dečko naj bi postal klepar? Najboljšo vseučiliško izobrazbo mora dobiti! Toda jaz mislim popolnoma resno. Prav zato, ker od dečka veliko pričakujem, mislim, da bi postal izvrsten klepar. To pa ne pomeni, da mora ostati vse svoje življenje klepar. Pozneje naj bi pogledal tudi h kurilniški ali industriji za klimatične naprave. Postal bi lahko podjetnik ali pa prišel na kakšno vodilno mesto v industriji, ko se v Ameriki poraja velika konjunktura stanovanjskih hiš.

Toda vzemimo, da bi ostal klepar? Če bi bil res dober klepar, ne bi bilo treba ne njemu ne njegovi materi nikoli trpeti pomanjkanja.

Mož, ki je bil kdaj mehanik, ima prednost v umetnosti občevanja z ljudmi. Sam je delal skupaj s takšnimi ljudmi. Pozna njihove sposobnosti in njihove meje. Njemu samemu so ukazovali in zato dobro ve, kaj naredi dobrega in kaj slabega predstojnika.

Očitno sem obrtniško izobrazbo zato tako poudaril, ker sem bil sam mehanik in sem ponosen na to. Seveda pa ne bom trdil, da naj se vsakdo loti te vrste zaposlitve. V vsakj stroki in v vsakem poklicu potrebujemo poštenih moči.

Obsojam pa ponarejeno odličnost, ki marsikaterega mladega človeka ovira, da ne sledi svojim naravnim nagnjenjem. Pospraviti hočem z nazorom, da je katera koli poštena zaposlitev poštenejša kakor druga. Pošteno je vsako delo, ki ga pošteno opraviš.

»The American Magazine«, Newyork.

VSAK TEDEN DRUGA

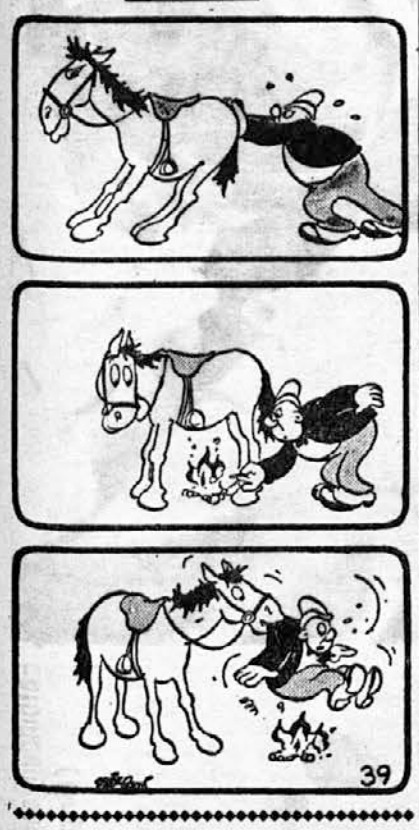

»Ljubljano« so pred kratkim dvignili iz morja in jo te dni prepeljali v Boko Kotorsko. Na tem potu jo je spremljalo nekaj naših ladij, vlekla jo je pa ladja »Spasilac«.

Prvi hrvatski zvočni film bodo kmalu predvajali v Zagrebu; dolg bo 3000 metrov. Film se imenuje »Pobjednik«; vsebino pa tvori življenje hrvatskega kmeta. Poleg tega bodo predvajali tudi proslavo dr. Mačka. Ves film bo v srbohrvaščini, glavne vloge imajo najboljši hrvatski komiki Tkalec, Rutić, Jovanović in drugi. Film bo stal več ko milijon dinarjev in ga bodo že oktobra meseca predvajali. Režijo bo vodil znani režiser Gjorgjević.

Dve kili peska je pojedel za stavo delavec Jano Kombig v Pančevu. Spočetka je Jano mirno požiral pesek, pozneje je pa moral popiti nekaj vode, da je lahko pesek do konca pojedel. Kombig je pesek pojedel za stavo desetih dinarjev.

V Srbiji raste boljši čaj kakor je kitajski, in bo najbrže v bližnji prihodnosti dobil tudi v tujini veliko veljavo. Kmetje ga imenujejo kačaniški ali šarplaninski ali celo ljubotenski čaj. To je preprosta planinska rastlina, ki pa skuhana daje posebno krepčilno pijačo. Ko so se zanjo pozanimali tudi naravoslovci in zdravniki, so ugotovili, da je kemični sestav te rastline našemu organizmu veliko koristnejši kakor tujezemski čaji. Če bo kačaniški čaj dobil tudi po svetu veljavo, bo to za siromašne kraje na našem jugu velike važnosti.

Otroka z dvema glavama je rodila 20letna kmetica Ljubica Florićeva v Grljanu blizu Zaječara. Otrok je živel samo 24 ur in zbujal veliko zanimanje po vsej okolici. Za zdravnike je to pravi fenomen.

Iz Save so potegnili pri Beogradu truplo moškega, ki je imel okrog vratu privezan 30 kil težak kamen. V utopljenčevi obleki so našli listine, ki se glase na ime Ljubisava Krezića, 27letnega posestnika iz Ostružnice. Ker je Krezić pred nekaj dnevi izginil od doma, gre najbrže za umor.

1,200.000 dinarjev bo stal nov rastlinjak, ki ga bo gradila zagrebška poljedelska fakulteta. Senat zagrebške univerze bo od zneska 21 milijonov dinarjev, ki jih je dobila za ureditev potrebnih vseučiliških zgradb, potrošil 2 in pol milijona za potrebe poljedelske šumarske fakultete. Od tega bo fakulteta 1,300.000 dinarjev uporabila za dovršitev tretje fakultetne zgradbe, 1,200.000 dinarjev pa za zgradbo velikega modernega rastlinjaka.

Z vrelo črno kavo se je poparila dveletna posestnikova hči Marija Jazbinškova na Grubnem pri Pilštajnu. Deklica se je hudo poparila po hrbtu in je takoj po prevozu v bolnišnico že izdihnila.

Za vse žene in dekleta! Zakaj kupujete drage kuharske knjige, ko pa dobite za din 10'— zbirko preizkušenih receptov, ki jih je spisala poklicna kuharica po lastnih dolgoletnih izkušnjah? Razne juhe, navadne in pikantne omake, od navadne pečenke do najfinejše mesne specialitete, od navadne močnate jedi do najfinejše torte, razno pecivo za vse prilike, razne likerje in barske pijače ter razne druge domače in tuje specialitete lahko skuha po tej knjigi okusno vsaka žena in dekle! To vam jamči pisateljica knjige, ki je kuhala v prvovrstnih restavracijah in hotelih in ki je prebrodila že pol sveta. Kuhajte po teh receptih in vaša družina bo z vašo kuho zadovoljna. Nakažite din 10'— na račun Poštne hranilnice št. 14.259 ali pa pošljite v znamkah na spodnji naslov in pošljem vam knjižico poštnine prosto. **Deziderij Mizerit, Zidani most št. 6.**

Novo rudarsko šolo bo dobil Varaždin; občina bo dala na razpolago zemljišče, banska oblast bo pa najela pri Bratovski skladnici v Zagrebu posojilo štirih milijonov.

Novo cesto bodo začeli graditi od Beograda do Avale, koder je avtomobilski promet zelo narasel. Odkar je na Avali postavljen spomenik Neznanemu junaku, se je promet na tej cesti nenavadno povečal in je začel obratovati tudi velik moderen hotel. Novo cesto bodo zgradili po vzorcu modernih nemških avtomobilskih cest.

Zemlja je zasula tri otroke revnega dninarja Ignjata Pavića na Koriji pri Virovitici. 12letni Ivan, 7letna Marica in 3letna Kristina so odšli v peščenico, da bi nagrabili lonec peska. Ko so vsi trije otroci stali v precej globoki jami, se je nenadoma zrušila nad njimi zemlja in vse tri zasula. Samo Marici se je posrečilo rešiti izpod zemlje. Hitro je odhitela v vas po ljudi, ki so takoj začeli odkopavati zemljo, ali Ivan in Kristina sta bila že mrtva.

Za 150.000 dinarjev ukradenega blaga je našla policija v neki drvarnici v Dobranski ulici v Zagrebu. Bivši trgovski pomočnik Dragotin Pijevac je po raznih zagrebških trgovinah nakradel najrazličnejše blago in ga nosil v svoje nenavadno skrivališče. Tu je imel shranjene velikanske zaloge svile in sukna. Policija ga je prijela v trenutku, ko je z velikim zavitkom pod pazduho prišel iz neke trgovine in hitel proti svojemu skrivališču.

Po nesreči je ustrelil 12letni Anton Ločnikar iz Skomarja nad Žrečami svojo petletno sestrico. Njegov oče Jernej Ločnikar je prišel zvečer domov in obesil svoj suknjič na steno. 12letni Jernej je takoj nato začel stikati po očetovih žepih, ker je mislil, da mu je kaj prinesel, in kmalu našel v žepu samokres. Deček je samokres tako nesrečno vrtel v roki, da se je sprožil in je zadel petletno sestrico naravnost v trebuh, tako da je bila že po nekaj minutah mrtva.

Svojevrstna epidemija se je razširila po hercegovskih vaseh in so ji muslimani dali ime »vereа«. Dom narodnega zdravja v Mostarju in njegovi zdravniki imajo že dalj časa opravka s to svojevrstno boleznijo, katere glavni znaki so strah in slabo duševno razpoloženje. Menda je bila ta bolezen že pred nekaj leti razširjena med muslimani, potem je pa spet prenehala. Zdaj se je spet pojavila in se nevarno širi. Mostarski zdravnik dr. Huša je izjavil, da zbole muslimani zato za vereo, ker preveč kade in pijejo preveč vina in kave.

Prosimo Vas, poravnajte naročnino!

Bliža se čas velikih žrebanj Državne razredne loterije. Od 9. avgusta pa do 7. septembra bo izplačanih 56 milijonov 946 tisoč dinarjev srečnim igralcem. Srečke so Vam na razpolago tudi še med žrebanjem. Vsak, ki kupuje srečke pri Vrelcu sreče, naj vsaki dan posluša radio, ki bo prvi objavil Vaše dobitke, to je še isti dan, drugo jutro pa bo v »Jutru« in »Slovencu«. Vsi igralci, ki zadenejo, so tudi takoj obveščeni pismeno ali brzojavno. Prav velike dobitke ali premije pa Vam lastnik kolekture Vrelec sreče pripelje z avtomobilom na dom. — Priporoča se Vam Vaša domača glavna pooblaščena kolektura Državne razredne loterije Vrelec sreče **Alojzij Planinšek,** Ljubljana, Beethovnova ul. 14, v palači zavarovalnice »Dunav«.

Električni tok je ubil 42letnega delavca Franja Črnca, ki je bil zaposlen v rudniku Peklenici pri Varaždinu. Ko se je spuščal v jamo, se je po nesreči dotaknil električnega voda in je bil takoj mrtev. Zapušča ženo in dvoje otrok.

Strela je udarila v zvonik na Šmarni gori, nato je švignila v stojnico in tam premetala vse deske, potem je pa planila skozi okno v gostilniško sobo in oplazila nekaj ljudi. Najhuje je strela oplazila neki zakonski par ob steni, potem je strela švignila v nasprotni konec sobe in oplazila nekaj deklet. Ljudje so preživeli nekaj trenutkov groze in bili sprva prepričani, da je strela nekatere ubila. Na srečo so bili pa vsi samo omamljeni in sta si celo zakonca, ki ju je strela najbolj oplazila, s pomočjo masaže prav kmalu opomogla.

Strašna nevihta je divjala v bjelovarskem, djurdjevskem in virovitiškem srezu. Nevihta je napravila velikansko škodo: v bližini Kloštra je voda na štirih mestih razdejala železniško progo. Tudi v Medjimurju in Prekmurju je nevihta napravila veliko škode na sadovnjakih in v vinogradih. V Čakovcu je bil zaradi poplave celo nekaj časa promet ustavljen. Tudi telefonske zveze z Mariborom, Mursko Soboto in Varaždinom so bile pretrgane. Vihar je bil tako silen, da je ruval drevje in trgal strehe s hiš.

Vlak je povozil mladega posestnika Martina Stropnika iz Šoštanja, ko je v soteski v Penku vozil les. V trenutku, ko je Stropnik vozil čez železniško progo, je privozil tovorni vlak iz Šoštanja in Stropnika potegnil pod kolesje. Eden izmed konj se je utrgal in zbežal, drugi konj in Stropnik sta pa zašla pod kolesje, ki ju je smrtno poškodovalo. Stropniku je počila lobanja, da je že po nekaj minutah izdihnil, konju je pa vlak polomil vse noge. Pokojni Martin Stropnik zapušča ženo in štiri otročiče.

Okrog 800.000 dinarjev bo stala nova avtobusna postaja, ki jo bodo zgradili v Zagrebu. To bo odhodna postaja za vse avtobuse, ki vozijo med Zagrebom in drugimi mesti banovine Hrvatske. Avtobusno postajo bodo zgradili na zemljišču za zgradbo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Medvedje napadajo te dni vasi po srednji Bosni. V vasi Nemili so medvedje raztrgali 8 volov in enega konja. Kmetje se sami branijo proti medvedom, vendar so pa poklicali tudi oblasti na pomoč.

Huda nesreča se je zgodila preteklo soboto v premogovniku v Aleksincu, ki je zahtevala življenje 11 rudarjev. Nesreča je nastala zaradi eksplozije metana v enem izmed rovov. Rudnik, ki je oddaljen od Aleksinca le 3 km, je last delniške družbe. Ravnatelj je izjavil, da se je nesreča pripetila v Aleksandrovem rovu, ki je 283 m globok. V rovu se je nabiral metan in zaradi nespretnega ravnanja s svetilko je nastala eksplozija. V rovu je bilo zaposlenih 35 ljudi. Šele po dolgem in napornem reševanju se jim je posrečilo rešiti rudarje, izmed katerih jih je bilo 11 mrtvih, med njimi tudi en Slovenec, 22letni Anton Harinski. Reševalna dela so bila zaradi gostega dima v rovu in močnega vetra na površju zelo težavna.

Polovično voznino plačajo obiskovalci obrtne razstave v Št. Vidu, in sicer od 26. julija do 4. avgusta za vožnjo v Št. Vid in od 28. julija do 6. avgusta za povratek iz Št. Vida. Na odhodni postaji kupi popotnik vozni listek do Št. Vida in obrazec, ki velja s potrdilom o obisku razstave za brezplačni povratek.

Drava spet nevarno narašča, ker so bili v zadnjem času hudi nalivi. Po nekaterih krajih na Dravskem polju je že prestopila bregove in poplavila rodovitna polja.

Za dom onemoglih je razstavljenih več idejnih načrtov v Jakopičevem paviljonu. Ta dom bo mestna občina zidala na Bokalcah. Mestna občina hoče na Bokalcah zgraditi dom, ki bo zatočišče 1000 onemoglim. To zgradbo bo pa zidala v treh delih. Najprej bodo sezidali zgradbo za 350, nato za 700, šele potem pa dom za 1000 oskrbovancev. Za uresničenje tega dela bo mestna občina potrebovala okrog 10 milijonov dinarjev. Denar za zidavo je že na razpolago, podarila ga je Mestna hranilnica ljubljanska v proslavo svojega jubileja.

Električne ure z zagrebških cest in trgov je sklenila mestna občina odstraniti, ker so bile v zadnjih letih stalno pokvarjene. Popravila bi stala občino okrog 700.000 din, vzdrževanje bi pa veljalo na leto po 40.000 din. Ker pa občina zaradi drugih važnejših izdatkov ne zmore izdatkov za popravila zagrebških ur, je sklenila, da jih bo na dražbi prodala trgovinam za reklamne namene.

Za pet let je lov na srne prepovedala dunavska banovina, ker so lovska društva mnenja, da se zaradi hude zime in mnogih poplav divjačina ni tako zaplodila kakor druga leta. Da bi preprečila iztrebljenje, je banska uprava izdala prepoved lova na srne do konca leta 1944. Oblast bo dovolila neke izjeme, zanje bo pa treba vložiti obrazloženo prošnjo.

Patrona je razmesarila 10letnega posestnikovega sina Maksa Majoraca iz Stor. Doma v kuhinji se je igral s patrono, ki je nenadno eksplodirala in dečka strašno razmesarila. Raztrgala mu je levo stran prsi do pljuč in mu odtrgala levo roko v zapestju. Deček je že med prevozom v bolnišnico izdihnil.

Okrog 80.000 dinarjev škode je napravil ogenj posestniku Antleju pri Sv. Vidu pri Grobelnem. Vnel se je kozolec, v katerem je bilo nad 100 stotov sena, mnogo žita, gospodarskega orodja in nekaj voz. Ker je medtem, ko so drugi gasili ogenj, nekdo posestniku iz hiše ukradel zlato uro in okrog 5.000 dinarjev gotovine, sumijo, da je bil požar podtaknjen in je bil požigalec in tat eden in isti.

Zlato poroko sta praznovala v ljubljanskem zavetišču za onemogle bivši krojaški mojster Mihael Kreč in njegova družica Elizabeta. V nedeljo dopoldne so se zbrali pred zavetiščem povabljeni svatje, ki so slavljenca spremili v cerkev sv. Petra, kjer sta še enkrat, prav tako kakor pred petdesetimi leti prisostvovala poroki. Po poroki so jih odpeljali na Grad, kamor je slavljenec tako rad vsak dan zahajal. Z avtomobili so jih peljali tudi po mstu, odtod pa so šli nazaj v zavetišče, kjer so zlatoporočenca že čakali njuni tovariši. Slavljenca, ki sta živela lepo dobo skupnega življenja z roko v roki, sta pač zaslužila, da se je mestna občina tudi njunega jubileja spomnila in ga na tako lep način proslavila.

Strogi pasji zapor je odredilo mestno poglavarstvo v Mariboru. Neki stekel pes je ugriznil več oseb, mačk in psov in zato se morajo obgrizenci takoj prijaviti mestnemu poglavarstvu, mačke in psi pa morajo biti varno zaprti, na cesti morajo imeti psi nagobčnike in gospodarji jih morajo voditi na vrvi. Prepovedano je tudi pse voditi v lokale, trgovine in sploh vse javne prostore.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: g. France Cepuder, profesor, in gdč. Vida Suhadolnikova. V Rajhenburgu: g. Ernest Ivančič, uradnik tovarne »Celuloze« v Vidmu, in gdč. Vida Klešinova. V Mariboru: g. Alojzij Šuman, pregledník finančne kontrole, in gdč. Marica Godničeva, učiteljica ročnih del. V Moravčah: g. Kopač, vodja pisarne celjskega avtobusnega podjetja, in gdč. Vrečarjeva. Na Brezjah: g. Viktor Malovrh, služatelj prava, in gdč. Marija Zavraškova. Pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji: g. Egon Mihelčič, učitelj, in gdč. Frida Klethoferjeva, učiteljica. Bilo srečno!

Umrli so: V Ljubljani: Matej Zagorc, činovnik državnih železnic v pokoju; Maruša Jankovičeva. V Celju: 62letni Martin Drugovič, podnadzornik celjskih policijskih agentov v pokoju; 58letni Josip Lenko, inženir in posestnik v Št. Petru v Savinjski dolini; 76letni Vincenc Hölzl, poduradnik v pokoju; 69letni Josip Štante, dninar; 9letni Josip Jazbec; 54letna Juljana Frecetova. V Mariboru: Ivan Stanič, zasebnik; 66letna Helena Medvedova, zasebnica; 68letna Marija Zorletova; 59letna Marija Trobiševa. V Sevnici: Jožefa Lipovškova. V Ptuju: 82letni Jakob Cinglak, zlatomašnik. V Škofji Loki: 18letna Angelca Karlinova. V Fari: Ivana Modičeva, posestnica in gostilničarka. V Škocijanu pri Mokronogu: Alojzija Zupetova. V Zagorju: Martin Fink, rudniški nameščenec v pokoju. V Žalcu: Adela Kvedrova. Naše sožalje!

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogokrat **važnejše od hrane!**

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Ingenieur-Schule (HTL) **Mittweida** (Deutschland)

STROJEGRADBA, ELEKTROTEHNIKA

Tiskovine brezplačno

Na Balkanu ne bo sprememb, dokler se vojna ne konča

Nadaljevanje s 1. strani

pomemben govor, ki v svetu ni ostal neopažen. Dejal je, da je sovjetska mornarica danes tako močna, da je gospodar na Vzhodnem morju. V primeri z lanskim letom se je pomnožila za polovico, po tonaži pa zaradi novih velikih vojnih ladij celo za več ko 221%. Še bolj se je povečalo podmorniško brodovje, ki je v primeri z lanskim letom naraslo za 300 odstotkov. Isto velja za letalstvo vojne mornarice, ki se pa mora še bolj povečati. Kuznecov je svoj govor končal z besedami, da mnoge države nevoščljivo opazujejo okrepitev sovjetske mornarice, da pa povečanja še ni konec, ker sedanje stanje nikakor ne zadošča.

*

»Popolo d'Italia« je priobčil dopis svojega posebnega poročevalca, ki je obiskal po Nemčih zasedeno ozemlje. Članka pravi, da zbira Nemčija na vsem ozemlju od Narvika do Bresta velikanske množine vojaštva. Letal je toliko pripravljenih, da se njih število ne da niti približno oceniti. Vse prometne točke in cestna križišča so najstrožje zastražena. Nekateri predeli so zasebnikom sploh prepovedani. Telefonske zveze so na razpolago edino vojaštvu, pač pa se sme civilno prebivalstvo posluževati brzojava, ki je podvržen strogi cenzuri. Premikanje vojaštva se izvršuje le ponoči, vse vojaške ukrepe pa čuvajo v največji tajnosti.

Po ameriških vesteh se nemška vojska zbira méd Dunquerquom in Brestom. Cenijo jo na okoli 600.000 mož. Isto poročilo govori tudi o angleških pripravah in pravi, da Angleži računajo predvsem na svojo mornarico in letalstvo. Slednje se je izredno pomnožilo. Samo iz Združenih držav je v poslednjih dneh prispelo več ko 3000 bombnikov in lovcev.

*

Vseameriška konferenca je sprejela vrsto prav pomembnih sklepov. Glede evropske posesti in kolonij v Ameriki so sklenili, da bodo vsi otoki prišli pod upravo ameriških držav, če »bi postali predmet zamenjave teritorijev in suverenitete«. Ako bi bilo izvajanje tega sklepa potrebno še pred uveljavljenjem tega dogovora, ima vsaka posamezna ameriška država pravico ukreniti vse potrebno, kar smatra, da je v korist ameriške celine.

ZRCALO *naših dni*

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Nujno vprašanje

Mnogokrat se je že pisalo o današnji draginji, toda zdaj se je še prav malo ukrenilo proti njej. Vse se je podražilo in povišalo, samo plače državnih uradnikov ne. Ravno zdaj je olje po 40 din, prej je bilo pa po 16 din. Moka je še enkrat dražja, drva so po 150 din. Pa kaj bi naštevala. Ni je skoraj stvari, ki se ne bi bila podražila. Kako pa naj živi državni uradnik, če še prej ni mogel. Spet se pojavlja vprašanje dolgov državnih uslužbencev, vendar ni tistega, ki bi to vprašanje pravilno rešil. Ne samo državni uradniki, temveč tudi privatni nameščenci gledajo z velikim strahom v bodočnost. Zato bi bilo zelo potrebno, da se to vprašanje čim prej uredi. **S.**

Neusmiljena moderna mati

Pri svoji prijateljici sem bila na obisku. Nervozno je letala iz sobe v sobo, pripovedujoč mi, da pričakuje visoke in odlične goste, a da se ravno zdaj njena štirimesečna prvorojenka tako joče in da nikakor noče utihniti.

Svetovala sem ji, naj otroka previje in nahrani, ako je čas novega obroka hrane. Odgovorila mi je: »Seveda je čas, pol ure je že preteklo, toda da bi me gosti dobili, da previjam in hranim otroka, tega pa že ne. S tem bi kršila pravila o sprejemanju gostov; rekli bi mi, da sem neizobražena, in tudi nočem, da bi vedeli, da sama dojim in previjam otroka!«

Trdo je stopila do košarice, v kateri je ležal njen otrok, in začela otročička tako neusmiljeno tepsti po majhnih nožicah in licih, da je ubogi otrok od lakote in udarcev klonil in zaspal.

No, da bi bila pa pravila o sprejemanju gostov tako stroga, da mora trpeti zaradi tega nedolžni nebogljenček, in da bi bilo sramotno in nemoderno, če mati doji svoje dete, to je pa že malo preveč.

Saj so vendar vsi gostje, ki prihajajo k nam in odhajajo od nas, bili tudi sami nekoč otroci, se sami jokali in neštetokrat videli neštето jokajočih in lačnih otrok. **A. P.**

Nadutost

Po končanem šolskem letu gredo dijaki navadno na počitnice. Ker so pa časi, v katerih živimo, težki, sem si skupaj s svojim sošolcem poiskal delo, da si zaslužim za knjige. Zadnjič sem srečal nekega svojega sošolca. Bil sem seveda umazan od dela, tako po obrazu kakor po obleki: »Zdravo, B.!« sem mu zaklical. On se ozre, me pogleda, se obrne in brez odzdrava nadaljuje pot. Še enkrat sem mu zaklical, a tudi takrat nisem dobil odgovora. Torej zato, ker sem bil od dela umazan, ker sem se za dva mesca spremenil iz študenta v umazanega delavca, me moj sošolec ni hotel spoznati. **Dijak.**

Vsaka glava — svoj svet

Zelo sem se začudila, ko sem brala v »Zrcalu naših dni«, da se ne spodobi, da hodijo gospodične po gorah v kratkih hlačkah, da so bolj mikavne.

Moje mnenje je, da na gorah ni promenada, zato vsaka gleda, da je bolj praktično, ne pa mikavno oblečena. Gotovo tisti še ni hodil po gorah in ne ve, kako nepraktično je, če se pri hoji opleta krilo. Tudi kopalnih oblek nimamo zaradi mikavnosti, temveč zaradi zdravja in praktičnosti.

Kakor vidite ima vsaka obleka svojo slabo in svojo dobro stran.

Turistka.

Javanski duh planin

Fantastični duh, ki vlada prebivalcem Jave

Spomini raziskovalca K. Gutjahra

Tokio, julija.

V srednjem delu otoka Jave, v Holandski Indiji, so domačini še zelo praznoverni in se zato holandske oblasti že dolgo zaman trudijo proti raznim nemogočim in fantastičnim običajem teh ljudi. V te kraje le počasi in z veliko težavo prodira evropska civilizacija; zdravniki, ki se bore proti raznim nalezljivim boleznim, in raziskovalci pa nimajo skoro nobenega uspeha.

V naselbini okrog vulkana Tjeremaija, ki je visok 3070 metrov, živi med ljudmi še nešteto čarovnikov, ki jim domačini brezpogojno zaupajo. Ti ljudje slepo verujejo, da žive v njihovih gorah razni dobri in hudobni duhovi, ki so gospodarji njihovih duš in teles. Čeprav so se razni raziskovalci in holandske oblasti doslej na vso moč trudile, da bi ljudem dopovedali, da si je te duhove ustvarila samo njihova bujna fantazija, je bilo doslej vse prizadevanje zaman. Ljudje zmerom še trde, da so na svoje oči videli na robu vulkana duha njihovih planin.

Vulkan Tjeremai sicer že 40 let ni bruhal, vendar je dostop do njega silno težak in smrtno nevaren, ker drži pot skozi pragozdove, v katerih poleg drugih divjih živali žive velikanske strupene kače, ki se jih Javanci najbolj boje.

Kljub tem težkočam se je pa pred nekaj leti raziskovalec Gutjahr, ki je bil več let preživel med domačini srednjega dela otoka Jave, odločil, da bo prišel tem govoricam o duhovih do dna in bo ljudem dokazal, da njihovega duha v resnici sploh ni. Sestavil je ekspedicijo nekaterih najhrabrejših domačinov, vzel nekaj dobrih vodnikov in odšel v deželo duhov. Po osemurni naporni hoji je ekspedicija prišla iz pragozda. Tu so zagledali čuden skalnat svet. Velikanske skale najbolj fantastičnih oblik so imeli domačini za sveto prebivališče njihovih duhov. Od tu pa do vrha vulkana Tjeremaija so imeli še deset ur naporne hoje po samih skalah. Po raznih težkočah in nevarnostih je končno raziskovalec srečno prispel na vrh, visok 3070 metrov. Tu se mu je pa nudil kaj čuden razgled. Če je pogledal navzdol v dolino, je videl sam pragozd in nepredirne planine. Na levi je vulkan mogočno metal svojo senco. Bližal se je večer in domačini, ki so spremljali ekspedicijo, so trdili, da se ravno ob teh večernih urah lahko vidijo planinski duhovi. Res niso dolgo čakali, ko se je vsem pokazal prav čuden pojav. Daleč na vzhodu so se zbirali oblaki in na enem se je čudovito razločno pokazala velika mavrica. Čim bliže so prihajali oblaki, tem groznejši so bili videti. Ko so se približali vulkanu in je njegova senca padla tudi na oblak, se je na njem pokazala čudno skažena jutro se je raziskovalcu posrečilo najti svoje ljudi in jim razložiti, da je vse to bila samo mogočna igra narave, ki je s svojimi sencami, grmenjem in bliskanjem ustvarila v človeški domišljiji oblike duhov.

Potem je raziskovalec ostal ob vznožju vulkana še deset dni in filmal senco vulkana in druge sestavne dele gorskih duhov. Zdaj skušajo oblasti sestaviti iz teh zanimivih podatkov film, ki bo ljudem nazorno pokazal, da v njihovih gorah ni zlobnih duhov. Tako bodo skušali ljudi rešiti iz rok raznim čarovnijam in jim vliti poguma.

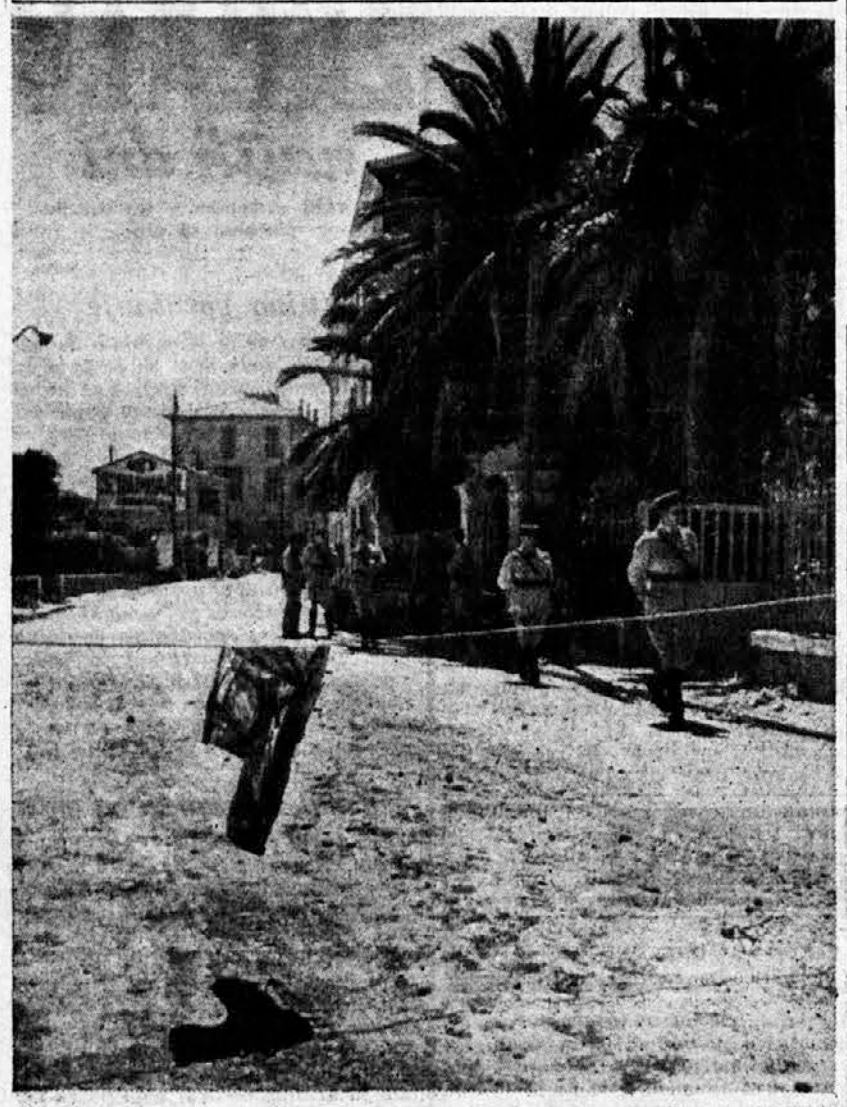

Z žepnima robcema, zavezanima na vrv, so zaznamenovali ob sklenitvi premirja mejo med Francijo in Italijo, in sicer na cesti, ki drži ob sinji obali od Mentona do Nice. Na sliki vidimo francoske orožnike, ki pazijo, da se evakuiranci, ki so pribežali z vojnega področja, ne bi predčasno vrnili.

Mlad slon je odkril zločinca

San Francisko, julija.

V nekem majhnem mestecu v bližini Milwaukeeja v ameriški državici Wisconsinu je slon Aladin, ki je prišel v mestece s potujočim cirkusom, po naključju odkril zločinca, ki ga oblasti že šest mesecev niso mogle najti.

V mestecu Perwillu je pred šestimi meseci izginil pismonoša Oliver Smith, in to takrat, ko bi moral odposlati po pošti 100.000 dolarjev (5 milijonov dinarjev). Takoj so ga nekateri obsodili, da je z denarjem vred pobegnil. Drugi pa, ki so ga osebno poznali, so trdili, da ga je nekdo umoril in mu vzel denar. Čeprav so se pa oblasti z vnemo trudile, niso mogle za pismonošo najti niti najmanjšega sledu.

Nekega dne je pa prišel v mestece cirkus. Že takoj pri prvi predstavi so bili ljudje najbolj navdušeni za mladega slona Aladina. Ker je cirkus žel tako velik uspeh, so se zvečer po predstavi vsi cirkuški uslužbenci posladkali s sladko kapljico in so kmalu sladko zaspali. V navalu veselja so pozabili zapreti malega Aladina, ki je tako postal prost. Ko je tako hodil po cirkuških prostorih, je tudi on zavohal alkohol, odprl steklenico in se ga pošteno napil. Potem je kakor omamljen odšel v mestece in v nekem drevoredu od samega zadovoljstva poruval vse mlado drevje. Šele drugo jutro se je spet vrnil domov.

Ko je nekaj ur na to prišla v drevored komisija, da bi ocenila, koliko škode je napravil pijani slonček, se jim je nudil grozen prizor. Med koreninami enega izmed dreves je ležal že naspol razpadel pismonoša Oliver Smith.

Ko so potem natančneje pogledali slončka, ki je utrujen spal, so v njegovem rilcu našli košček blaga, ki se je pa razlikoval od pismonoševe obleke. Takoj so sumili, da je morda to kos moriločeve obleke, ki si jo je zločinec pri svojem delu raztrgal in ga je skupaj s svojo žrtvijo pokopal. In res oblastem ni bilo treba dolgo iskati. Že drugi dan so našli nekega delavca, ki je nosil isto obleko in je ob pogledu na truplo svoje žrtve zločin tudi priznal.

Nov ameriški klub, ki se bori proti pidžami

Newyork, avgusta.

Pred kratkim so v Ameriki ustanovili klub, ki se bori proti »nemoralni« pidžami in hoče doseči za vsako ceno, da bi ljudje spet spali v spalnih srajcah.

Pristaši tega zanimivega pokreta so sami mladi književniki in novinarji; njihov vodja je dr. Davis, urednik nekega čikaškega lista. Urednik je mnenja, da pidžama slabo vpliva na moške. Poleg tega trdi, da so vsi veliki možje preteklih stoletij nosili spalne srajce. Tako sta nosila spalno srajco Washington in Lincoln, ki sta bila oba najboljša predsednika Amerike. Čeprav je ta klub za naše evropske pojme popolnoma nemogoč, dobiva v Ameriki, deželi samih klubov in statistik, zmerom več pristašev in nevarno širi svoje mišljenje.

Ločitev zakona zaradi barvanja las

Newyork, julija.

Pri newyorškem sodišču je te dni vložil Henrik Wilson tožbo za ločitev zakona. Za vzrok ločitve je navedel nenavadno ženino nagnjenje do barvanja las. Njegova žena Mira si je namreč reci in piši 13krat prebarvala svoje lase. Čeprav jo je njen mož rotil in prosil, naj si nikar ne barva las, ker mu najbolj ugaja naravna barva njenih las, ga žena ni ubogala. Nekega dne se je pa tudi mož naveličal ženine navade in je vložil tožbo za ločitev zakona.

Zdaj je sodišče zakon ločilo po ženini krivdi, tako da je tudi ubogi mož dobil zadoščenje.

V velikih porodnišnicah se kaj lahko zgodi, da novorojenčke zamešajo. Da bi to preprečili, so jih začeli v nekaterih velemestnih porodnišnicah zaznamenovati. Takoj po porodu položijo otroka pod višinsko sonce, na hrbet mu pa dado papirnat monogram, skozi katerega žarki ne prodro. To znamenje sicer ni večno, toda toliko časa le ostane, dokler mati ne zapusti bolnišnice. V dunajski porodnišnici pa uporabljajo drugačen način. Na kos papirja odtisnejo palec materine roke, zraven pa otrokovo stopalo. Baje se je tudi ta način zaznamovanja (na zgornji sliki) dobro obnesel.

Nemci so si te dni ogledali prve izvirne filme o bojih na zapadni fronti. Filmski operaterji pogosto prodirajo hkrati s prvimi četami in skušajo ujeti na film vse zanimive, pa tudi grozotne trenutke današnje vojne. Gornja slika nam kaže, kako si je izbral neki operater primerno mesto na strehi avtomobila; od tod filma prizor, ko nemške čete korakajo v mesto.

Nehvaležnost — plačilo tega sveta

Atene, julija.

Pred kratkim se je neko grško sodišče bavilo z nenavadno tožbo. Neka mlada šivilja je namreč tožila mladeniča, ki jo je rešil sigurne smrti.

Ta ženska se je hotela kopati v reki v bližini svojega doma. Izbrala si je osamljeno mesto, obraslo z gostim grmovjem.

Neki mladenič, že dolgo zaljubljen v mlado dekle, jo je na skrivaj opazoval. To res ni bilo lepo, toda bilo je koristno, kar se je šele pozneje izkazalo. Ko je dekle zaplavalo, jo je kmalu objel velik val in izginila je v vodi. Mladenič je kmalu zaslišal njen krik. Niti za trenutek ni okleval, temveč je kar oblečen planil za njo v vodo in jo s težavo privlekel na površje. Bila je v nezavesti in moral jo je z umetnim dihanjem spraviti k sebi.

In ravno v tem je bila vsa nesreča. Ni znano, ali je mladenič tako odločno mahal z njenimi rokami, boječ se, da ne bi izdihnila, ali je imela pa dekle prešibke kosti; dejstvo je, da se je zavedela in občutila ostro bolečino v svoji roki. Pozneje je zdravnik ugotovil, da je njena roka zlomljena.

Najbolj čudno se je pa vsem zdelo, ko je mlado dekle tožilo sodišču svojega velikodušnega rešitelja. Zahtevala je od njega odškodnino, ker z njo ni dovolj nežno ravnal. Potrebovala je namreč štirideset dni, da se ji je roka zacelila. In ker v tem času ni mogla delati, je zahtevala od rešitelja odškodnino.

Lahko si mislite, da se je še sodnik znašel v veliki zadregi, ne vedoč, kako naj razsodi. Sodba še ni znana, vsekako se je pa požrtvovalni mladenič lahko prepričal, da je nehvaležnost še zmerom plačilo tega sveta.

Kamen spotike

Nemci so odstranili iz compiègnskega gozda znameniti vagon, kjer so morali leta 1918. sprejeti francoske mirovne pogoje. Leva slika nam kaže, kako podirajo zid muzeja, ki je v njem stal ta vagon. Na desni sliki pa že vidimo, kako vlečejo vagon s traktorjem po cesti proti železniški postaji.

Čudni ženitovanjski običaji

Madrid, julija.

V južni Španiji imajo kaj čudne ženitovanjske običaje. Posebno ženinom morajo nevestini starši na tradicionalen način pokazati, ali imajo radi, da pride v njihovo hišo ali ne. To napravijo približno takole:

Mladenič, ki prosi za dekličino roko, mora trikrat zaporedoma priti v hišo njenih staršev. Ko tretjič odhaja iz nevestine hiše, mora pri njenih starših »pozabiti« svojo palico. Če mu nevestini starši potem še isti dan ne vrnejo palice, je to znak, da ga imajo radi in da mu bodo dovolili poroko z njihovo hčerko.

Ljudje so nepoboljšljivi

Bernard Shaw o bodočnosti človeštva

Genialni Irec trdi, da se mentalnost ljudi nikoli ne menja

London, julija.

Pred kratkim so angleški listi pisali, da so prišli iz Pariza na Angleško nekateri francoski pisatelji in umetniki svetovnega slovesa, da bi do konca vojne uživali gostoljubnost Anglije. Med njimi so francoski pisatelji, ki so po imenu tudi nam dobro znani: Henry Bernstein, André Maurois, Roger Martin, François Mauriac in mnogi drugi. Angleški književniki, ki se z ozirom na vojne dogodke mudijo skoraj vsi brez izjeme v Londonu, so priredili svojim uglednim tovarišem iz sosednje države prisrčen sprejem. Temu sprejemu je prisostvoval tudi slavni angleški romanopisec in dramatik Bernard George Shaw. Bernard Shaw že od začetka vojne ni zapustil Londona in živi v svoji hiši na Adelphy-Terrassu. Povabil je svojega starega prijatelja Henryja Bernsteina, in ko ga je obiskal francoski književnik v njegovi sobi, ga je našel vedrega, zgovornega in kakor zmerom razpoloženega za ironijo in satiro.

Med pogovorom med tema dvema velikima književnikoma sta načela tudi pogovor o bodočnosti človeštva. Bernstein, kakor je znano, je velik pristaš evolucije in tudi slepo veruje vanjo. Med drugim je vprašal Shawa:

»Ali vi ne verujete v evolucijo človeštva?«

Na to vprašanje se je stari angleški književnik jedko, ironično nasmehnil, zamahnil z roko in zmajal z glavo, češ ne strinjam se s tem, in odgovoril:

»Iskreno vam moram priznati, da nikakor ne morem verovati v to čudo. Po mojem mnenju je človeštvo nepopravljivo; nikakor se ne spreminja in najmanj na boljše.«

»Toda, morda vendar ... v bodočnosti,« mu je segel v besedo Bernstein.

»Ne, nikakor ne! To je popolnoma izključeno! Človeštvo se ne bo popravilo, vse dotlej se njegove prirojene prirodne lastnosti temeljito ne bodo spremenile, dokler ne bo uspelo, da v sebi razvije kak povsem nov občutek ali kak čutni organ. Človeška mentalnost se nikakor ne menja in ljudi še dalje vladajo sami nizki instinkti, kakor je to bilo tudi v dobi pračloveka.«

Henry Bernstein je skušal prepričati velikega angleškega pisatelja z dokazom, da se bo značaj ljudi s časom vendar popravil zaradi novih, prav dobrih duševnih vplivov. To trditev je pa Shaw odločno zavrnil, rekoč:

»Dogodki v življenju ljudi, milijoni slučajnosti utegnejo samo trenutno in zelo slabo učinkovati na človekovo naravo. Zakon nastanka ljudi je večen in nespremenljiv.«

Svatje na kolesih

Amsterdam, julija.

Zaradi vojne, ki divja po Evropi, tudi na Holandskem primanjkuje bencina. Tako zdaj lahko na holandskih ulicah namesto številnih avtomobilov vidite za vse mogoče priložnosti kolesarje. Tudi svatje, ki so se prej vozili z avtomobili, se zdaj vozijo navadno kar na kolesih v cerkev.

Prav te dni so prebivalci Amsterdama lahko opazovali takšen slavnosten svatben sprevod. Na čelu sprevoda sta se na dvosedežnem kolesu peljala boter in starešina v fraku, za njima sta se pa v prikolici motocikla, ki je bila privezana k dvosedežnemu kolesu, peljala ženin in nevesta, oba v slavnostnih oblekah. Za njima so se spet na dvosedežnih kolesih peljali starši obeh mladih ljudi. Poleg tega so bili na kolesih še prijatelji in znanci ženina in neveste, tako da je bil sprevod zelo pester in je zbujal mnogo pozornosti.

Brki so spet v modi

Hollywood, julija.

Čas, ko so bili moški gladko obriti, je menda zdaj minil. Vsaj v Hollywoodu so postali brki spet moderni, in kar je moderno v Hollywoodu, to je moderno po vsej Ameriki in po Evropi. Prav zaradi tega bodo najbrže prav kmalu tudi v Evropi moški spet začeli nositi brke.

Ker so Američani tako silno navezani na svoje statistike, so tudi v tem primeru takoj ugotovili, da bo v teku enega leta kar milijon pravih Američanov spet nosilo ozke brčice pod nosom. Kar se ženskega spola tiče, menda v glavnem ne nasprotujejo brkom. Nekatere filmske igralke se zanje še celo navdušujejo in trde, da prav brki napravijo moški obraz energičen in možat. Druge so spet to novost milostno sprejele in pravijo, da v času, ko ženske nosijo tako nemogoče klobuke, pač ni nič čudnega, če so tudi moški poskrbeli za okras svojega obraza.

Zdaj je glavno, kakšen bo prav za prav model brkov v letu 1940. Hollywoodski strokovnjaki so se menda glede tega že zedinili in so določili, da morajo biti brki modernega moškega ozki in ne smejo biti preveč podobni ščetki za zobe.

Šestkrat je umrl in je zato dobil 10 milijonov dinarjev

Newyork, julija.

Na newyorškem sodišču so imeli te dni prav zanimivo razpravo. Obsodili so Jožefa Gereza, ki je bil tako prebrisan, da si je celo s svojo smrtjo zaslužil lepe denarje.

Leta 1930. je v Newyorku umrl neki Jožef Gerez. Njegova žena je smrt svojega moža takoj javila neki zavarovalnici, pri kateri je bil njen mož zavarovan za visok znesek. Uradnik te zavarovalnice se je o smrti tega zavarovanca prepričal, šel je celo za njegovim pogrebom, potem je pa mlada vdova dobila veliko denarja. Takoj čez nekaj dni je že odpotovala iz Newyorka, češ da ne more več živeti v kraju, kjer je tako mlada ovdovela.

Leta 1932. je v San Francisku spet umrl neki Jožef Gerez. Njegova žena je dobila od zavarovalnice mnogo denarja, potem je pa zapustila mesto, češ da pojde v samostan. Tako je v teku let v raznih mestih Združenih držav Jožef Gerez kar šestkrat umrl in vsakokrat je njegova žena za to prejela visoko zavarovalnino. Morda bi spretna zakonca še dalje živela od zavarovalnic, da ju ni nekega dne uradnik zavarovalnice, ki so ga bili slučajno premestili iz Newyorka v Čikago, spoznal in naznanil.

Šele na sodišču so ugotovili, na kako nenavaden način si je Jožef Gerez služil denar. Poleg tega, da je šestkrat umrl, si je pri raznih prometnih nezgodah 27krat zlomil rebra in 18krat nogo. Seveda je za vsako takšno nesrečo potem dobil precej odškodnine in si tako prislužil kar 10 milijonov dinarjev.

Število umrlih v Indiji

Kalkutta, julija.

Te dni so objavili statistiko ljudi, ki so lani v Britski Indiji umrli za nalezljivimi boleznimi. Število teh je bilo neverjetno veliko.

V Indiji je lani umrlo za nalezljivimi boleznimi 6,400.000 ljudi, to je 23 oseb na 1000 prebivalcev. Izmed njih je umrlo 160.000 za kolero, 150.000 za kozami, 13.000 za kugo, 208.000 za krvavo griže, za pegavim in trebušnim legarjem je pomrlo kar 3,600.000 ljudi, ostali so pa umrli za difterijo, škrlatico in drugimi nalezljivimi boleznimi. Poleg tega je zaradi nesnažnosti in raznih nalezljivih bolezni lani oslepelo kar 601.000 ljudi.

Kobilice in poplave na Kitajskem

Peking, julija.

V poedinih delih Kitajske so se v zadnjih časih zgodile razne nezgode.

V pekinški okolici so kobilice naredile veliko škodo na žitnih poljih. V tientsinskem okrožju so pa strahoviti nalivi in deževja povzročili velikanske poplave. Kakor vse kaže, bodo te poplave prav tolikšne, kakršne so bile pred nekaj leti.

Šest milijonov kamel v službi človeštva

London, julija.

Kamela je že od nekdaj ena izmed najkoristnejših živali. V puščavah bi si človek sploh ne mogel izbrati boljšega nosača, kakor je kamela. Danes živi na svetu prav malo divjih kamel; skoraj vse so že ukročene. Divje žive v majhnem številu samo še v pustinjah Arabije in v nekaterih predelih severne Afrike.

Čeprav se kamele zelo lahko udomače in so sploh mirne in ubogljive živali, se vendar včasih spomnijo, da so se rodile v svobodi, in zbeže iz svojih staj. V tem primeru mora njihov lastnik s svojimi ubeglimi kamelami prav spretno ravnati, če jih hoče spet dobiti nazaj. Takoj mora odjezditi na drugi kameli za njimi v pustinjo, kjer se mu bodo takoj pridružile in odšle za njim spet domov. Pri tem je važno samo to, da jih ne pelje domov po isti poti, po kateri so pobegnile v puščavo.

Najnovejše statistike so pokazale, da je zdaj po svetu ukročenih kar 6 milijonov kamel, ki vse z velikim uspehom služijo ljudem in jim nadomeščajo konje.

Labod je napadel mlado športnico

Sensburg, julija.

V mestu Sensburgu na Pruskem se je neka mlada športnica vozila s svojim čolnom po jezeru. V njeni bližini so mirno plavali labodi. V trenutku se ji je pa eden izmed labodov približal in je hotel prevrniti njen čoln. Pri tem je postal divji, prhutal s svojimi ogromnimi perutnicami in divje kričal, da se je športnica zelo prestrašila. Hotela ga je udariti z veslom, pa se ji tudi to ni posrečilo, ker se ji je spretno izmikal. Boj med njima je postajal zmerom resnejši, labod se je divje zaganjal v čoln, športnica je pa zaman uravnavala čoln in lovila ravnotežje. Kmalu so ji pošle moči, čoln se je prevrnil, sama je pa padla v vodo.

Vso bitko je na srečo opazil neki vrtnar, ki je delala v bližini jezera. Videl je, da je labod še potem, ko je dekle že padlo v vodo, prhutal okrog nje, tako da je popila mnogo vode in se začela potapljati. V zadnjem trenutku je prišel na pomoč, skočil v vodo in z velikim naporom rešil dekle, podivjanega laboda pa ukrotil.

Zakaj so meščani sitni in nervozni

Berlin, julija.

Ljudje, ki stalno žive po mestih, so veliko bolj sitni in nervozni kakor oni v predmestjih in na deželi, ki so stalno na svežem zraku. Navadno pa tudi že po enem samem tednu počitka na deželi spet ožive, postanejo mirni in se dobro počutijo. Ljudje v tem primeru trde, da je nervoznosti in sitnosti vzrok samo mestni hrup in napor za življenjski obstoj vsakega meščana. V resnici je pa še mnogo drugih malenkosti, ki vplivajo na človekovo razpoloženje.

Vsako mesto je bolj ali manj pokrito z dimom, soparo in prahom. Ta zmes nas ovira pri dihanju, poleg tega pa ne prepušča vseh sončnih žarkov na mestne ulice. Izmed teh so ultravijoličasti žarki najkoristnejši za naše telo, pa jih na žalost v nobenem mestu ne moremo najti. Prav zato si nekateri bogatejši meščani kupujejo umetna višinska sonca, s katerimi se sončijo. Ker torej mestni prah prepušča samo rdečo in rumeno svetlobo, ki na človeka razdražljivo vpliva, je razumljivo, da morajo biti meščani zmerom razdraženi. Na deželi, kjer je pa dosti modrih, zelenih in ultravijoličastih žarkov, ki človeka mirijo, se pa vsak počuti zadovoljnega in zdravega.

„DRUŽINSKI TEDNIK“
V VSAKO
SLOVENSKO HIŠO!

Novela „Družinskega tednika“

Eddyja Markhama prva ljubezen

Napisal F. Freksa

Eddy Markham je bil okrogel, živahen dečko z veliko plešo, čez katero je česal ostanke svojih svetlih las kakor kakšno zaveso, s sinjimi navihanimi očmi, polnimi otroškimi usti in šepavo samozavestjo. V klubu je bil zelo priljubljen, ker se je vedel neprisiljeno in sigurno, kakor da bi bil gentleman, visok najmanj 1,85, v resnici je pa meril komaj 1,60. Toda imel se je za velikega; nobena ženska se ni mogla upreti njegovi privlačnosti. Vendar je imel pa navado reči: »Resen trgovec ne sme pustiti, da bi mu ženske čas kradle!« Imel je namreč lepo bombažno podjetje, ki ga je bil prevzel od svojega očeta in ga je spretno vodil.

Ko se je nekoč peljal čez veliko lužo v Newyork, je imel dejstvo, da je najljubkejša dama na palubi, madame Belmartinova, ljubimkala z njim, za tako samo po sebi razumljivo kakor kakšen paša. Zdelo se je, da je zelo zadovoljna, kadar je sedel na rob njenega ležalnika na palubi in jo zabaval; kajpak z vsem, kar je bil v življenju pametnega in lepega storil. Potlej ga je pogledala z velikimi, nedolžnimi, rjavimi srnjimi očmi. Kadar jih je pa zaprla, je bil njen obraz, obdan s svetlokostanjevimi lasmi, podoben obličju gotske madone.

Eddy je začel ponoči sanjati o njej. Podnevi si je pa dejal: »Ne, ne smeš se ženskam dati za nos voditi!« In teta Helena se je na lepem pojavila pred njegovimi duševnimi očmi v vsej svoji markhamski obilnosti. Z lornjonom ga je merila in mu dejala, kadar je konec tedna preživel pri njej v Brightonu: »To si zapomni, Eddy: zmerom ohrani hladno kri! Kdor v zakonu ali med zaroko bolj ljubi, tisti je podložnik!«

In prišlo je jutro, ko je bilo z ladijske palube videti obrise Newyorka. Redka megla je ležala nad vodno površino, nad njo so pa štrleli kakor prikazni vrhovi ogromnih stavb na Manhattanu. Godba je igrala, pilot je prišel na palubo, vlačilci so se pripregli. Pregledovanje prtljage se je bilo začelo že poprej med potjo.

Eddy Markham je bil eden prvih, ki so ga izpustili na kopno. Takrat se je pririnila k njemu madame Belmartinova in mu zašepetala: »Držite mi, prosim, moj ročni kovčeg; hitro moram še enkrat nazaj v kabino, pozabila sem svoje zrcalo.«

Sidro je zaječalo. Popotniki so se trli pri mostičku. V zadregi je Eddy Markham stal tam z majhnim, črnim, pološčenim popotnim kovčegom lepe dame; kovčeg namreč še ni bil zaznamovan od carinarjev. Toda tok ljudi ga je potegnil za seboj. Carinar mu je prijazno pokimal. Tako je prišel preko pristajalnega mostička z drugimi vred v pristanišče in kmalu se je znašel sredi hotelskih uslužbencev, vodnikov in nosačev.

Eddy je obstal, da bi počakal gospo Belmartinovo. Po dogovoru bi morala oba izstopiti pri Frimanovem hotelu. Ko se je oziral po njej, je na lepem začutil močan sunek v levico. Neki mlad paglavec je zgrabil popotni kovčeg gospe Belmartinove in zdirjal:

»Držite ga!« je vzkliknil Markham, planil za njim in jeza in ljubezen sta malega debeluharja gnali kakor kakšno nogometno žogo. Nekaj ljudi je postalo pozornih na mladega nepridiprava. Ta je postavil, ko so mu prekrižali pot, kovčeg kratko in malo v neki hotelski omnibus. Markham je samo še slišal, kako se je mladenič opravičeval:

»Hotel sem gospoda samo pridobiti za hotel ‚Olympic‘!«

»Lepo vedenje,« se je jezil Markham in odšel s kovčegom nazaj k svoji prtljagi.

Neki avto je pripeljal mimo in šofer ga je vprašal, ali hoče vstopiti. Seveda je Markham hotel. Avto je odpeljal, toda Markham je kmalu opazil, da ni vozil po najkrajših cestah. Potrkal je na stekleno okence. Šofer je pa še pospešil hitrost. To je Eddyja tako zjezilo, da je na cestnem križišču, kjer je ravno stal stražnik, prisolil šoferju pošteno okrog ušes. Avto se je začel sukati. Takoj je prihitel stražnik. Markham je pojasnil, da ga šofer nalašč pelje v drugo smer; on hoče k Frimanu, zato je izstopil.

Stražnik si je zapisal številko avtomobila in Markhamov naslov. Neki drug avto je sprejel Eddyja in ga odložil pri Frimanu. Izčrpan se je napotil v svojo sobo; poprej je prosil, naj gospo Belmartinovo takoj ob prihodu obveste, da je z njenim ročnim kovčegom že v hotelu.

Ko se je preoblekel in se nekoliko poživil s cigareto, je vratar povedal:

»Madame je telefonirala, da se je ustavila pri svojih prijateljih na 45. cesti in bo nekoga poslala po kovčeg.«

Oho, si je mislil Markham, to je tretji poskus, da bi dobili v roke kovčeg gospe Belmartinove. Morebiti je v njem njen nakit in kakšna gangstrska drhal bi si ga rada prisvojila! Takrat je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je eleganten mlad gospod, ki ga je zelo veselilo spoznati gospoda Markhama. Izjavil je, da mu je naročeno kovčeg prinesti h gospe Belmartinovi.

»Dobro,« je dejal Eddy, »sam bom šel z vami in madami kovčeg osebno izročil.«

Mladi mož se je še nekaj izgovarjal zaradi okoliščin in tako dalje, toda Eddy si je poveznil svoj trdi klobuk na svojo debelo glavo, zgrabil kovčeg in svojo palico in odšel v hotelsko vežo.

»Prosim,« mu je dejal mladi gospod, »trenutek; nekam bi rad telefoniral.« Eddy ni imel ničesar proti temu. Vratar mu je priskrbel avto in v njem je počakal mladega gospoda. Bilo mu je strašno tesno pri srcu zaradi kovčega. Zato je slugi dejal, že ko je njegov spremljevalec sedel poleg njega, kolikor mogoče glasno:

»Peljem se na 45. cesto št. 48. Če bi kdo vprašal po meni — v pol ure bom nazaj!«

Vitek, mračen gospod, oblečen v temno sivino, ki je poslušal razgovor, je stopil k avtomobilu. Eddy je spoznal v njem hotelskega detektiva, ki mu je tiho dejal:

»Čez pol ure bi rad govoril z vami!« Pri tem je z enim očesom pomežiknil. Eddy je prikimal.

»Zanesljivo čez pol ure! Zdaj bom samo gospe Belmartinovi izročil tale kovčeg z njenim nakitom. Očitno se je premislila, da bi se nastanila tu v hotelu!«

»O,« je dejal veliki mračnež, »to bi nam gospa lahko že poprej sporočila!« Potlej si je ogledal Eddyjevega spremljevalca, ki je pobešal glavo.

Eddy je slutil nesrečo, toda zmagala je njegova samozavest. Peljala sta se na 45. cesto. Ko sta prestopila prag št. 48, sta ju v veži srečala dva gospoda. Eddyju sta dejala:

»Kriminalna policija. Pojdite za nama!« Vzela sta ga v sredo. Neki črn avtomobil je peljal mimo.

»Vstopite!« sta zapovedala gospoda V tistem trenutku je zdirjalo mimo motorno kolo z dvema detektivoma. Nekaj strojnih samokresov se je naperilo proti vstopajočim. Grozeče je počil strel.

»Roke kvišku!« je zakričal eden izmed detektivov; razorožil je šoferja, potlej pa Eddyjevega spremljevalca, oba lažna kriminalista in preiskal Eddyja. Potlej je vsem ukazal, naj stopijo v črni avto, ter sedel k šoferju s strojnim samokresom v roki. Motorno kolo je dirjalo vštric. Na policiji so vse zaslišali.

Poleg službujočega stražnika se je pojavil elegantno oblečeni gospod. Odpel je kovčeg in dejal: »Vse je jasno! Ena tolpa je hotela drugi ukrasti strup!«

Štiri in dvajset ur je Eddy Markham potreboval, da je s pomočjo ladijskega kapitana in brzojavljenja v London dokazal, da je nedolžen. Njegova nesreča je bila, da jo je gospa popihala, in njegova sreča, da jo je na palubi nekoč skrivaj fotografiral. Na carinarni so takoj vedeli, v kateri službi je.

To je bilo za Eddyja veliko razočaranje, močan sunek v njegovo samozavest. Ali je moglo biti res, da ga je gospa Belmartinova zlorabila? Še zmerom je sanjal o njej in videl jo je kot ubogo žrtev zločinske tolpe. Njegova naloga je, si je dejal, ko je popil nekaj cocktailov, da jo reši iz klešč teh malopridnežev!

In nekoč, ko so ga njegovi prijatelji odpeljali v neko plesno restavracijo, da bi spoznal nočni Newyork, jo je spet videl. Po ameriškem običaju jo je med nekim slow-foxom prevzel plesalcu, ji pogledal v oči in ji dejal:

»Madame Belmartinova, ali vam lahko pomagam? Ali vas smem rešiti teh gangstrov in peljati v Evropo?«

Oči lepe dame so bile ko kamnitne. Hladno mu je odgovorila:

»Motite se, dragi gospod! Še nikoli vas nisem videla!« in zaplesala je z drugim gospodom. Osupel je Eddy obstal sredi dvorane.

»Da,« je dejal, »moja teta je imela prav: kdor bolj ljubi, podleže!«

Toda njegova samozavest ni bila zlomljena. Zdaj pridiga svojim prijateljem glasno in razločno: »Vse ženske so kače!«

UGANKE?

KRIŽANKA

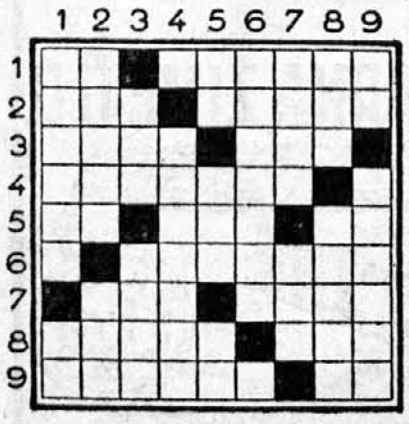

Pomen besed

Vodoravno: 1. veznik; vas v srezu Maribor desni breg. 2. del posode; frankovski kralj (855—869). 3. mesto v Sremu; je zlato. 4. gora v Julijskih alpah. 5. številnik; zver; zlato (francosko). 6. vežbališče pri Beogradu. 7. predlog; številnik. 8. votlamera; žensko ime. 9. južno sadje; arabski konj.

Navpično: 1. pripadnik velike jezikovne skupine; nota. 2. mohamedansko sv. pismo; dejanje. 3. boder; grška črka. 4. mrčes. 5. veznik; prislov; egiptovski bog. 6. mesto v Sloveniji. 7. oče (srbohrvatsko); žensko ime. 8. raste na glavi; red. 9. kemijski znak za erbij; poldrag kamen.

*

POSETNICA

Tine Trohe

Klek

Kaj je ta oseba?

*

ČAROBNI KVADRAT

1. a a a a a
2. a a a k k
3. m n n o o
4. r r r s s
5. t u u v v

Pomen besed, vodoravno in navpično:

1. takšen (srbohrvatsko), 2. zdravilišče v Švici, 3. oziralni zaimek, 4. mesto v Egiptu, 5. mesto na Bolgarskem.

*

PREMIKALNICA

V I P A V A
Ž E L E Z E N
L A R S S O N
T E T U A N
S A N T A F É

Besede premikaj tako, da dobiš navpično tri nove besede, ki pomenijo slovanska božanstva.

*

ENAČBA

(a—b) + (c—d) + (e—f) + (g—h) = x

a = letni čas
b = spanje
c = občina v škofjeloškem srezu
d = afganistanska utežna mera
e = poljsko orodje
f = veznik
g = železniška postaja pri Sisku
h = pelje čezenj pot na Triglav
x = gorovje na Gorenjskem.

*

ČAROBNI LIK

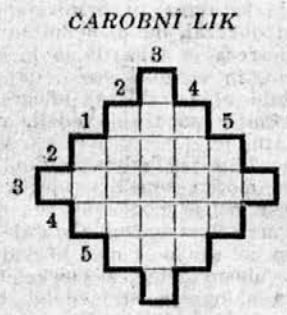

Pomen besed, navpično in vodoravno: 1. pregrinjalo, 2. številnik, 3. gora v Kamniških planinah, 4. tekstilna tvornica v banovini Hrvatski, 5. kleč.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

Rešitev križanke.

Vodoravno po vrsti: 1. pb, caprag, 2. rin, kreka, 3. anlo, est, 4. solčava, m, 5. km, edo, fo, 6. a, dvajset, 7. ali, erna, s, ukana, dol, 9. Donava, la.

Rešitev kvadrata: 1. dolina, 2. posoda, 3. kanton, 4. prebeg, 5. prepad, 6. prevoz — Donbaz.

Rešitev premikalnice: opij, koča, adut, Sara, Irig, Nina

Rešitev čarobnega kvadrata: 1. Mohač, 2. otava, 3. narač, 4. Avala, 5. Čačak.

Rešitev posetnice: strojni ključavničar.

Rešitev stopnic: 1. i, 2. il, 3. Lim, 4. milo, 5. Mino, 6. limona.

Ne preobremenjujte otrok!

Ta ali ona mati se bo nasmehnila, beroč ta naslov češ: ko smo bili mi mladi, smo morali mnogo več delati kakor današnja mladina, razen tega se nam pa še sanjalo ni o današnjih zabavah. Ta trditev je samo delno resnična. Polovica tistih mater, ki danes tako trdijo in goje ambciozne želje o izobrazbi svojih otrok, je zrasla na deželi. Otroška leta na deželi so pa čisto drugačna od detinstva v mestu.

Naši starši so morali v otroških letih res več delati kakor mi, toda predvsem so delali z rokami, ne pa z glavo. Poznam matere, ki njih otroci zdaj hodijo v gimnazijo, medtem ko so same v teh letih še pasle krave na gmajni. Nočem s tem reči, da zato ne smejo priganjati otrok k učenju vseh mogočih postranskih predmetov, temveč hočem samo pokazati, kako neskrbno so še one preživljale tista leta, ki nalagajo zdaj njihovim otrokom že mnogotere skrbi.

V ‚tistih dobrih, zlatih časih' je moralo biti le marsikaj boljšega kakor zdaj, sicer se jih ne bi vsi tako hvaležno spominjali. Predvsem tedaj niso zahtevali malone od slehernega človeka srednješolske izobrazbe. Dekleta so hodila v osnovno in pozneje v meščansko šolo, potlej so nekatere naredile še trgovski tečaj in dovolj so že storile za izobrazbo. Če je bilo dekle količkaj premožno, se je še učilo kuhati in šivati, potlej je pa mati že gledala, da je hčer bolj ali manj dobro »oddala«.

Fantje so prav tako po osnovni šoli šli v trgovski tečaj in v službo ali se pa izučili kakšne obrti. Le izvoljenci so smeli študirati »na visokih šolah«. In ko so doštudirali, jim borba za vsakdanji kruh ni meglila novih obzorij.

Gotovo je, da je bilo življenje tiste dni bolj preprosto kakor danes, bolj preprosto je bilo delo, bolj enostavna, nedolžna so bila razvedrila. Mati mi je dejala, da ob nedeljah prodajalci njega dni niso imeli ves dan prosto kakor dandanes, šele pozneje so uvedli nov delovni čas. Popoldne so se pa zbrali znanci v večje ali manjše družbe in so odšli na izlete v bližnjo okolico, kjer so potlej posedeli v kakšni gostilni ali pa plesali. Nihče ob nedeljah ni šel v kino, ker kina sploh ni bilo. Nihče ni sedel tih in samoten v temi med toliko tihimi in samotnimi ljudmi. Preživeli so prosti čas v družbi in pod milim nebom. Sodeč po orumenelih fotografijah, kjer oče in mati v družbi svojih znancev stojita med skalami s pravimi »fižolovkami« v rokah, so morali pa biti v tistih časih tudi takšni prazniki, ko so lahko mladi ljudje za več dni odrinili v hribe.

Današnja mladina, že današnji otroci ne žive več tako naravno. Način življenja se je zelo izpremenil. Malone vsa današnja dekleta hrepene po srednješolski izobrazbi, mnoge izmed njih gredo še na univerzo. Dela z glavo torej dovolj! Prav tako je s fanti.

In prav zato, ker mladi ljudje dandanes vse več študirajo, ker je študij daljši, prav zato bi bila dolžnost matere, da otrokom najnežnejše detinstvo kolikor mogoče razbremeni.

Ta ali ona mati meri zmožnost svojega otroka po zmožnostih njegovih tovarišev.

»Če Mirko to zmore, boš tudi ti,« pravi in da učiti otroka francoščine že v tretjem razredu ljudske šole. Deklicam pa vsiljuje učenje klavirja ali violine, ker je prišlo že v modo, da zna vsako ‚boljše' dekle igrati kakšno glasbilo. Razen tega da imajo otroci že tako dovolj dela s šolo, se morajo še od najnežnejših let učiti raznih tujih jezikov, češ da si jih bodo bolj zapomnili, če se jih bodo učili mladi.

Narobe, čisto narobe! Precenjujete zmožnosti otrok, če jim razen šole nalagate še toliko duševnega balasta. Prav nepotrebno je, da zna petletni otrok ‚perfektno francoski'. Dovolj je, če zna govoriti v lepi materinščini in da ima rdeča lica, da je zdrav. Dovolj je, če dobro posluša v šoli in v redu dela svoj razred in ni nič drugega kakor zdrav, navihan otrok.

Poglejmo nekatere ambiciozne matere, kaj vse zahtevajo od svojih otrok: osemleten fantič hodi v šolo, razen tega se pa še uči angleščine, violine in mladinske glasbene teorije. Skoraj vsako popoldne ima kakšen tak ‚poseben predmet', tako da nikoli ni popolnoma prost. Živčki takšnega otroka morajo vzdržati več, kakor je potrebno, v poznejših letih se pa to bridko maščuje. V detinstvu preobremenjeni otroci se razvijejo v čudake, če jih naravni nagon ne prisili, da zanemarjajo eno ali drugo: šolo ali pa ‚posebne predmete'.

Do male mature naj bi se otroci učili samo tistega, kar je potrebno za šolo. Sicer naj bi pa rajši gojili kakšen šport, in sicer takšnega, da bi prišli v družbo z otroki istih let. O počitnicah naj bi pa počivali. In če se že morajo učiti glasbe, naj se uče harmonike. S harmoniko si bodo utrli pot v družbo svojih tovarišev, se bodo vrstnikom priljubili, izgubili bodo plahost in morebiti občutek manjvrednosti. Čutili se bodo enakovredne tistim, ki morda v šoli bolje znajo, pa ne znajo igrati na harmoniko.

Ko pa stopijo v drugo polovico srednješolskega študija, v ‚višjo', naj sami odločijo, česa se bodo razen šolskih predmetov še učili. Le tako bodo otroci ostali zdravi, krepki in bodo imeli toliko duševne in telesne sile, da se ne bodo bali borbe v poznejšem življenju.

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Fižolova juha, zabeljeni široki rezanci. Zvečer: Stročji fižol v solati, trdokuhana jajca.

Petek: Prežganka, sirov zavitek. Zvečer: Mlečen sok.

Sobota: Goveja juha, pražen krompir, solata. Zvečer: Obloženi kruhki, kava ali čaj.

Nedelja: Goveja juha, telečja pečenka, solata. Zvečer: Polpeti, solata.

Ponedeljek: Golaževa juha, pražen riž. Zvečer: Zabeljen stročji fižol.

Torek: Kolerabice, pražen krompir, solata. Zvečer: Polenta z mlekom.

Sreda: Zelenjavna juha, vodni ptički, solata. Zvečer: Praženec.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Krompirjeva juha, zabeljen stročji fižol, ocvrti »deževniki«[1]. Zvečer: Palačinke, kompot.

Važno je, da zobe temeljito očistimo ne samo zjutraj, ampak tudi vsak večer, predno gremo spat.

Chlorodont
zobna pasta

Petek: Paradižnikova juha, krompirjevi zrezki, kumarice v solati. Zvečer: Stročji fižol v solati.

Sobota: Goveja juha, dunajski zrezki, pečen krompir, kumarična omaka[2], solata. Zvečer: Polpeti, solata.

Nedelja: Kruhova juha, kokoš s čebulo[3], špageti, solata, domača torta[4], ledena kava. Zvečer: Nadevana paprika, solata, »ocvrta jajčka«.[5]

Ponedeljek: Goveji zrezki, buče na dalmatinski način,[6] pražen krompir, jabolčni zavitek. Zvečer: Makaronova potica, solata.

Torek: Golaževa juha, telečji zrezki, ocvrte buče, solata. Zvečer: Močnati narastek, cvetačna solata.

Sreda: Zelenjavna juha, kruhov narastek s sirom, solata, sadje. Zvečer: Rižota, grah v solati.

Pojasnila:

[1]Ocvrti deževniki: Potrebujete četrt litra moke, sladkor, nekoliko vina ali mošta, tri rumenjake. Iz teh dodatkov napravite redko testo, primešajte mu sneg treh beljakov in skozi lijak vlivajte prav počasi v razbeljeno mast. Opecite zlatorumeno. Na debelo jih potresite s sladkorjem in jih dajte na mizo s kompotom, neoslajene ali pa s solato. Podajo se tudi h kavi ali čaju.

Veliki, prostorni žepi, nabran pas, ozek ‚ruski' vratnik in tričetrtinski rokavi so zanimive značilnosti te preproste dopoldanske obleke iz lahkega frotirja. Prav primerna je za počitnice, tako ob morju kakor v gorah.

[2]Kumarična omaka: 25 dek kumarice zrežite v tri do štiri centimetre dolge rezine in jih dušite z deko presnega masla, soli, čajno žličko parmskega ali kakšnega drugega sira in prav malo vode. Dušite do mehkega. Naposled dodajte nekoliko smetane in limonovega soka, seveda po okusu.

[3]Kokoš s čebulo: Za jed potrebujete kokoš, 10 dek slanine, 12 majhnih glavic sveže čebule, nekoliko juhe ali vode, korenja in zelene. V kozo denite slanino, da se ocvre, in ko je raztopljena, ocvirke odstranite in denite vanjo kokoš, jo zalijte z vodo ali juho. Dodajte očiščen in na koleščke zrezan koren in zeleno, in osolite. Pokrijte in postavite na šibek ogenj, da se duši dve do tri ure. Dobro uro preden postavite jed na mizo, prepražite čebulo, ki ste ji dodali košček sladkorja. Ko je kokoš pečena, jo dajte na pladenj, okrog polijte nekoliko smetane ali presnega masla, obložite jo s čebulo in polijte z omako.

[4]Domača torta: Izberite šest jajc, stolcite sedem žlic sladkorja in mešajte v skledi sladkor in rumenjak pol ure, da nekoliko naraste. Iz beljakov stepite trd sneg in primešajte sedem žlic moke. Vse to narahlo zmešajte in vlijte v emajlirano kozico, ki ste jo namazali z maslom ali mastjo in posuli z moko. Pecite v srednjevroči pečici dobre pol ure. Ko se torta ohladi, jo prerežite čez polovico in po sredi namažite s kakršnokoli mezgo ali nadevajte s sadjem. Za led mešajte četrt ure pet žlic tolčenega sladkorja in en beljak ter s tem oblijte torto, ter pustite, da se posuši.

[5]»Ocvrta jajčka«: Na biskvitno podlago, ki ste jo polili z malinovim odcedkom na krožniku, nadevajte v obliki beljaka sladke stepene smetane. V sredino vsakega deleža dajte polovico marelice ali breskve iz kozarca ali sveže. Deležev naredite toliko, kolikor jih pač potrebujete. Jed je silno prijetna na pogled, ker je podobna ocvrtim jajčkom. Poleg tega jo pa lahko hitro pripravite in je zato posebno prikladna, da z njo postrežete nepričakovanim gostom. Poda se po kosilu ali večerji, pa tudi za čaj.

[6]Buče na dalmatinski način: Kilo buč olupite in operite, zrežite na enake kocke in osolite. Na drobno sesekljajte dve do tri majhne glavice čebule in nekoliko zelenega peteršilja. Tri do štiri zdrave paradižnike operite, poparite z vrelo vodo in olupite. V kozo nadevajte vrsto buč, vrsto čebule in peteršilja, in vrsto paradižnika. Vmes dodajajte nekoliko masti in potresite s krušnimi drobtinami. Ko je koza polna, popoprajte in dušite, dokler ni popolnoma mehko. Na mizo postavite z makaroni, krompirjem ali čim podobnim.

Telečji zrezki v papriki: Potrebuješ pol kile telečjega stegna, 15 dek masti, 5 dek slanine, čebule, 5 dek moke, pol kile paradižnikov ali pa žlico konzerve, pol litra smetane in soli. Stegno razreži na prst debele zrezke, jih potolci, posoli in potresi na eni strani z moko in jih popeci na razgreti masti. Opečene zrezke polagaj v kozico. Nekaj masti odlij, na ostali masti pa prepraži precej čebule, prideni žlico paprike, moko, jo lepo prepraži in vse skupaj zalij z juho ali pa z vodo in dobro prevri. To omako prideni zrezkom; izboljšaš jo s paradižnikom in kislo smetano, kar pa mora tudi prevreti. K zrezkom daš lahko na mizo krompir ali pa kakšne testenine.

Ječmenčkova juha z zelenjavo: V 3 l slane vrele vode zakuhaj četrt litra ječmenčka. Med tem deni v kozico 2 žlici masti, zarumeni v njej drobno zrezane čebule. Zreži na drobne kocke korenček, koreninico peteršilja in ohrovtov štroček. Vse to deni k čebuli. Ko je vse to že dovolj prepraženo, potresi z dvema žlicama moke in tudi to lepo prepraži, da lepo zarumeni. Ko si vse to lepo prepražila, zalij z juho, v kateri si kuhala ječmenček, in vse skupaj dobro premešaj in stresi nazaj k ječmenčku. Prideneš lahko tudi dišav po okusu in strok dobro sesekljanega česna. Ko je ječmenček mehek, je juha kuhana.

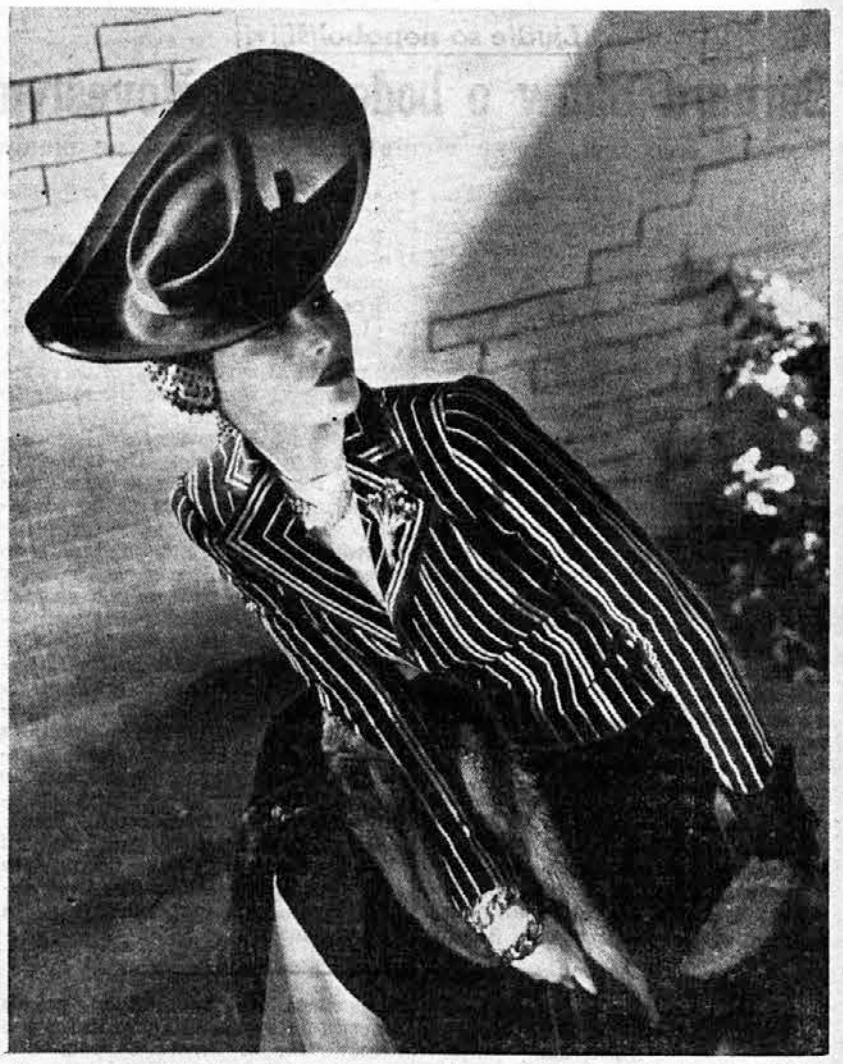

Aparten poletni kostum iz enobarvnega črnega krila in črtaste črno bele jopice. Blago za jopico je lahko volneno, lahko pa tudi iz težke svile, kakor na gornji sliki. K takšnemu kostumu se zelo podasta širok, črn klobuk z vozlano mrežico za lase in srebrna lisica.

Nekaj nasvetov mladim materam

Otrok pred jedjo ne sme piti vode, ker mu voda vzame tek. Sladkarije in čokolada prav tako niso priporočljive. Pozimi ne smemo otrokom dovoliti, da pijejo preveč mrzle vode.

Otroka ne smemo peljati na sprehod ne takrat, kadar je prevelika vročina, ne kadar je preveč mraz. Pozimi ga moramo dovolj toplo obleči, poleti ga pa oblečemo v čim hladnejšo obleko. Otroku bo mnogo koristilo, če ga bomo pustili, da se igra gol na svežem zraku in soncu, če preveč ne žge.

V hiši, kjer so še prav majhni otroci, ne smemo gojiti ne mačk ne psov. Kadar se otrok z njimi igra, mu lahko pridejo dlake v usta in lahko povzročijo nalezljive bolezni. Otroke moramo varovati tudi pred drugimi domačimi živalmi. Lahko se zgodi, da ga kakšna žival opraska ali pa pogrize. Če imate velik vrt ali pa dvorišče, lahko gojite domače živali, ker jih imajo otroci zelo radi in se z njimi zabavajo, toda ne smete jih pustiti preblizu. Že takrat, k so otroci še prav majhni, moramo v njih vzbujati ljubezen do živali.

Otroška soba mora biti svetla, sončna in tla se morajo pomivati. V sobi ne sme biti volnenih preprog, ker se v njih prah prav zelo rad nabira. Poleg omare za perilo in obleko mora biti v sobi še omarica za igrače, nizka mizica in prav takšni stolčki. Vsa oprava mora biti pološčena, da jo lahko obrišete z vlažno krpo. V sobi mora biti dovolj prostora, da se otroci lahko gibljejo in igrajo. Na eno steno pritrdite linolej, da bodo otroci lahko po njem brez škode pisali in risali.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
nasproti Uniona

Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Zakaj se poleti potimo?

Kolikokrat ste se že vprašali, zakaj se prav za prav poleti potimo, toda nikdar niste vedeli pravega odgovora. Zato vam ga bomo skušali dati mi.

Naša koža ima okrog dva milijona znojnih žlez, ki so neenakomerno razdeljene po vsem telesu. Na enem delu telesa jih je več, na drugem pa manj. Tako je na kvadratnem centimetru na hrbtni koži štiristo znojnih žlez, medtem ko jih je na čelu trikrat toliko, torej 1300 na kvadratnem centimetru. Na dlani so našteli pa na prav tako majhnem delu kože 2500 znojnih žlez.

Človekova koža izloča na dan okrog liter znoja. Veliko, boste rekli, saj ga niti ne opazimo! Toda znoj se izloča vroč in zato tudi tako hitro izhlapeva, da ga niti ne opazimo. Lahko se pa zgodi, da koža izloči mnogo več znoja in se še temu nič ne čudimo. Takrat so pa tudi že namerili dva do tri litre znoja. Zgodilo se je pa tudi, in to že večkrat, da je človek v posebnih okoliščinah izločil že 20 litrov znoja. To je pač bila velika aktivnost človekove kože.

Zakaj se prav za prav znojimo? Človeška kri ima svojo določeno toploto. Nanjo so navezani vsi ostali organi in po tej temperaturi je urejeno vse njihovo delo. Vsako povišanje temperature ograža pravilno delo telesnih organov in zato se telo samo trudi, da bi obdržalo svojo normalno temperaturo. Toda to ni lahko. Velike važnosti so zunanji vplivi, ki prav hitro in zelo lahko vplivajo na temperaturo. Telo na primer ne bi moglo prenesti pregretega zraka v vročih poletnih dnevih, če se ne bi potilo. Zato bdi v naših možganih nekakšen toplomer nad temperaturo naše krvi. Kakor hitro se zgodi, da se toplota zviša, pa čeprav samo za desetinko stopinje, bo takoj pričela delovati centrala za znojenje.

Najprej se odprejo žilice na površju kože in kri jih napolni. Te žilice lahko sprejmejo vase tretjino vse naše krvi. Ko kri zalije te žilice, postanemo rdeči.

Zakaj so se pa te žilice napolnile s tretjino vse naše krvi? Za to, da bi se kri ohladila. Toda poleti, ko je zrak že sam ves segret, ne more pomagati našemu telesu. Takrat se pa odpro znojnice in telo se bo pričelo znojiti. Mokra površina kože se ohlaja in z njo tudi kri v teh žilicah. Kri pa teče po vsem telesu in neprestano kroži. Tako pride polagoma vsa kri v te žilice in se polagoma tudi ohladi. Ko kri doseže spet svojo normalno toploto, se znojnice zapro in koža se ne bo več potila. Tako poteče ves proces napornega dela našega telesa. Potimo se po vsem telesu. Poleg človeka se še potita samo konj in ovca. Tudi pes se ne znoji, on samo hladi svojo kri z vlažnim jezikom, ki ga moli iz gobca.

Pazite na otroške nogavice!

Prav gotovo ni nikjer nobene matere, ki bi ji ne delale otroške nogavice preglavice in dale dosti dela. Otroci potrgajo mnogo nogavic, a krpanje jemlje precej časa. Toda to delo si boste lahko precej olajšale, če boste še nove nogavice lepo podšile. Vrhove prstov in peto na narobni strani podšijte prav tako, kakor če bi krpale strgano nogavico. Seveda morate nogavico podšiti s prejico iste barve, kakršna je nogavica. Dobra je pa tudi volna od kakšne stare volnene nogavice. Če boste to skrbno naredile, se bodo drugi deli nogavice preje strgali kakor pa prsti in pete, ki ste jih še nove podšile.

Trpežnost in trajnost nogavic se pa lahko ohrani tudi še na tale način: nogavice morate otroku čim večkrat menjati. Če nogavice preveč dolgo nosimo, se zelo zamažejo in jih moramo pri pranju močno drgniti. Mnogo manj se pa kvarijo, če jih večkrat menjamo in jih peremo v milnici. Tudi za otroka samega je bolje, če mu večkrat menjamo nogavice, ker jih čista nogavica varuje pred mrazom. V znojnih, umazanih nogavicah nas pa zelo rado zebe.

Trpežnost nogavic zavisi tudi od pranja samega. Z močnim drgnjenjem se nogavice zelo kvarijo. Nogavice moramo gnesti v milnici, in sicer najprej na lice in potem na narobni strani. Ne smemo jih nikdar ožemati, temveč jih moramo samo v pesti stisniti, da odteče vsa voda. Ko ostane voda od pranja čista, jih splaknemo v mlačni vodi. Sušimo jih pa na zračnem prostoru, najbolje na prostem.

Paziti moramo pa tudi na obutev. Na prstih in na peti mora biti podloga cela, če ne, se nogavice hitro raztrgajo. Podloga na prstih se velikokrat strga zaradi predolgih nohtov na prstih, še največkrat pa zaradi predolgega nohta na palcu. Zato bi bilo najbolje, če bi noge zmerom skrbno negovali. Podloga na peti bo pa tudi bolj trpežna, če bomo čevelj vsakokrat obuli z žlico. Če je pa podloga že tako pretrgana, da je ne moremo več zlepiti, takrat pa naredimo iz baržuna ali pa iz jelenove kože posebne prste in peto, ki jih bo otrok nataknil preko nogavice. Tudi tako bo prihranil mnogo nogavic.

Dober okus

je posebna prednost odvajalnega sredstva Darmol. Vrhu tega deluje milo in brez bolečin. Zato uživajo odrasli in otroci radi Darmol

DARMOL

Darmol dobite v vsaki lekarni!

Za red v gospodinjstvu

Ohraniti red v gospodinjstvu ni tako lahka stvar, ker ima vsaka gospodinja nešteto takšnih majhnih stvari, ki jih prav lahko nekje založi, pa tudi izgubi. Zato si lahko pomagate same, da boste zmerom našle svoje stvari in vam nikdar ne bo treba begati po stanovanju in iskati izgubljenih stvari.

Kadar kupite čevlje, dobite z njimi vred tudi škatlo, ki vam bo zelo prav prišla. Nabavite si najprej dovolj velik lesen zaboj ter ga od zunaj, lahko pa tudi od znotraj oblepite z lepim papirjem. V takšen zaboj boste položile škatle. Na vsako škatlo boste nalepile listek z napisom vsebine, ki jo boste vanjo spravile. Čim višji bo zaboj, tem več škatel boste lahko spravile vanj.

Na zaboj boste na spodnji strani pribile štiri deščice, ki bodo služile za noge. Pred odprtino boste pa naredile iz pisanega blaga lep zastorček in tako boste poleg praktičnega prostora dobile tudi lepo omarico.

Vrvce, kose papirja, krpe za brisanje prahu in kovinastih stvari in podobne drobnjarije boste lahko spravile v takšno omarico in vsaka stvar bo imela svoj prostor v svoji škatli. Vaše stanovanje bo pa tudi samo v pravi pravcati škatlici, ker bodo iz vseh kotov izginili vsi tisti nepomembni predmeti, ki so delali nered po vaši hiši.

Okrasite svoje poletne domove!

Vsaka dežela ima svoje umetniške stvari, v katerih je uvezena vsa njena narodna tradicija. Z malo okusa lahko gospodinja izkoristi te različne predmete in z njimi okrasi svoj dom. Še prav posebno lepo bo s temi narodnimi predmeti okrasila hišo v vinogradu, na morju in na vasi.

Mnoge so potrošile veliko denarja, da so si opremile te svoje poletne domove, in največkrat so jih opremile s takšnim pohištvom, ki niti najmanj ne spada v novo okolico. Med tem se pa lahko dobi v istem kraju, kjer imate svojo poletno rezidenco toliko različnih stvari, ki so lahko najlepši okras vašemu novemu domu. Razen tega, da vse te stvari lahko kupite za majhen denar, vam prinesejo v hišo mnogo vedrine in zadovoljstva.

Skoro v vsakem kraju dobite različne košare in košarice, ki jih pletejo širom naše domovine. To so navadne pletene košare iz trstja, ki jih znajo tako lepo plesti naše pridne kmetice. Če takšne košare in košarice pobarvate z živo barvo, vam lahko služijo v različne namene. Takšno lepo pobarvano košarico lahko postavite s cvetjem na mizo v jedilnico. Lahko jo pa porabite tudi za izlete in za ročno delo.

S pomočjo lepo pisanih kmečkih prtov iz poceni kretona pa lahko pokrijete te različne mizice in skrinje. Za svoje poletne hišice naredite iz lepega in pisanega blaga zastore in posteljna pregrinjala.

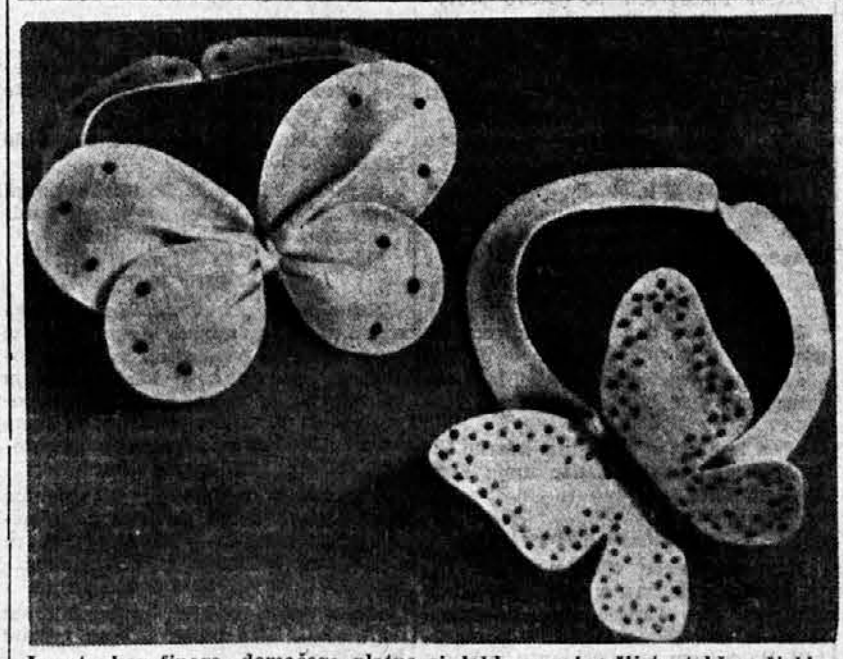

Iz ostanko" finega, domačega platna si lahko sami sešijete takšna ljubka bela ‚metuljčkasta' ovratnika. Izvezete ju lahko z živobarvno prejico, če ju nosite na enobarvno obleko, če ju boste pa nosili na pisano obleko, ju pa pustite kar bela.

Ljubek poletni plašč iz tenkega volnenega blaga. Kroj je zelo primeren za vitke postave. Novi so odprti zvončasti rokavi. Takšen plašč nosimo na imprimirane obleke in je zato navadno iz enakobarvnega, temnega blaga.

Nekaj koristnih kozmetičnih navodil

Olje: vzemite stekleničko limonovega olja, ki ga rabite za izmivanje šminke, in ga zmešajte s polovico lončka hormonske ali vitaminske kreme. Olje in kremo morate toliko časa mešati, da dobite lepo gosto zmes. S to zmesjo namažite obraz, preden se greste sončit. Še prej pa morate vsaj deset minut počakati v senci, da koža vpije vso maščobo. Tako pripravljeno olje ohrani kožo in brez skrbi se boste lahko izpostavljale soncu, da bi vaša koža lepo potemnela. Vaša koža ne bo nikdar dobila gub.

Voda za umivanje mastnega obraza: četrt litra vinskega kisa, 12 gramov kafrnega alkohola, 20 gramov galuna, sok 2 limon, 50 gramov alkohola in dišave po volji. S to tekočino si vsak dan umijte obraz in kmalu boste dosegle lep uspeh.

Voda za osvežitev in izmivanje šminke za mastno kožo: 10 gramov alkohola, 10 gramov destilirane vode, 10 gramov glicerina, 10 gramov mleka, 10 gramov kafrne vode in 10 gramov limonovega soka. Vse to lepo zmešajte, samo pazite na to, da najprej dodenete mleko in šele nazadnje limonov sok.

Če bi bila to vedela, ko mi je bilo osemnajst let...

Vprašanje let ni nobene važnosti vse do dvajsetih let... Toda potem...

Če vam kdaj kakšna starejša dama zagrenjeno reče: »Ah, ljuba moja, vsi so enaki!«, takrat pazite: ona je že davno poročena. Zanjo so vsi takšni, ker pozna samo enega in po njem sodi vse ostale.

Če človek, ki ga ljubite, le s težavo osreči tako osebo, kakršna ste vi, potem bodite oprezni. Če se z njim poročite, se morate zelo truditi, da mu lahko dokažete, da sta v zakonu tudi vidva lahko srečna.

V ljubezenskih izlivih so včasih zelo važni tudi pogledi in gibi, ki često povedo mnogo več kakor pa samo besede, zlasti če so iskreni in polni ljubezni.

Nikoli ne smete verjeti praznim besedam. Glavno je to, da vsako stvar dobro premislite, ker se vam lahko zgodi, da se zmotite.

Ali morda na skrivnem jočete, ker on še ni zbral toliko poguma, da bi vam rekel, da vas ljubi?... Poskusite takrat, da ga za nedoločen čas ne boste nič videli. Najbolje je, če odpotujete kam za nedoločen čas, in tako boste preskusile i sebe i njega. Če vas ljubi, vam bo v pismu povedal tisto, kar ste si želeli in česar vam morda ne zna povedati. Če vam pa v pismu ničesar ne omeni, bodite prepričani, da vas ne ljubi, in se mu skušajte odreči.

ALI VESTE...

... da so si Kitajke morale stiskati noge ne samo iz hrepenenja po čim manjši nogi, temveč tudi zaradi stare kitajske tradicije, ki je zahtevala, da ima žena čim manjšo in neodpornejšo nogo, da ne bi mogla uiti svojemu možu.

... da domačinke iz nekega plemena Bahaki v južni Afriki nošijo okoli vratu nanizane kosti svojih najbližjih umrlih svojcev. Kosti najprej lepo preparirajo. Služijo jim pa tudi zato, da jih varujejo pred zlimi duhovi.

... da so bile ob tirolski vstaji l. 1809. v Taufertalu mobilizirane tudi štiri čete žensk.

... da so leta 1546. odprli v Carigradu prvo kavarno.

... da je nosil Ludvik I., bavarski kralj, domačo obleko celih 60 let.

... da so slušni organi pri mnogih žuželkah v nogah.

... da ima človeška koža več ko sedem milijonov znojnic.

... da so že stari narodi pred Kristusom znali klicati duhove na podoben način kakor dandanes. Tudi takrat so polagali roke na trinožno mizico, v kateri ni smelo biti nobenega žeblja.

Porabni nasveti

Če vam plamen uide v ponev, se nikdar ne prestrašite. Hitro zgrabite prvo kuhinjsko desko, ki jo imate pri roki, in z njo plamen pokrijte, da se uduši.

Če so vam od obeda ostali makaroni, lahko iz njih napravite odlično predjed: na drobno jih zrežite in zmešajte s sesekljano gnjatjo in majonezo.

Surovo mleko tudi poleti lahko ohranite sveže, če denete vanj nekaj listov vodne kreše. Kreša namreč prepreči, da se mleko ne skisa.

Tobačni dim iz sobe odstranimo tako, da čez noč obesimo vanjo vlažno gobo. Goba mora ostati toliko časa vlažna, dokler ne potegne vsega duha vase.

ŠAH

Problem št. 59

Sestavil W. A. Shinkman (1902.)

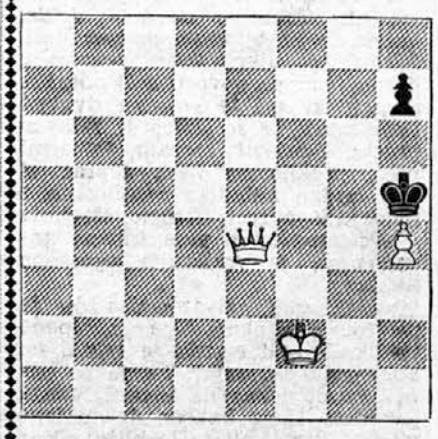

Mat v 3 potezah (B 16)

Problem št. 60

Sestavil Samuel Gold (1890')

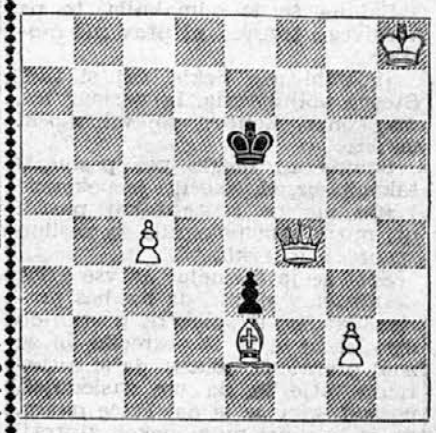

Mat v 3 potezah (B 72)

Genialno kaznovan prenagljeni napad

Italijanska partija
(Varšava 1844.)

Beli: Hoffmann	Črni: Petrov
1. e4	e5
2. Sf3	Sc6
3. Lc4	Lc5
4. c3	Sf6
5. d4	e×d4
6. e5	Se4
7. Ld5	S×f2
8. K×f2	d×c3 šah
9. Kg3?	c×b2
10. L×b2	Se7
11. Sg5?	S×d5
12. S×f7	o—o!!
13. S×d8	Lf2 šah
14. Kh3	d6 šah
15. e6!	Sf4 šah
16. Kg4	S×e6!
17. S×e6	L×e6 šah
18. Kg5	Tf5 šah
19. Kg4	h5 šah
20. Kh3	Tf3 mat.

Krasna matna kombinacija

Iz partije Spielmann—Mieses
(Berlin 1920.)

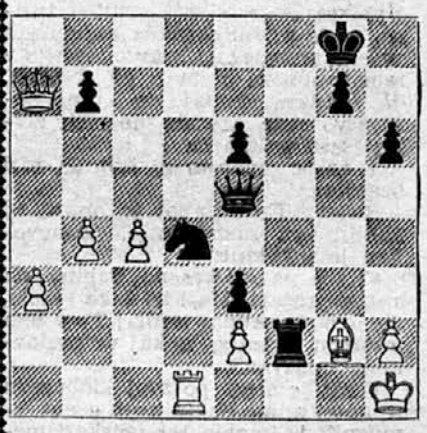

32. ..... Tf2×g2!!
33. Kh1×g2

Zdaj je črni napovedal mat v 7 potezah.

33. ..... De5—e4 šah
34. Kg2—h3! De4—f5 šah
35. Kh3—h4 Df5—g5 šah
36. Kh4—h3 Dg5—h5 šah
37. Kh3—g2 Dh5×e2 šah
38. Kg2—h3 De2—f3 šah
39. Kh3—h4 g7—g5 mat.

Rešitev problema št. 57

1. Th2—h1 Kg4—f4
2. Th1—g1 Kf4—e4
3. Tg1—d1 Ke4—f4
4. Td1—d4 mat.

Na 1. .... Kh5 sledi 2. f3.

Rešitev problema št. 58

1. Lg1—a7 Kh1—h2
2. Tg6—h6 Kh2—g3
3. Th6×h3 mat.

1. .... h3—h2
2. Tg6—b6 Kh1—h2
3. Tb6—b1 mat.

LJUBEZENSKI ROMAN MLADEGA DEKLETA

NA RAZPOTJU

NAPISALA ANNY PANHUYSOVA

P R E V E D L A K. N.

14. nadaljevanje

Tedaj je pa na videz vneti bralec že spregovoril: »Veseli me, gospodična Tannova, da lahko nadaljujeva najino znanje na nevtralnih tleh.«

Ni odgovorila, temveč se spet obrnila proti oknu, kakor da bi ga ne bila ne videla, ne slišala.

Veletrgovec se je strupeno zasmejal: »Nikar se ne delaj dekle, kakor da ne bi znala do pet šteti. Zadnjič se nisva dobro razumela, danes bom pa govoril bolj odkrito. Slepar, ki mi je odnesel dvajset tisoč mark, je že pobegnil. Zdaj si prosta. Ugotoviti moram, da si mi všeč, preklicano všeč, čeprav si bila ondan nekoliko nemilostna z menoj. Kar reci okroglo število!«

»Prepovedujem vam takšno govorjenje,« je vzkliknila ogorčeno Sabina.

»Glej, glej, šivankarica je še zmerom visoka!« je strupeno vzkliknil. »Ali morda še misliš na pobeglega sleparja? Ta je že odnesel moj denar na varno! Morda ga zapravlja s kakšno drugo lepo vilo...« Primaknil se je bliže: »Kar končaj, mucka,« je dejal in se prilizljivo smehljal, »rajši midva skleniva pogodbo. Tako si srčkana, da tvegam še eno zaušnico. Postaniva prijatelja!«

Sabina se je odmaknila, to pa vsiljivega trgovca ni prav nič motilo:

»Poljubi me, dekle, saj si tudi Sterna poljubovala. Le verjemi mi, na koncu koncev so vsi moški enaki!«

Sabina ni mogla več poslušati takšnih besed. Skočila je pokonci:

»Če me ne boste takoj pustili pri miru, bom potegnila za zasilno zavoro!« je vzkliknila.

Spet se je zasmejal na vse grlo: »Noričica, misliš, da me boš prestrašila! Saj te sploh ne pustim do nje. In če bi se ti posrečilo, bi že znal prepričati oblasti, da si histerično bitje in da me zasleduješ, povsod, kjer se le da. Priče imam, da si bila pri meni nekoč zjutraj, še preden sem odprl trgovino. Dekle, ki kaj dá na svojo čast, ne počne takšnih stvari!«

Sabina je prebledela.

»Še nikoli nisem videla takšnega nesramneža, kakor ste vi!« je vzkliknila in odskočila v drugi vogal.

Enkrat mora Sabino Tannovo držati v naročju, enkrat poljubiti njene sočne ustnice, pa naj si mu jih ponudi prostovoljno ali pa če si to sladkost izsili.

Začela se je divja gonja po kupeju vlaka sem in tja in Sabinino okretno telo se je že nekajkrat spretno izmuznilo mimo nerodnega debelušnega moža.

Forst se ni več zavedal, kaj počne. V strasti, ki ga je žgala, je pozabil, da se bo vlak med potjo še enkrat ustavil in da se že bliža postaji.

Niti tega ni opazil, da se je vlak začel počasi ustavljati; pri sunku, s katerim se je pa ustavil, je padel nazaj na oblazinjeni sedež.

Zasopihal je od jeze, bil je popolnoma brez sape.

Sabina je sunkovito odprla vrata; hotela je priklicati ljudi.

Še preden je spravila iz sebe glas, je stal na pragu kupeja neki gospod in Sabina je v svoje veliko presenečenje spoznala v njem svojega očeta.

Odkar se je bil oče vrnil iz tujine, ni še nikoli občutila posebnega veselja v njegovi navzočnosti; v tem trenutku je imela pa občutek, da spadata skupaj, da krvno sorodstvo veže v vseh mogočih življenjskih položajih.

Toda še zmerom ni črhnila niti besedice.

Robert Tann takoj še opazil ni Sabininega razburjenja. Zadovoljen je vzkliknil:

»To je pa res krasno, Sabina, da sva se srečala. Mati bo tako vesela, da se bova skupaj vrnila! Tu v tem mestecu imam za nekaj ur poslovnega opravka.«

Forst je segel po svoj klobuk in se hotel mimo Sabininega očeta izmuzniti iz kupeja ter poiskati mesta v kakšnem drugem oddelku.

Toda v tistem trenutku se je Sabina spet zavedela.

»Ne pusti tegale človeka odtod, oče; med potjo me je neznansko nadlegoval in žalil.«

Robert Tann je nasršil obrvi.

»Ali ni to debeli Forst? Seveda, kdo pa drugi?, Torej, gospod Forst, ker moja hči ne pusti, da bi vas spustil mimo sebe, tega tudi ne bom storil.«

Vlak se je začel pomikati dalje in Forst ni mogel uteči.

»Nobene pravice nimate, da mi zapirate vrata!« je zakričal.

»Takoj sedite in odgovorite samo tisto, kar vas bom vprašal!« ga je nahrulil Robert Tann.

Na lepem je postal njegov obraz trd in pred njim je Forst zlezel v dve gubi. Sesedel se je na sedež, s katerega je pravkar vstal.

Robert Tann je sedel njemu nasproti.

»Zdaj jaz vas vprašam, s kakšno pravico ste mojo hčer nadlegovali in žalili?«

Forst je zagodrnjal:

»Pustite me s to neumnostjo pri miru! Hotel sem se z njo nekoliko pozabavati, ona se je pa vedla, kakor da bi bil to strahovit napad, če gospod ogovori mlado damo. S tem je zame zadeva končana.«

Vzel je v roke časopis in se hotel spet skriti.

»Pusti ga, oče,« je prosila Sabina s solzami v lepih očeh. »Ničvrednež nesramno laže; vedel se je kakor najslabši vlačugar.«

Njen glas se je tresel od razburjenja.

Robert Tann se je spomnil, da se je bil v zloglasnih beznicah Ria de Janeira razen sleparij pri igranju navadil tudi boksa. Pri surovih pocestnežih tam ni dosti dosegel, debelemu Forstu bo pa že kos.

S tonom, kakršnega so na njegovem dolgem popotovanju pogosto uporabljali proti njemu, se je zadrl nanj.

»Zahtevam, da se pri moji hčeri dostojno opravičite.«

Forst je odprl nabrekle ustnice:

»Bankrotnik!« je zaničljivo zabrusil Tannu.

Robert Tann, čigar samozavest je bila v zadnjem času precej porasla, je planil s svojega sedeža in pripravil svoje pesti.

»Mar sem ti kaj dolžan ostal, mar sem sploh komu kaj dolžan? Toda ti si mi nekaj dolžan, ti, žitni oderuh! Ti si ujalil mojo ljubljeno hčer. Pokonci, udari! Videli bomo, kdo bo prvi na tleh. Jaz vsekako ne.«

Sabina je zakričala.

»Ne, oče, tega ne smeš.«

Zgrabila ga je za roko. Nežno jo je odrinil.

»Pusti me, otrok! Nihče te ne sme žaliti.«

Tudi Forst je tisti trenutek poskočil. Strah in jeza sta se zrcalila z njegovega obraza.

Tann se je zasmejal:

»Ali pričneva ples?«

Dvignil je desnico in udarec je zadel debeluharjevo brado, da je opotekajoč se zletel na svoj sedež.

Vitki mož se je zadovoljno nasmehnil.

»Vidiš, prijateljček, to je bil neznaten sunek pod brado, nič drugega. Torej, prav za prav samo šala. Če si pameten, prosi mojega otroka odpuščanja, sicer boš spoznal tudi sunek v srce. Ta še davno ni tako zabaven kakor prvi. Če tega tvegaš, se lahko pustiš na naši postaji nesti iz vlaka.«

Forst je bil na pogled kaj klavrn. Kljub temu se je skušal obvladati.

»Prepovedujem si pred vsem, da me tikate.«

Robert Tann je prikimal.

»Prav za prav imate prav. Tako klavrnega bitja ne bi smel tikati. Dobro, da ste me opomnili na to. Toda s tem se ne bova ukvarjala. Poslednjič vas pozivam, da prosite mojo hčer odpuščanja. Preden se vlak ustavi, si morava biti na čistem.«

Forst se je na moč slabo počutil v Tannovi družbi. Na bradi je še čutil moč njegove pesti in si nikakor ni želel še kaj drugega.

»Torej!« je ukazal Tann. »Vstanite! Pokažite, kaj znate, in branite se!«

Forst je začutil, kako mu že sede trepečejo kolena. Tannova desnica se je dvignila.

»Če hočete po vsaki ceni sedeti...« Pest se mu je nevarno približala.

Forsta je mučila strahopetnost; zajel je zraka.

»Niti na misel mi ne pride,« je kriknil, »da bi se z vami pretepal, vi, ničvrednež!«

»Ali hočete mojega otroka prositi odpuščanja ali ne?«

Pest Roberta Tanna mu je prišla v grozečo bližino.

Forst se je sklonil, se vrgel na oblazinjeno klop in začel kričati:

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

»Za vraga, vse storim, samo mirujte s svojimi peklenskimi pestmi.«

Robert Tann ga je postavil pokoncu ter mu trdo dejal:

»Takoj prosite mojo hčer odpuščanja!«

Sabini se je prizor gnusil. Ta strahopetni, izmikajoči se mož, ki se je nekaj minut poprej vedel tako nesramno in oblastno, se ji je zazdel kakor napihnjena žaba, ki se boji, da je ne bi pohodili.

»Ne maram, da bi me prosil odpuščanja,« je dejala zaničljivo, »samo nikoli več naj se mi ne približa in naj me ne nadleguje. To pot je bilo že drugič.«

»Za vraga!« je planilo iz Roberta Tanna, »možak ima torej še nekaj drugega na vesti.« Njegove oči so se divje zasvetile, Forsta je zgrabil z obema rokama in ga prisilil na kolena.

»Če zdaj čisto skesano ne prosite odpuščanja in ne zagotovite, da boste odslej mojega otroka pustili na miru, ne bom imel več usmiljenja z vami. V pogajanja se ne spuščam. Torej...«

Forst ni videl več izhoda. Zašel je v temno slepo ulico.

»Štel bom do tri!« je ukazal Robert Tann in njegovi suhi prsti so se oklenili debelih Forstovih zapestij kakor preozki okovi.

Začel je šteti: »Ena, dve, — tri!«

V istem trenutku, ko je Tann izgovoril besedico »tri«, je začel Forst, daveč se od jeze, jecljati:

»Prosim gospodično Tannovo za oproščenje in obljubljam, da se ji ne bom nikoli več približal.«

Sabina se je odvrnila od zoprnega prizora, ki ga je nudil klečeči mož pred njo, in je prosila očeta:

»Prosim, pusti ga zdaj, o vsem tem nočem slišati niti besedice več.«

Prsti, ki so se oklepali Forstovih zapestij, so se razklenili in debeluh se je dvignil in se ni upal niti črhniti.

Bil je kakor zver, ki jo krotilec drži v šahu in ki se ne upa ganiti.

Na poti s postaje domov se je Sabina — česar doslej še nikoli ni bila storila — sama od sebe oklenila očetove roke. Njen izraz pri tem je bil posebno mehak in ganjena je dejala:

»In vendar je zelo lepo, če ima človek očeta, ki ga varuje vsega hudega.«

Nasmehnil se je: »Očeta, ki te ljubi, dekletce, in čigar največja sreča je, da te sme varovati.«

Sabina je prvič občutila zvezo z njim, ki je bil tako dolgo v tujini, tako dolgo, da je že pozabila, da ji je oče.

Njeno srce se je prebudilo, začelo je spoznavati očeta.

Rahlo je stisnila očetovo roko.

»Tako sem vesela, da si našel pot iz daljnega sveta k nama.«

Starajočemu se možu se je zdelo, kakor da bi se vse okrog njega zasvetilo v sončnem sijaju.

»Hvala ti, Sabina, za besede, ki si jih pravkar izrekla. Ves čas, odkar sem doma, sem si želel, da bi jih slišal iz tvojih ust. Kar mati prepogosto zatrjuje, sem pogrešal pri tebi. Veš, dekletce, tam daleč sem razburkano živel. Zato se nisem mogel nikoli prav zavedeti, kako človek utegne ljubiti svojega otroka. Odkar sem pa doma, sem si glede tega na jasnem. In na jasnem sem si tudi glede tega, kako klavrno je, če človeku ljubezni ne vračajo. Če ima človek občutek, ki ga sam noče priznati: tvoj otrok te ne potrebuje več; predolgo si izostal. Otrokova ljubezen je med tem ugasnila kakor sveča, ker te ni bilo, da bi ga varoval.«

Z roko v roki sta šla skozi mirno ulico.

Tann je govoril bolj sebi kakor Sabini.

»Zdaj je moj otrok res spet moj. Bog, kako sem srečen! In nesramnemu Forstu sem skoraj hvaležen. Brez njega pač ne bi nikoli slišal od tebe, da si vesela, ker sem se vrnil.«

Sabina je prikimala:

»Utegneš prav imeti, oče. Zdaj pa zanesljivo vem, da sem vesela, ker si se vrnil, zelo vesela! Vedno se bova ljubila, oče.«

Robert Tann je bil v resnici zelo srečen. Njegovo lepo, plavolaso dekletce, ki je bil nanjo tako ponosen, je podpiral s svojo roko, in ko ga je imenovala svojega očeta, se mu je zdelo, kakor bi ga ljubkovala.

Nad vse je ljubil svojo Sabino in dolgo ni razumel, da je mogel za toliko dolgih let zapustiti domovino. Domovino, v kateri je živel njegov otrok.

Val sreče ga je preplavil: zdaj je Sabinino srce njegovo, spet si ga je pridobil!

Ali je na svetu bogatejši mož od njega?

XIV.

Ko je Egon Stern zapustil kabino Ricarda Espade, tako imenovano njegovo delovno sobo, je sedel ure in ure zatopljen v razmišljanje.

Bilo mu je zelo neprijetno pri srcu.

Kako se je vedel proti Špancu in bil je vendar popolnoma odvisen od njega!

Kitajec s svojim bedastim šepetanjem je povzročil, da je izgubil razsodnost. Bil je zelo jezen na majhnega moža.

Tiho je potrkalo na njegova vrata. Zmeden je odprl vrata, misleč, da vstopi doktor in mu pojasni, da ima njegovo vedenje kaj malo zveze z vljudnostjo.

Toda motil se je; ni vstopil doktor, temveč Kitajec, ki se je pravkar jezil nanj.

Ponižen glas rumenca je dejal v slabi nemščini:

»Señor Espada in njegova žena želita vi jesti pri večerji.«

Kakor neprijetno je bilo Egonu Sternu pri duši, vendar se je moral ob teh besedah nehote nasmehniti. Potlej ga je pa jeza pograbila. Zagrabil je Kitajca za lahni svetli suknjič, ga sunkovito potegnil proti sebi.

»Zakaj ste mi prišepetali tisto bedarijo? Zdaj sem užalil gospoda Espado.«

Rumenec je dvignil ozke veke. Najbrže je komaj razumel smisel v jezi in naglici izrečenih besed, toda instinktivno je razumel njihov pomen.

Njegov obraz je postal silno važen.

»Ko vsi spijo, priti k vam in povedati vam resnico o doktorju. On ljudi umoriti.«

Kitajec, ki se je zdel zelo razburjen, je pozabil zapreti vrata za seboj. Bila so samo rahlo priprta in Ricardo Espada, ki je hotel pravkar vstopiti, je slišal izgovorjeni stavek. Naglo jih je odprl in v španščini zavpil na Kitajca.

Egon Stern ni razumel niti besedice. Kitajec je vrgel glavo vznak, se zatekel k Sternu. Njegove poteze so bile kljubovalne in boječe hkrati. Spet je začel šepetati svojo nespretno nemščino.

»Jaz hoteti ubogemu človeku povedati resnico, jaz ne dovoliti, da kdaj še kakšen človek umreti, da vi preizkusiti svojo strašno kri. Jaz videti, kaj vi storiti, in vedeti vse!«

»Nesramnež je popolnoma pijan ali pa blazen!« je ugotovil Ricardo Espada in trznil. »Do naslednjega pristanišča ga bom dal zapreti.«

Kitajec je iskal zavetja za Sternovim hrbtom.

»Zakaj ne rajši ponoči v morje z ubogim Kitajcem? Mrtvi zmerom tiho! Ubogi mrtvi Kitajec nikoli ne povedati, da bogati doktor nič drugega ko morilec.«

Ricardo Espada je kar posinel; njegova desnica je že iz navade zavihala kratko črno brado navzgor. Bil je krasen model za modernega vraga, je pomislil Egon Stern.

Doktor je planil na Kitajca, zakričal nekaj v španščini, kar se je zdelo kakor kletev.

Zgrabil je dosti manjšega moža za ramena in ga v nepopisni jezi pahnil proti steni. Kitajec se je opotekel, padel, spet poskočil, segel v žep, in še preden sta mogla oba moža preprečiti, je ustrelil iz samokresa.

Oster pok je odjeknil v tišini ozke kabine. Ricardo Espada je pa omahnil na tla.

Že je zdirjal Egon Stern iz kabine, stal pred svetlolaso damo, ki je prestrašena zaradi strela dirjala po stopnicah navzdol. Za njo se je prikazal kapitan. Egon Stern je ves iz sebe povedal:

»Kitajski sluga je streljal na vašega moža. V moji kabini. Sporekla sta se.«

Zlagal se je: »Niti pojma nimam, zakaj.«

Žena ga je komaj poslušala in planila mimo njega. Zaslišal se je drugi strel. Ko je Egon Stern stopil s kapitanom v kabino, je našel svetlolaso damo ihtečo nad nepremičnim truplom njenega moža. Ricardo Espada je bil že davno daleč od vsega pozemeljskega, toda tudi Kitajec ni več dihal. Sam se je usmrtil in je ležal na drugem koncu kabine.

HUMOR ANEKDOTE

Smola

»Zakaj najdenega stotaka niste nesli na stražnico?«

»Ker sem najprej mislil, da je ponarejen!«

»In kdaj ste spoznali, da je pravi?«

»Ko sem ga menjal!«

Presenečenje

»Zelo me veseli, Micka, da boste tudi po poroki pri nas ostali. Ali mogoče poznam vašega zaročenca? Kdo je tisti srečnež?«

»Vaš sin, milostljiva.«

Z razstave

»Na razstavi sem občudoval tvojo sliko. Bila je edina, ki jo je človek sploh mogel gledati!«

»Oh, laskač!«

»Res, res, kajti pred drugimi slikami je stalo preveč ljudi.«

S sodišča

Obtoženec prosi za besedo.

»Dobro,« privoli predsednik. »Toda bodite kratki in govorite čisto resnico. Vse drugo je stvar zagovornika.«

Optimist in pesimist

»Oče, kaj je prav za prav optimist in kaj pesimist?« vprašа vedoželjni sinček.

»Hm, kako naj ti to razložim?« meni oče. »Torej, poslušaj: predstavljaj si ementalski sir — optimist vidi v njem sam sir, pesimist pa same luknje!«

Vljudnost

Dva gospoda sedita skupaj v vlaku. Eden si prižge smotko in jo drugemu pomoli pod nos:

»Kaj pravite k tej smotki?«

»Hm, tako smrdi kakor osmojene svinjske ščetine.«

»Res? Potlej sem se gotovo preveč približal vaši bradi!«

Pesnik

»Ali vam smem tole darilo položiti k vašim nožicam, gospodična?«

»Ne, dragi gospod, od moških ne sprejemam nobenih daril.«

»Zakaj pa ne? To je zvezek mojih pesmi.«

»A tako — mislila sem, da je kaj dragocenega!«

Muzikalni otroci

Sešla sta se dva očeta in se razgovarjala o svojih otrocih.

»Jaz imam petletno hčerko, zelo inteligentno dete. Že zdaj igra na klavir.«

»Jaz imam pa štiriletno hčerko, ki beži iz stanovanja, kadar moja žena igra na klavir...«

Nepoboljšljivi Shaw

Ravnatelj neke filmske družbe se je pogajal z Bernardom Shawom glede filmanja ene izmed njegovih dram. Želel je pa nekatere prizore spremeniti. Po dolgem pregovarjanju je Shaw naposled le pristal.

»Dobro,« je dejal, »Prepustim vam dramo. Z njo lahko napravite, kar vas je volja. Skrajšajte jo ali pa dodajte še nekaj dejanj, kakor želite. Izpustite osebo, ki vam ne ugajajo, spremenite prizorišče, z vsem se strinjam. Stavim vam samo en pogoj...«

»In ta naj bi bil?« je radoveden vprašal filmski mogotec, ki ga je Shawova popustljivost prijetno presenetila.

»Po vsaki ceni morate spremeniti naslov in mojega imena kajpak ne smete omeniti.«

*

Bernard Shaw je dobil nekoč od neke znane dame iz visoke angleške družbe takšnole vabilo:

»Lady H. bo v torek od štirih do šestih doma.«

Bernard Shaw ji je vabilo poslal nazaj in pod njene vrstice zapisal:

»Gospod Bernard Shaw tudi.«

Priporočilo

Nekoč se je pri ravnatelju milanske opere pojavila »mlada« dama, ki se je predstavila za primadono in želela gostovati. Njeno ime je bilo ravnatelju popolnoma neznano. Vsi njegovi pomisleki so pa skopneli, ko mu je dama izročila lastnoročno napisano priporočilo velikega skladatelja Rossinija.

Gostovanje je bilo pa za neznano pevko pravi polom. Javnost jo je nedvoumno zavrnila. Ravnatelj si ni mogel kaj, da ne bi tega z vso dolžno spoštljivostjo omenil Rossiniju:

»Spoštovani mojster, priporočili ste mi pevko... Med nama rečeno, grozno je pela!«

»Vem, dragi moj,« je odvrnil Rossini smehljaje se, »ali bi sicer potreboval p priporočilo?«

Kdaj se bo začelo?

Možnosti napada na Angleško

Zanimiva razmotrivanja švicarskega vojaškega strokovnjaka

Znani švicarski tednik »Die Weltwoche« je priobčil zanimiv članek svojega vojaškega sotrudnika F. C. E., ki razpravlja o strategičnih možnostih napada na Angleško. Članek je vseskozi stvaren; pozna se mu pač, da ga je napisal vojaški strokovnjak. Zaradi njegove aktualnosti posnemamo iz članka glavne misli.

Doslej še nismo dobili odgovora na vprašanje, kdaj se bo začel napad na Veliko Britanijo in kakšen bo ta napad. Razume se, da ne izdajo dneva in načina napada, ker strategija nemškega načrta seveda računa tudi s presenečenjem, ki naj pomaga, da bo napad uspel. V tem se razodeva velika prednost, ki jo ima napadalna strategija pred obrambno ne le v strateškem, marveč tudi v psihološkem pogledu. Noben poveljnik še ni bil nikdar postavljen pred tako težko nalogo, kakor jo ima zdaj nemško vrhovno poveljstvo. Pač so Nemci v prednosti, ker lahko ekonomično razvrste svoje moči tako, da bodo tam, kjer pričakujejo odločitev, nagromadili višek svojih sil in da si lahko dan in uro napada po svoji volji izberejo.

Branilec nasprotno mora biti pripravljen na vse možnosti. Svoje sile mora imeti razdeljene po raznih krajih, čeprav je verjetno, da bo napad prizadel le določene točke. Zelo nevarno bi namreč utegnilo postati, če bi se na kakem mestu posrečilo izkrcanje in bi sovražnik zavzeti prostor razširil. Branilec tudi ne ve, kdaj bo prišel napad. Zato mora biti vsako uro pripravljen, kar utruja in gre na živce. Tudi to je živčna vojna v veliki meri, ki ji je branilec izpostavljen.

Teoretično obstoje morda tri možnosti glede načina napada:

1. Presenetljiv poskus izkrcanja s pomočjo številnih nemških hitrih čolnov, ki lahko prevažajo po 100 mož.

2. Enak poskus z velikanskim številom transportnih letal z vojaštvom, s padalci in z uporabo bombnikov strmoglavcev proti angleški obrambi na morju in ob obali.

3. Predhodna odločilna bitka za nadvlado v zraku in šele ko je ta dosežena, izkrcanje.

Prav nobenega smisla nima, da bi razmišljali, kateri način bodo Nemci izbrali. Lahko smo pa prepričani, da se z vso temeljitostjo pripravljajo na težavno podjetje in da bodo napadli z vsemi razpoložljivimi sredstvi materialnega in moralnega značaja.

Prav tako bi bilo brezplodno, če bi skušali uganiti mesto, kjer se bodo Nemci izkrcali. Nekateri govore o južni Irski; toda tudi to je samo kombinacija. Prednost takega podjetja bi pač bila v političnem položaju južne Irske in v maloštevilnih obrambnih sredstvih. Neugodna bi bila pa velika oddaljenost od pristanišč za vkrcavanje, ki so Nemcem na razpolago, ker bi imelo angleško brodovje dovolj časa za nasprotne ukrepe. Druga neugodnost za tistega, ki bi se izkrcal na Irskem, bi bila pa, da še zmerom ne bi bil na Angleškem in bi moral še enkrat tvegati isto nalogo.

Neposreden prevoz na najožjem mestu Rokavskega preliva, širokem le 30 km, bi bil problematičen zato, ker je angleška obala ravno na najožjih točkah zelo strma in za izkrcavanje neprikladna. Na južni obali bi bila prva najugodnejša pokrajina na zgodovinskih tleh bitke pri Hastingsu. Tu se je iz Normandije izkrcal vojvoda Viljem in je 14. oktobra 1066. premagal anglosaškega kralja Harolda II. Od tega dne ni nobena sovražna vojska več stopila na angleška tla. Hastings spada k tako imenovanim »Cinque Ports«, kakor že izza normanskih časov pravijo petim pristaniščem Doverju, Sandwichu (danes 3 km oddaljenemu od morja), Romneyu, Hithyu in Hastingsu. Ti kraji leže ob obali Kenta in Sussexa in so z manjšima krajema Winchelseajem in Ryejem edine možne točke za izkrcanje.

Naslednja točka ob južni obali, ki prihaja v poštev za izkrcanje, je pokrajina okoli Portsmoutha in Southamptona. Tu je pa obala zavarovana po otoku Wightu, čigar mogočno skalovje strmo pada proti jugu v morje. Ta otok obvladuje obe uvozni smeri in je danes močno oborožen. Še bolj proti zahodu se začenja obala pokrajin Dorseta, Devona in Cornwalla. Ta je samo na posameznih mestih primerna za izkrcavanje, v splošnem je pa zelo strma. Ob obali se razprostirajo strme pečine, v morju se menjavajo čeri in skalovje, ki se jih boje celo prebivalci teh pokrajin, zlasti kadar je vetrovno. Z večjimi ladjami sploh ni mogoče pristati ob obali, a na krajih, kjer je izkrcanje mogoče, so mala pristanišča, ki so seveda vojaško primerno zavarovana. Tudi severni predeli cornwallske obale niso drugačni.

Italijanski tisk nikakor ne podcenjuje težav pri izkrcavanju, čeprav se ne strinja s Churchillovim naziranjem, da bo vojna trajala nekaj let, ampak pravi, da se bo odločila v nekaj dneh in urah. Druge vesti govore o nekem novem tajnem orožju, ki ga bo Nemčija uporabila. Tega ni pričakovati. Tudi doslej ni Nemčija nastopila z nobenim tajnim orožjem. Magnetična mina je ravno tako znana kakor tanki ali strmoglavci. Nemška prodorna sila ni obstajala v tajnih pripomočkih, marveč v izredni vojaški sposobnosti tistih, ki so vojne pripomočke uporabljali. To je bila zelo spretna in posrečena kombinacija sodobnih sredstev, uporabljenih v novi borbeni taktiki.

Izkrcavalni manevri spadajo zmerom k najtežjim podjetjem. V našem primeru nikakor ne moremo primerjati nemškega ali angleškega izkrcanja na Norveškem. Položaj je bil tam izreden. Pač pa naj pokličemo v spomin veliki izkrcavalni manever zaveznikov v svetovni vojni na polotoku Galipoliju. Tudi tam turška 5. armada, ki je polotok branila, ni vedela, kje se bo sovražnik izkrcal. Razen tega ni imela turška vojska nobenega letala in je imel nasprotnik tudi veliko premoč v topništvu. Izkrcanje je na več mestih uspelo, a je kljub temu doživelo polom, ker se zaradi žilave obrambe zaveznikom ni posrečilo, da bi zasedli strategične točke. Polotok je namreč zelo ozek. Od 25. aprila 1915. do 8. januarja 1916. se čete niso mogle premakniti z mesta, kjer so se bile izkrcale. Turki so se tako trdovratno branili, da je samo 5. turška armada zabeležila 218.000 mož izgub, med njimi 66.000 mrtvih. Turki so sčasoma zbrali 22 divizij, da bi preprečili zavzetje Carigrada. V noči od 8. na 9. januar 1916. so se morali zavezniki umakniti nazaj na ladje.

Res je danes položaj precej drugačen. Tehnika nudi zdaj popolnoma drugačne možnosti obrambi in napadu, kritični momenti so pa le ostali isti. Tudi če se posreči pripeljati transportne ladje na obalo in izkrcati moštvo, je to za strateški uspeh še zmerom premalo.

Dosedanja vojaška podjetja med Nemčijo in Anglijo ne dopuščajo sklepov, kakšen bo odločilni udar. Obe stranki medsebojno mečeta bombe na industrijske in pristaniške naprave ter skušata uničiti letališča in onesposobiti promet. Uspehov, ki so bili v tem pogledu doseženi, sploh ni mogoče oceniti. Nobena izmed obeh strank pač noče poročati o svojih izgubah, ker bi se nasprotnik pri svojih naslednjih napadih s temi poročili okoristil. Lahko samo smatramo, da je na obeh straneh precej porušenega. Ta razdejanja pa pri državah s tako oborožitvijo in zmogljivostjo pač ne morejo biti odločilna. Važno je le tisto, kar ostane in kar se lahko uporabi na primernem kraju.

Že danes pa lahko rečemo, da bo ta borba nekaj izrednega. Če izvzamemo iz Churchillovega in Halifaxovega govora vse, kar je retoričnega, ostane nedvomno še zmerom volja vsega, zelo žilavega in trdovratnega naroda, žrtvovati vse, da na rodno grudo ne bi stopila tuja noga. Na drugi strani je nezlomljiva vojaška volja, ki noče opustiti poslednje odločitve o usodi Evrope, marveč hoče izvojevati zmago ali poraz. Čim trdnejša in čim bolj nepopustljiva je obojestranska volja, toliko bolj oddaljena je odločitev. Vojna zgodovina nam pove, da je prišlo do naglih in velikih odločitev samo zaradi zloma odporne volje ene stranke. Kakor danes poznamo Nemčijo, ne moremo računati, da bi pri nemški vladi popustila volja, in le dotični, ki Angleške ne pozna, more kaj takega pričakovati od angleškega naroda. Potrebne bodo torej prav velike bistvene izgube na eni ali drugi strani, preden bomo mogli govoriti o kakem pojemanju volje pri eni izmed obeh strank.

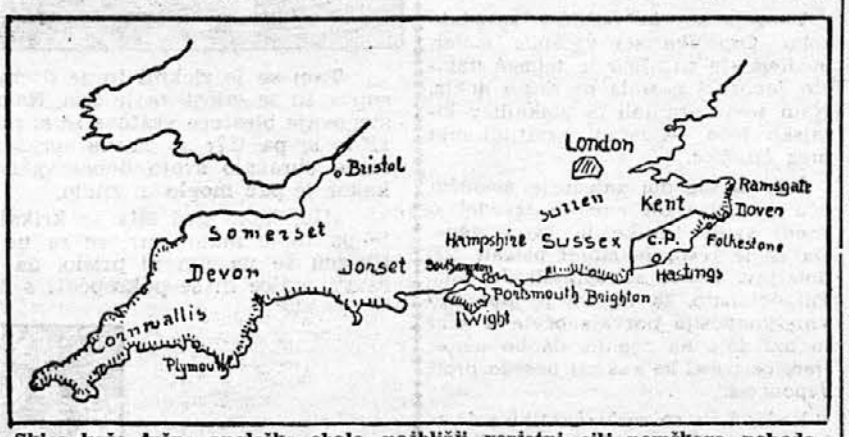

Skica kaže južno angleško obalo, najbližji verjetni cilj nemškega pohoda. Male črtice predstavljajo strmo skalnato obalo, kjer je izkrcanje skoraj nemogoče. Ozemlje, ki je zaznamovano s »C P«, je pokrajina, kjer se je l. 1066. izkrcal vojvoda Viljem Osvajalec.

Kaj namerava Japonska?

Temni oblaki na vzhodu

Japonska odkrito kaže osvajalne namene na račun neazijskih držav

Velik del Evrope je v vojni. Položaj je danes tak, da nihče rok ne sme držati križem, ako noče, da bi ga presenetili. Napetost se je pomaknila tudi na drugo stran zemeljske oble, na vzhod. Dežela vzhajajočega sonca ne skriva več svojih namenov. Azija Azijatom, pravijo Japonci, ki menijo, da so poklicani prevzeti v tem delu sveta vodilno vlogo. Hudo jih moti, da so tam razne koncesije neazijskih držav, ki jim preprečujejo, da bi se njihov vpliv še bolj povečal. Japonci so prepričani, da je zdaj prišel njihov čas. Evropa je tako zaposlena sama s seboj, da se nikakor ne utegne ukvarjati še z azijskimi zadevami. Francoska Indokina, nizozemska Indija, razne posesti na Kitajskem, vse to so danes vprašanja, ki Japonsko izredno zanimajo. To so silno bogate pokrajine, polne prirodnega bogastva, ki bi ga Japonska kaj rada videla v svoji posesti. Kar pa najbolj mika japonski imperializem, je to, da so te dežele tik njih. Samo z roko bi bilo treba poseči, pa bi se Japonska izredno obogatila.

Zadeva vendarle ni tako enostavna. Čeprav je Angleška prezaposlena v Evropi, ima na Daljnem Vzhodu še zmerom močna oporišča z močno mornarico, ki budno pazi, da se *status quo* ne bi spremenil. Tu je razen tega še Rusija, ki ji tudi ne more biti vseeno, če bi se tu kdor koli preveč razkošatil. S tem še ni konec milih prijateljev, ki jim japonske skomine niso pogodu. Še ena mogočna država ima v Aziji življenjske interese. In ravno ta država, ki razpolaga s prav tako močnim brodovjem, kakor ga ima Angleška, je Japonski največji trn v peti. Združene države so že ponovno povedale, da ne bodo dovolile, da bi se kdor koli na račun trenotnega položaja okoristil. Ameriški mornariški manevri na Tihem oceanu trajajo že vse predolgo, da Japonska ne bi razumela tega migljaja. Kaj pa, če bodo Japonci kljub vsemu skušali uresničiti svoje težnje? Lok je že tako napet, da utegne že danes ali jutri spustiti puščico, ki bo tudi v tem delu sveta zanetila požar.

V takih okoliščinah ne more škodovati, ako pogledamo, kako so tam daleč na vzhodu razdeljene moči. Kakšno je stanje v obeh najmočnejših taborih, v mornaricah Združenih držav in Japonske? Podatke, ki jih bomo navedli, smo posneli iz A. Stojkovićeve knjige »Svet pod orožjem«. Preden bomo naše čitatelje seznanili s stanjem obeh mornaric, moramo povedati nekaj uvodnih besed.

Kmalu po svetovni vojni se je med velesilami začelo naravnost strahotno tekmovanje v povečavanju vojnih mornaric. Stvar je šla tako daleč, da se je bilo bati hudih posledic v gospodarskem življenju teh držav. Zato je prišlo do sestanka v Washingtonu, kjer so določili medsebojno razmerje mornaric. Angleški in Ameriki so priznali enaki tonaži, Japonski tri petine angleške tonaže, Franciji in Italiji pa po eno tretjino. Nemčija se je morala držati versajskega dogovora, da sme graditi ladje, ki izpodrivajo največ 10.000 ton. Washingtonska konferenca seveda ni prišla v poštev za male države. Te nimajo sredstev, da bi gradile mogočne ladje, ki stanejo milijarde. Saj stane za primer ameriška matična ladja za letala »Saratoga« sama 2 in pol milijarde dinarjev, njeno vzdrževanje pa požre vsako leto 120 milijonov dinarjev.

Vojna mornarica Združenih držav

Ameriško vojno brodovje je po kakovosti prav gotovo najboljše na svetu. Vse to je predvsem zasluga Rooseveltova, ki je takoj l. 1933., ko je postal predsednik, opozoril na važnost in pomen najsodobneje zgrajenega vojnega brodovja. Od tega leta je ameriška mornarica, ki jo je japonska že prekosila, pokazala silen napredek. Poznavalci danes zatrjujejo, da je mornarica USA po kakovosti in količini vsekako izmed najboljših, če ne najboljša.

Zaradi svojega položaja potrebuje predvsem velike, izdržljive in izredno močne ladje. In zares predstavljajo jedro ameriške mornarice težke vojne ladje, težke križarke in nosilke letal. V Ameriki so izdelali točen spored graditve. Po njem naj bi bil višek dosežen l. 1942. Medtem se je že vse izpremnilo. Pred kratkim je namreč ameriški senat izglasoval nove milijardne kredite, ki postavljajo vse na glavo. Zato se je treba pri sličnih pregledih držati nekega datuma, ker je sicer nemogoče ugotoviti točno stanje. V našem primeru navajamo stanje na dan 1. septembra 1939. Ta dan je imela ameriška mornarica:

12 velikih oklepnjač	s skupaj	384.200 t
5 nosilk letal	„	120.300 t
18 težkih križark	„	171.200 t
18 lahkih križark	„	150.500 t
67 rušilcev	„	106.850 t
28 podmornic	„	42.540 t
	skupaj	975.590 t

K temu je treba dodati še za 180 tisoč ton starejših rušilcev in za 45.000 ton podmornic, ki so jih Združene države zaradi napetega položaja spet reaktivirale. Po najnovejših načrtih, ki predvidevajo nove gradnje, bodo Združene države imele že l. 1946. brodovje z več ko dvema milijonoma ton. V kratkem bosta dogotovljeni dve veliki vojni ladji po 45.000 ton.

Amerika ima tudi veliko število pomorskih letal. Trenutno razpolaga s 3000 prvovrstnimi letali, ki so razvrščena po raznih pomorskih oporiščih ali so pa na ladjah. Razen matičnih ladij imajo tudi vse večje vojne ladje po več letal, oklepnjače po 3, križarke večinoma celo po štiri. Največji ameriški vojni ladji sta »New Mexiko« in »Aidaho« s po 33.400 tonami, a tudi ostale imajo več ko 30.000 ton. Posebnost teh ladij je izredno močna oborožitev. Najmočneje je oborožena admiralska ladja »West Virginia«, ki razpolaga z 8 topovi po 40·6 cm, ostale pa imajo po 10 do 12 topov kalibra 35·6 cm. Največja posebnost ameriške mornarice so izredno hitre matične ladje za letala. Po hitrosti prekašajo razen torpedovk in rušilcev prav vse ostale ladje. Ameriški nosilki letal »Lexington« in »Saratoga« sta s svojimi 34·5 morskimi miljami (skoraj 64 km) na uro na le najhitrejši, marveč s po 33.000 tonami tudi največji vojni ladji te vrste na svetu. Na krovu imata po 90 letal.

Japonsko vojno brodovje

Japonska je po washingtonski konferenci prevzela razne obveznosti, ki jih pa ni izpolnjevala. Zlasti velja to glede graditve pomorskih oporišč. Tako je Japonska utrdila v Južnem Arhipelu skoraj vse bivše nemške otoke pred Avstralijo, ki ji služijo kot oporišča za podmornice, s čimer ogroža skoraj ves južni del Tihega oceana.

Washingtonski dogovor bi se moral obnoviti l. 1936. V Londonu se pa niso mogli sporazumeti in tako Japonska ni imela nobenih obveznosti več ter je začela na debelo graditi vojne ladje. Prav kmalu je postala tretja najmočnejša mornariška država sveta. Pomen njenega brodovja je tem večji, ker je zbrano večinoma doma. Pomorska oporišča drugih držav so tako oddaljena od japonskih otokov, da je napad nanje skoraj nemogoč. Japonska pa more resno ogražati države, ki bi na Tihem oceanu tvegale napad.

Japonsko brodovje je dobro opremljeno in najsodobnejše. Največja njegova odlika so nenavadno močne in velike vojne ladje, ki lahko sprejmejo bitko tudi z najmočnejšim nasprotnikom. Japonske križarke se odlikujejo po znatni hitrosti. Prvovrstni so tudi rušilci, ki imajo vsi velike tonaže. Skupna tonaža japonske mornarice znaša nekaj nad 900.000 ton, a je danes že dosegla milijonsko številko. Japonski mornarji so izvrstni in sijajno izvežbani, kar so dokazali že v rusko-japonski vojni in tudi zdaj v vojni s Kitajsko.

Japonska je imela 1. septembra 1939. devet velikih oklepnjač, ki so enako oborožene kakor ameriške, a znatno hitrejše. Admiralska ladja je »Mutu« z 32.720 tonami in s hitrostjo več ko 42 km na uro. Ima dve taki ladji. Nosilk letal je šest. Največji sta »Akagi« in »Kaga« s po 26.000 tonami. Prva ima 60, druga 80 letal, po hitrosti pa precej zaostajata za ameriškimi matičnimi ladjami za letala. Japonska ima dalje 12 težkih križark s hitrostjo po 61 km na uro, 5 obalnih oklepnjač z manjšo tonažo in hitrostjo, a precej močno oborožitvijo in 26 lahkih križark, vse s hitrostjo 61 km na uro. Število rušilcev ni točno znano, pomorskih letal je pa okoli 1500.

1914—1939

MED DVEMA VOJNAMA

ali:

25 let svetovne zgodovine

(Gl. štev. 19. in naslednje)

Kralj Aleksander in Barthou

Umor kralja Aleksandra in francoskega zunanjega ministra Barthouja v Marseillu. [illegible] Belgijski kralj Albert

Kralj Albert

Kralj Leopold

se ubije na plezalni turi; na prestol stopi prestolonaslednik Leopold. Hitler obišče Mussolinija v Benetkah [illegible] in [illegible]. Umor avstrijskega kanclerja Dollfussa. Hin-

Pogreb maršala Hindenburga

denburg umre; na njegovo mesto pride Hitler. Sprejem sovjetske Rusije v Zvezo narodov.

Dalje prihodnjič

Radij v Kanadi

V severni Kanadi, v neposredni bližini ledenega pasu, že prav v območju tečajnika, so našli nova rudninska ležišča, ki vsebujejo radij.

Nekoč so bile Združene ameriške države glavne proizvajalke dragocenega radija, pred leti se je pa kosal z njimi za prvenstvo Belgijski Kongo, kjer so bili odkrili velika najdišča. Toda že od leta 1933. ni več kaj prida čuti o pridobivanju te rudnine v teh krajih.

Delo v Kanadi, v pokrajini, kjer prebivajo Indijanci, je na vso moč težavno. Jezero, ki morajo čezenj, je šest mesecev na leto pokrito z debelo ledeno skorjo. najdišča radija so pa onstran jezera v globini 1200 metrov. Pustolovci, ki hodijo tja iskat dragoceno rudo, dobivajo hrano z letali, ladje pa lahko plujejo po tem jezeru samo dva meseca na leto.

Nova najdišča radija bodo dvignila svetovno proizvodnjo za 30 gramov na leto; zato se bo nemara cena za to redko kovino znižala za tretjino. Kljub temu bo ostal radij najdražja kovina, zakaj leta 1939. je bil še zmerom dvajset tisočkrat dražji ko zlato.

Skrivnost japonskega vohuna

ZA KULISAMI JAPONSKEGA IMPERIALIZMA

RAZKRITJA ITALIJANSKEGA ČASNIKARJA AMLETA VESPE

IZ ANGLEŠČINE PREVEDEL VLADIMIR PAVŠIČ

2. nadaljevanje

Dan za dnem so prihajale japonske čete in začele so se širiti čudne govorice. Ljudstvo je bilo zbegano in prestrašeno. Skrivaj in šepetaje je govorilo o stotinah in stotinah usmrtitev in tisočih nasilij nad Kitajci in Rusi. 10. februarja 1932. zjutraj sem videl nekaj korakov od japonske konjiške vojašnice trupli dveh mladih kitajskih deklet, ki so ju ponoči oskrunili in zadavili. Neki kitajski gospod, se je opogumil, šel na policijo in javil, da je videl, kako so japonski vojaki ponočili vlačili dvoje mladih deklet; od tistih dob ga ni nihče več videl.

Isti večer so štirje japonski vojaki napadli Rusinjo gospo Salimenovo in jo na cesti slekli do nagega.

Dan na dan so se dogajala podobna barbarstva; o njih se je sukal glavni pogovor v vseh družbah. Zavladala je doba terorja. Sleherni se je bal za svojo varnost in sleherni je mislil na to, da bi zapustil Mandžurijo.

Kar se mene samega tiče, se mi ni bilo bati ničesar. V dolgih letih svojega tajnega delovanja za kitajsko vlado sem večkrat prišel v stik z japonskimi vojaškimi oblastmi in vselej so ravnale z menoj nad vse spoštljivo. Tako sem vsaj mislil. Zakaj, sem se vprašal, naj bi se zdaj bal?

Mar nisem bil predstavljen generalu grofu Teraučiju, šefu japonskega štaba v Mandžuriji, ki je pozneje postal japonski vojni minister, takrat je bil pa poveljnik japonske armade na severnem Kitajskem? In generalu Suzukiju, takrat šefu japonske tajne službe v Mandžuriji — in mnogim drugim odličnim Japoncem?

Mar nisem bil zelo dober prijatelj polkovnika Tanake, šefa japonske tajne službe v Tientsinu, ki mi je dal mnogo priporočilnih pisem za visoke japonske uradnike?

Imel sem celo lepo priporočilno pismo japonskega rimskega veleposlanika... Zakaj naj bi se torej trapil z mislijo o svoji osebni varnosti? Japonci so vselej ravnali spodobno z menoj in sklepal sem, da bo tako ostalo tudi vnaprej. Ničesar nisem videl ali slišal, kar bi mi dajalo povod za bojazen pred Japonci. In res sem se pri Kitajcih marsikdaj zavzemal zanje. A tudi jaz sem se varal. In ni dolgo trajalo, ko sem se zdramil iz svojih prijetnih sanj.

5. POGLAVJE

GORJE KITAJCEM!

Večina Kitajcev, ki je bila v službi mandžurske vlade, je morala ostati na svojih mestih in dalje opravljati svoje posle. To je bil del načrta japonskih zavojevalcev, ves svet z Zvezo narodov vred je treba prepričati, da je ustanovitev države *Mandžukuo* sad revolucije mandžurskega ljudstva, revolucije, s katero nimajo Japonci nikakršnega opravka in zatorej tudi zanje odgovorni ne morejo biti.

150.000 japonskih vojakov, 18.000 japonskih orožnikov in 4000 detektivov, ki so prišli v Mandžurijo, so to storili na prošnjo mandžurske vlade, da obvarujejo ljudstvo pred napadi kitajskega *kuominzanga*, pred boljševiki in razbojniki.

Japonci so si torej samo zato prisvojili nadzorstvo nad celotno državno upravo in oblast nad vsem in vsakomer, da vzamejo ljudstvo v varstvo pred tako mnogoštevilnimi sovražniki. Uradno so prišli na Mandžursko samo kot »svetovalci« in takih »svetovalcev« je bilo v Mandžukuu 100.000. Nobenega urada ni bilo, ne oddelka, ne uslužbenca, nad katerim ne bi bdel japonski »svetovalec«, ki je pazil na vse in vsakogar in počel natanko to, kar se je njemu zdelo.

Kdo so bili ti »svetovalci«? Odgovor je docela negotov.

Komaj so japonske čete stopile na mandžurska tla, je postal »svetovalec« sleherni Japonec, naj je bil še tako neznaten, da je le znal izjecljati nekaj ruskih ali kitajskih besed. Zvečine so bili to kriminalni tipi: sleparji in pustolovci, tihotapci, trgovci z mamili, lastniki javnih hiš. Ta podzemeljska svojad je sestavljala 95% mandžurskih Japoncev. Pod varstvom svoje zastave in eksteritorialnostnih pravic so bili izven območja kitajskih zakonov. Kitajske oblasti so se hotele za vsako ceno izogniti raznim »incidentom«, zato so naročile policiji, naj zatisne oči pred vsem, kar se dogaja.

Takšna je bila torej bratovščina, ki je tvorila prvo skupino japonskih »svetovalcev«, dodeljenih mandžurski vladi.

Tako so se tisti, ki so bili še včeraj izmeček družbe, zaničevani in prezirani od vsakogar, znašli na čelu upravnih uradov. V njihovih rokah je bila vsa oblast; odločali so celo o življenju in smrti Kitajcev in Rusov, ki so jim bili izročeni na milost in nemilost. Niti ganiti se nisi mogel, ne da bi jim plačal svoj davek. Če bi mogli, bi te obdavčili še zato, da smeš dihati zrak. Šele nekaj dni so bili na konju in že je »svetovalec« harbinske policije izdal nalog za aretacijo premožnih Rusov in Kitajcev, da bi dobil težko odkupnino. Bili so »svetovalci« pri sodiščih, razsojali so pravde in delili pravico in krivico v tožbah. Seveda je zmagala stranka, ki je več plačala; siromak je pravdo vedno izgubil.

Da si bralec ustvari jasnejšo podobo o režimu japonskih »svetovalcev« na Mandžurskem, se mi zdi potrebno orisati kratek življenjepis enega izmed njih — življenjepis, ki je značilen za vso to nečedno zvrst.

Konstantin Ivanovič Nakamura je bil Japonec, ki je, kakor razodeva že njegovo ime, prestopil v rusko pravoslavno cerkev. To mu ni branilo, da ne bi bil še večji Japonec kakor prej. Živel je na Koreji in v Mandžuriji več ko dvajset let. Po poklicu je bil brivec in je imel svoj lokal v Nahaloiki, harbinskem predmestju, ki je bilo takrat najslabše zapisano pri policiji. Toda Nakamura ni bil kaj navdušen za škarje in britev. Njegova brivnica je bila samo pesek v oči. Njegovo pravo delo je bila kupčija z morfijem, heroinom, opijem in javna hiša nekaj korakov vstran od njegovega brivskega lokala.

Kitajske oblasti so zaradi ljubega miru izpregledale japonsko trgovanje z mamili in kupčevanje z belim blagom, kadar je pa kdo šel le predaleč, niso mogle stati ob strani. To tudi pojasnjuje, zakaj je ime Nakamura trikrat zabeleženo v harbinskih policijskih seznamih.

Leta 1923. se je Nakamura nelegitimno zvezal z neko Rusinjo, vdovo, ki je imela enajst let staro hčerko. Čez nekaj mescev je deklico posilil. Mati ga je ovadila policiji, ki ga je aretirala in izročila japonskemu konzulu. Japonsko sodišče ni našlo v njegovem ravnanju ničesar slabega, ker je po japonskih zakonih z materjo vred »kupil« tudi hčer. Deklica je zatorej postala njegova zasebna last. Tako se je stvar končala.

Leta 1926. je policija spet imela opravka z Nakamuro. Nekega Rusa, ki je prišel v njegovo brivnico, so omamili in mu uropali 500 dolarjev. Ko se je zbudil in ugotovil, da mu manjka denar, je šel na policijo in stvar prijavil. Kakor prej, je tudi tokrat posegel vmes japonski konzul in ugotovil, da ni Rusa nihče umetno uspaval, ampak da je bil le do nezavesti pijan. In Nakamuri se spet ni nič zgodilo.

Leta 1928. so Nakamuro v tretje ovadili japonskemu konzulu, ker je ze svojo zloglasno hišo najel neko dvanajstletno deklico. In spet se je pokazalo, da je mož popolnoma nedolžen.

To so dejstva, ki jih lahko s prisego potrdim.

Danes je Nakamura vrhovni »svetovalec« japonskega orožništva, vrhovni »svetovalec« ruskega emigrantskega urada, inšpektor ruskih šol, honorarni podpredsednik Univerze sv. Vladimirja, lažnega vseučilišča brez fakultet, ki so ga za Ruse ustanovili Japonci.

Toda čaša grenkosti, ki jo je moralo popiti mandžursko ljudstvo, še ni bila polna. Ni bilo dovolj, da ga je pritiskala k tlom železna peta vsepovsod pričujočih »svetovalcev«; doživeti je imelo še drugo nesrečo.

Tisoči do mozga pokvarjenih zločincev — med njimi je bilo bržkone mnogo takšnih, ki jih je rešila iz ječe splošna cesarska amnestija na Japonskem — so navalili na Mandžurijo kakor krdela vampirjev, žejnih krvi, zmožnih slehernega zločina proti Bogu, človeku in naravi, ki si ga lahko zamisli domišljija. Ulice glavnih mandžurskih mest niso bile več varne ponoči in tudi ne podnevi. O belem dnevu so tolpe tako imenovanih roninov (japonskih hrustov) pretepale in izropavale kitajske trgovce, ne da bi policija le skušala poseči vmes. Belke niso bile varne nikjer. Nemalo so jih slekli do nagega in posilili ti Japonci, ki se hvalijo, da so »sinovi bogov«; pred njimi je vse trepetalo.

Naj izmed tisočev navedem samo en primer!

27. februarja 1932. je šla po Torgovski cesti gospa S. K. s svojo šestnajstletno hčerko. Napadla ju je tolpa japonskih roninov in ju odvedla s seboj v neko majhno japonsko hišo; najprej so posilili mater, nato so jo pa primorali, da je gledala, kako štirje hrusti onečaščajo njenega otroka.

Ko sta bili spet svobodni, sta odšli na japonsko konzularno orožniško postajo in povedali svojo strašno zgodbo nekemu podoficirju, ki je bil takrat v službi z dvema orožnikoma in tolmačem.

»Kje imate dokaze, da so vašo hčer posilili?« je sarkastično vprašal podoficir.

»Pokažem vam hišo. Hčer pa lahko zdravnik pregleda.«

»Dobro! Naj jo takoj pregleda. Izvolite v tole sobo.«

Ubogalj sta in odšli v sosednjo sobo. Orožnika sta zgrabila mater, medtem sta pa oficir in tolmač (takisto Japonec) posilila nesrečno dekle. Nato so ju aretirali in vtaknili v kitajsko ječo — zaradi prostituiranja brez *knjižice*.

Šele mesec dni zatem je nesrečni oče po kitajskih agentih izvedel o usodi svoje hčerke in svoje žene. Da ju je rešil, je moral plačati 500 dolarjev. Denar so spravili Japonci. Pet dni nato, 28. marca, je japonska vojaška misija pozvala očeta k sebi in mu dala na znanje, da bo ustreljen, če izusti še kakšno besedo proti Japoncem.

Kadar koli so ruski časniki v Harbinu prinesli poročila o takšnih in podobnih dogodkih, so vojaške oblasti zagrozile, da bo prepovedan vsak časopis, ki bi uporabljal besedo »Japonec« z namenom, da označi nekoga, ki je zagrešil zločin. Kadar koli bodo kaj takšnega pisali, morajo rabiti besedo »tujec«. In tako so odslej vse zločine, ki so jih zagrešili Japonci, naprtili »tujcem«.

Vsem lastnikom kavarn, restoranov in barov so bili japonski ronini neprestana mora. Podnevi in ponoči, ob vseh mogočih urah, so hrupno vdrli v lokal, ki je bil last kakega Kitajca ali Rusa, in prisilili natakarje, da so pustili vse drugo in stregli samo njim z ogromnimi količinami jedi in pijače. Nato so odšli, ne da bi kaj plačali. V tem načinu ropanja so bili zelo rutinirani tudi japonski orožniki, tako častniki kakor navadni možje. Bili so celo hujši od roninov; kajti niso samo silili kavarnarjev, da jih zastonj krmijo, ampak so celo odnašali iz lokalov vse, kar bi utegnilo biti v okras njihovim vojašnicam. Gramofoni, radijski aparati, namizni prti, steklenice likerja, naslanjači itd., posebno pa zlati in srebrni predmeti; vse to je »šlo« z njimi. Posebno so jih mikale ure. Ambicija slehernega japonskega žandarja je, da si med službovanjem na Mandžurskem nagrabi kar se da mnogo plena. Vse te »spomine« vzamejo potem s seboj na Japonsko.

Večkrat sem opazoval japonske vojake, ko so se v Dairenu vkrcavali nazaj na Japonsko. Skoraj ni bilo vojaka, ki ne bi bil obložen s plenom: vsepovsod sem videl stenske ure, radijske aparate, gramofone.

Gorje, ki so ga Rusom in Kitajcem, posebno pa ženskam, prizadeli japonski ronini, orožniki in »svetovalci«, presega vse meje domišljije. Po okrutnosti in zverinstvu se japonski vpad v Mandžurijo ne da primerjati z nobenim vpadom divjaških tolp v zgodovini. Barbari starih časov so zgolj ubijali, mesarili in napravili kratek proces — ti japonski divjaki pa delajo počasi, po malem, metodično. Žrtvi izsesajo kri, nato jo puste, da se založi z novo, svežo krvjo — in potem iznova in iznova ponavljajo svojo operacijo.

In vendar: naj je to, kar se je dogajalo v mestih, še tako strahotno in pošastno, se ne more niti primerjati s pustošenjem in zverinstvom japonskih vojakov na kmetih. Kamor je stopila njihova noga, sta ostala le še smrt in pepel. Mesarili so, pobijali in uničevali. Vsa mlada dekleta so postala njihova žrtev.

[redacted]

Šele takrat, ko se bo Japonska otresla svojih barbarskih ustanov in obračunala s svojo nečloveško militaristično kliko od cesarja pa do zadnjega vojaka — šele takrat bo imela pravico, zavzeti svoje mesto med civiliziranimi narodi. Strahotno je gledati te barbarske tolpe, oborožene z najmodernejšimi uničevalnimi sredstvi, kako divjajo in ubijajo miroljubno ljudstvo, izročeno jim na milost in nemilost.

Nadaljevanje na 12. strani

H. C. ANDERSEN: O grdi rački

Tako je priracal prav do velikega barja, kjer so prebivale divje race.

Tam se je zleknil in je dremal vso noč, zakaj bil je utrujen do smrti. In še žalost ga je trla. Navsezgodaj so vzletele divje race — in stegovaje bleščeče vratove so si radovedno ogledovale novega tovariša. »Kdo si pa ti?« so začele spraševati. Nekazno račé je pa v zadregi samo obračalo svojo debelo glavico in pozdravljalo na vse strani, kakor je pač moglo in znalo.

»Hu, kako grd si!« so krikale divje race vsevprek. »Sicer nam je pa to le malo mar, če se ne nameravaš ženiti v naši družini!« Ubožcu še na um ni prišlo, da bi se tukajle ženil. Da bi le smel ostati malce in se pokrepčati s hladno barsko vodo.

Tako je ležal v zatišju dolga dva dneva. Tedaj sta prileteli dve divji raci ali pravilneje povedano: priletela sta dva divja racaka, ki sta šele pred kratkim izlezla iz jajc. Zato sta pa bila tako podjetna in predrzna.

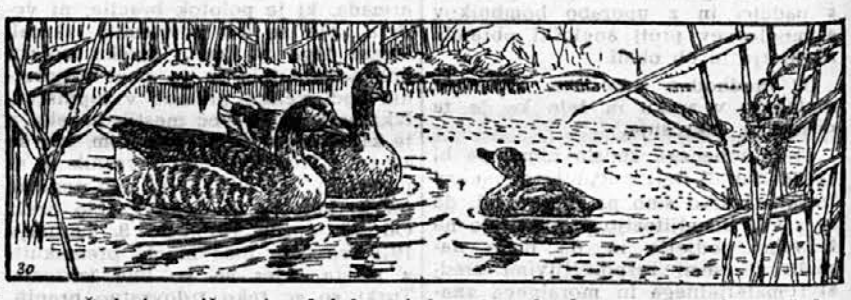

»Čuj, tovariš,« sta dejala, »tako si grd, da si nama kar všeč. Hočeš z nama na pot, če se ti ljubi postati ptica selivka? Ni daleč do nekega drugega barja; tam so ti prav ljubeznive divje goske, same gospodične in kako čedno znajo reči ‚rap'. Tam utegneš najti srečo, čeprav si tako grd.«

Pif, paf! je tedaj odjeknilo prav blizu in oba divja racaka sta padla mrtva v rogozje — in voda se je krvavordeče pobarvala. Pif, paf! je odjeknilo znova in cela krdela divjih rac so vzletela iz rogozja. Pif, paf! je pokalo ko za stavo.

Bil je velik lov. Lovci so ležali krog in krog močvirja, nekateri so se bili skrili celo na bližnjih drevesih v vejevju, raztezajočem se daleč nad rogozje. Sinji dim se je vlekel med temnim drevjem in plaval nad vodo. Po močvirju so se pripodili lovski psi: čof, čof! Trstje se je upogibalo na vse plati.

Hu, to je bila groza! Malo račé je stegovalo glavo zdaj sem, zdaj tja, najrajši bi jo pa bilo skrilo pod poganjke perutnic. Toda v tistem hipu je že stal pred njim strahotno velik pes. Jezik mu je visel daleč iz gobca in oči so mu strašno žarele. Kar naravnost proti nebogljenčku je stegnil svoje žrelo, pokazal ostre zobe, povohljal... zdajci pa: čof, čof!... in odčofal je dalje, ne da bi zagrabil svoj plen.

DALJE PRIHODNJIČ

ROMAN S PRERIJ AMERIŠKEGA ZAHODA

Lassitrovo maščevanje

SPISAL ZANE GREY • PREVEDEL Z. P.

22. nadaljevanje

»Ne. Tulla ni bilo na vasi; še pred večerom ga pričakujejo. Lassiter bo moral pobrati šila in kopita, preden se vrne Tull s svojimi jezdeci. To bi pomenilo zanj gotovo smrt! Za vas, miss Withersteenova, pa še kaj hujšega. Ko se bo vrnil Tull, bo huje ko v peklu!«

»Odjezdila bom z Lassitrom. Vse mi povejte, Judkins, vse! Vse, kar ste videli in slišali.« Spoznala je, ne da bi se čudila, kako je Judkinsov »seveda« kot potrdilo Dyerjeve smrti, dokončno spremenil njene misli, da se je prelevila mimo bolesti in stroge in okrutne sile v novega človeka. Čutila je, da je mirna. Sicer malce hladna, vendar pa močna, tako močna, kakor ni bila več, odkar jo je oplazila senca njene strašne usode.

»Skoraj vse sem videl na svoje oči, miss Withersteenova — in rad vam povem to zgodbo, samo če boste potrpežljivi z menoj,« je resno povzel Judkins. »Malo sem še sicer razburjen, in morda bom čvekal vmes kakšne bedarije, toda temu se ne bo dalo ogniti.

»Bil sem v zborovalnici, kjer je Dyer izvrševal sodno oblast. Saj veste, da se gre zmerom sodnika, kadar Tulla ni doma. Obtožba se je tikala mojih mladih jezdecev, tiste peščice, ki je še ostala zvesta in mi je bila pomagala, da smo zadržali poslednje krdelce vaše živine; očitali so jim kopico zlaganih pregreškov, ki jih nikoli zagrešili niso. No, tega so fantje že vajeni in bi se bili dali kar brez besede za nekaj časa zapreti. Zakaj vedeti morate, da sem zlato, ki ste mi ga bili dali, razdelil med vse; fantje so ga poskrili in se zde samim sebi na moč bogati. Toda naj bo že, kakor hoče, razprava se je preložila, še preden je sodnik utegnil izreči obsodbo.

»Da, ma'am, razpravo so morali preložiti, pa na tako čuden in nagel način, ko da bi bila sama strela udarila v zborovalno dvorano.

»Sodnik Dyer je bil pravkar tvezel Willyju Kernu, enemu izmed mojih najboljših fantov, strahotno in pošastno roparsko zgodbico, češ da je nekje ob njegovem posestvu kopal nekakšen jarek in da še trohice pravice ni imel za to... In tedaj je šinil njegov pogled vzdolž dvorane. — Ako se je le kdaj kakšen človek spremenil v kamniten kip, naš dobri škof Dyer se je takrat prav gotovo.

»Seveda sem se tudi jaz ozrl, ker sem bil radoveden, kakšna muha je neki tako nepričakovano pičila tega našega pravičnega sodnika. In glej, tam sredi dvorane, na širokem hodniku med vrstami klopi, je stal Lassiter! Bled obraz, črna postava... ko živ peklenšček je bil videti.

»Dyerju se je bržčas posvetilo, kaj ga čaka, čeprav se je zdela meni vsa zadeva še na moč skrivnostna. Naš veliki pravičnež je zdajci res in resnično telebnil s svojega stola na tla.

»Tedaj je skočilo pet jezdecev pokonci, Dyerjevi osebni stražniki, in dva izmed njiju — pozneje sem izvedel, da sta bila tujca iz Stone-Bridgea — sta na vrat na nos skočila skozi okno, tako naglo, da skoraj videti ni bilo, kdaj. Ni dvoma, da ta dva tiča nista bila mormona.

»Jengessen, Carter in Wright, drugi trije nepridipravi, so zapičili svoje oči v Lassitra — kvečjemu kakšno sekundo — a človeku se je zdelo, da je minila cela ura — in bili so vsi trije bledi ko smrt in odreveneli. Živci jim pa vendarle niso zbeziljali.

»Lassitra sem s svojega prostora prav imenitno videl. Stal je v togi drži, malce naprej nagnjen, osločenih rok; prsti so mu bili skrivljeni ko kraguljevi krempiji. O njegovem pogledu — ni da bi govoril. Ker sem neprestano bolščal vanj, seveda nisem mogel videti, kako so oni trije nepridipravi segli po revolverji. In čeprav sem brez prenehanja gledal vanj, da so me že oči sklelele, pa vendar še opazil nisem, kdaj je Lassiter sam potegnil svoje orožje. Bliskoviteje je bilo, kakor oko dojame — to je pribito. Utegnil sem ravno še videti rdeče zublje iz njegovih revolverjev; čul sem strele. — Toda že sekundo pozneje so odjeknili tudi streli jezdecev. Ko sem se obrnil, sta že ležala Wright in Carter na zemlji, Jengessen pa, žilav ko bik, je pravkar s tresočim se prstom rahljal petelina na svojem revolverju. Bilo je pa očitno, da ga je Lassitrova krogla pogodila. Zdajci je telebnil na tla z velikim ropotom in njegova pištola je zaropotala po deskah.

»Nato je nastala grobna tišina. Nihče ni več dihal. Zase lahko prisežem, da mi je dih zastal. Potlej sem videl, kako je Lassiter kadeči se revolver zataknil za pas. Opazil sem pa tudi, da svojih velikih, črnih samokresov še ni bil rabil. To se mi je zdelo seveda na moč čudno, a vse je šlo tako bliskovito, da si še misliti ne morete, kako.

»Čul sem teptanje po lesenih tleh — in Dyer je vstal, v obraz posivel ko svinec. Segel je po revolverju, počasi ko pijanec — in tedaj se je šele začelo pravo streljanje. Najprej se mu je zapičila Lassitrova krogla v levico, potlej v desnico, dokler ni tolsti poštenjak padel na kolena. Krčevito se je oklepal življenja, ko da bi ne bilo na vsem svetu nič dragocenejšega ko njegovo življenje. S poslednjo močjo je sprožil svojo pištolo. Strahotno ga je bilo videti.

»In s tem strelom je končal ta čednostni sodnik svojo poslednjo razpravo.«

Judkins je obmolknil, zakaj sapa mu je jela zastajati in s čela mu je lil pot v potokih.

»To bi bilo tako na grobo vse,« je menil potlej. »Lassiter je odšel iz zbornice, jaz sem pa hitel za njim, da ga dohitim. Krvavel je iz treh ran; vse so lahke in nič kaj nerodne. Naravnost semkaj sva jo mahnila. Ko sem prišel v vežo, ste ležali nezavestni na tleh — in pošteno sem se moral truditi, preden sem vas spravil na noge...«

In Jane Withersteenova se ni zatekla z molitvijo k Vsegamogočnemu, da bi bil milostljiv Dyerjevi duši.

V veži je odjeknil Lassitrov korak — dobro znani, lahni, srebrnoženketajoči korak — in Jane je prisluhnila tem stopinjam z blaženim novim občutkom, ki sta se v njem še tepla strah pred njim in divja radost. Vrata so se odprla in uzrla je starega Lassitra, umerjenega, premišljenega, krotkega in hladnega; in vendar ni bil več Lassiter iz prejšnjih dni... Vstala je, za hip se je skalil njen pogled in v očeh so se ji zaiskrile solze.

»Ali res ni nič... hudega?« je vprašala z drhtečim glasom.

»Rekel bi, da je vse v redu.«

»Odjezdila bom z vami, Lassiter. Spravite me na varno, dokler ne bo nevarnost mimo, dokler naju ne bodo pozabili — in potlej me odpeljite, kamor vas bo volja. Vaši ljudje naj bodo moji — in vaš Bog naj postane moj!«

Poljubil ji je roko z občudovanja vredno milino in vljudnostjo, ki mu je bila svojska v nekaterih trenutkih.

»Blackstar in Night sta osedlana,« je preprosto dejal.

Njegove skope besede so silile Jano, da se je hlastno podvizala. Pohitela je v svojo sobo, zamenjala obleko za jezdni kostim, pograbila dragocenosti in ostanek zlata in stlačila vse v sedelne torbe. Kolikor je bilo še prostora v njih, ga je izpolnila s toaletnimi potrebščinami, potlej se je pa naglo vrnila v vežo. Blackstar je topotal s kovanimi kopiti, vrgel glavo vznak in si jo ogledoval z radovednimi očmi.

»Judkins, Bellsa vzemite vi; podarim vam ga,« je dejala Jane. »Upam, da ga boste obdržali do konca in da boste dobri z njim.«

Judkins je zamrmral zahvalo, zakaj gladka beseda mu ni šla z jezika. Od ganjenosti so se mu zabliskale oči.

Lassiter je privezal Janine sedelne torbe Blackstaru ob bok in odpeljal dirkača na dvorišče.

»Odjezdite z Jano v kaduljo, Judkins. Ako bi se bližali jezdeci, zakličite dvakrat! In, Jane, nikar se ne ozrite! Čez nekaj minut bom za vama. Še pred polnočjo bomo v tesni, ki drži do sedla; tam počakamo jutra, potlej pa na pot navzdol.«

Blackstar je upognil svoj vitki vrat in sklonil plemenito glavo; njegova pleča so se sploščila ko je pokleknil, da sprejme svojo gospodarico v sedlo.

Jane je ob boku Judkinsovega konja odjezdila iz dvorišča skozi gozdič, čez široko cesto med kaduljno grmičje. Vedela je, da se za zmerom poslavlja od svoje rodne hiše — in niti enkrat se ni ozrla. Čudežen, sanjav mir je objel njeno dušo. Usoda se je dopolnila. In namesto da bi se ji življenje zdelo življenja nevredno, ji je postalo zdajci dvakrat tako pomembno, lepo in tako skrivnostno ko kaduljne rebri, prelivajoče se v svitu zahajajočega sonca v senčnat škrlat. Začutila je, da se je Judkinsova roka rahko dotaknila njene; slišala je njegov hripavi »zbogom«. Tedaj je planila na Bellsovo mesto sajastočrna, drzna, plemenita glava hitrega Nighta — in zavedela se je, da jezdi Lassiter ob njeni strani.

»Nikar se ne ozrite!« je dejal — in tudi njegov glas je bil hripav.

Jane je gledala strmo predse; videla je samo valujočo, senčnato kaduljo. Iztegnila je roko in začutila, kako jo je oklenilo pet jeklenih prstov. Tako je jezdila dalje, ne da bi privoščila en sam pogled prelepemu cottonwoodskemu gozdičku. Zdelo se je, da ne misli več na preteklost, na to, kar je za zmerom izgubila, temveč samo še na skrivnostno divjino poti, držeče k Slepilnemu sedlu, k sedlu bodočnosti. Opazovala je čedalje se daljšajoče sence na rebrih; čutila je, kako ji v hrbet brije zahodni veter; in čudila se je nizkim, rumenim oblakom, bežečim z neugnano naglico nad njeno glavo.

»Nikar se ne ozrite!« je spet povzel Lassiter.

Debele, sajaste plasti dima so plule z vetrom in zaudarjalo je po gorečem lesu: Lassiter je bil zažgal hišo Withersteenov. Toda Jane se ni ozrla.

Motna megla je zatemnila njen jasni, oprezujoči pogled, ki je brez prenehanja počival na daljnih, medlih obrisih cañona. Megla je vela mimo in se izgubljala kakor podeči se oblaki dima v dolino med sence somraka. Znočilo se je, naglo, kakor sta bila nagla oba dirkača, zvezde so se prižgale, postajale so večje in svetlejše, ogromna planota na vzhodu je zbledela v svitu vzhajajoče lune in se prelila v srebrno ravan. Nočne ure so minevale — in Jane Withersteenova se niti enkrat samkrat ni ozrla.

21. POGLAVJE

Blackstar in Night

O prvem jutrnjem svitu nad vzhodnim robom cañona je vstal Venters po prečuti noči, zbudil Besso, osedlal mule in ježa v novi dan se je začela. Že osem in štirideset ur sta bila na poti; s krvavečima srcema sta se poslovila od Doline presenečenja, da ubereta pot v nevarnosti polno negotovost. Vsak hip bi ju utegnili Oldringovi roparji presenetiti, zato si je Venters koprneče želel, da bi čim preje krenila iz sedelske ožine, da bi se na tej poti kje ne srečala s Tullom ali z njegovimi jezdeci. Ko so prvi žarki vzhajajočega sonca pordečili robove skalnatih sten, sta prijezdila v tesno sotesko, k vratom v cañon.

In tokrat je prvič — tako željan je bil pogleda na položno visoko planoto — pozabil poslati na prežo Ringa in Whitija. Priganjajoč Besso k naglici, vodeč svojo pohlevno kljusajočo mulo na povodcu, je plezal po strmi stezi nazgor.

Čedalje vedrejši je postajal dan. Ko je Venters stopil na rob razdrte skalnate stene, je uzrl pred seboj veličastno krasoto škrlatastih kaduljnih reber v zarji mladega sonca. Bessa ga je vsa zasopla dohitela, vodeč svojo mulo za uzdo.

»Prišla sva na vrh!« je radostno vzkliknil. »Daleč naokrog ni videti niočesar. Varna sva. Nihče naju ni presenetil! O, Bess...«

Ring je zdajci zarenčal in njegov kožuh se je nasršil. Venters je pograbil risanko. Whitie se je že utegnil včasih zmotiti, Ring — ne. Ring nikoli! Začulo se je votlo peketanje konjskih kopit; Venters je bil ko okamenel. Komaj je zbral toliko moči, da se razgleda, odkod preti nevarnost. Čutil je, kako so se mu oči široko razprle, ko je uzrl Lassitra, prihajajočega iz kadulje, vodečega Blackstara in Nighta na povodcih. Ob njegovi strani je stopala Jane Withersteenova v jezdnem kostumu...

Za trenutek je obšel Ventersa občutek, ko da se vrti ves omotičen v središču ogromnih vrtečih se krogov plešočih kaduljnih grmov. S trudom se je zbral. Lassiter je stal pred njim, prešerno nasmejan, Jane je pa bila vsa ohromela od začudenja.

»Bern!« je vzkliknila. »Kakšno svidenje! Midva sva na begu. Nevihta se je razbesnela — jaz sem pa revna ženska, uničena do kraja... O, mislila sem, da ste sami!«

Venters, ves onemel od začudenja, ni vedel, kaj bi storil in česa naj bi se ognil; stal je povešenih rok in bolščal v Jano.

»Kam gre pot, dragi sin?« je vprašal Lassiter.

»Morala sva oditi. Utahu bova dala slovo — na vzhod greva,« je nerodno zajecljal.

»Prijatelj, to srečanje je zame največja sreča, ki me je kdaj doletela, zame — za Jano — in za Besso,« je hladno menil Lassiter.

»Za Besso!« je vzkliknila Jane in zdajci ji je val krvi zalil lica.

Venters ni in ni mogel razumeti, kakšno srečo utegne pomeniti to srečanje.

Jane je z naglim, ženski svojskim pogledom ošinila Bessin škrlatnordeči obraz, njeno vitko, drobceno postavo.

»To je dekle, Venters? Prav zares dekle?« je vprašala z žaljivim glasom.

»Da,« je zajecljal.

»In tale punčka je bila ves as z vami v tisti prekrasni dolini?«

»Da, Jane, toda nisem mogel...«

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni oglikovi kislini najmočnejše v Jugoslaviji in edino kopališče te vrste v Sloveniji

zdravi z uspehom

bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, žolča, želodca, notranjih žlez in spolne motnje

Moderni komfort, tekoča voda, godba, dancing, kavarna, ton-kino, tenis itd. — Obširne prospekte dobite na zahtevo pri PUTNIKU ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Direktni vagon iz Ljubljane, Beograda in Zagreba do samega kopališča!

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Žrebanje V. glavnega in zadnjega tekočega 40. kola bo po loterijskem načrtu od 9. avgusta do vštetega 7. septembra t. l., in sicer:

v Beogradu: 9., 10., 12., 13., 14., 16., 17., 19., 20. in 21. avgusta,

v Nišu: 26., 27., 29., 30. in 31. avg. in 2., 3., 4., 5. in 7. sept. t. l.

V tem žrebanju bodo izžrebane 7. septembra t. l. tri premije, in sicer za

500.000, 1,000.000 in 2,000.000 dinarjev.

Poleg teh premij bo izžrebanih večje število dobitkov, in sicer po: 200.000·—, 100.000·— 80.000·—, 60.000·—, 50.000·—, 40.000·—, 35.000·—, 30.000·—, 25.000·—, 20.000·—, 15.000·—, 12.000·— 10.000·— in mnogo drugih manjših dobitkov.

Celokupna vsota izžrebanih dobitkov znaša

din 56,946.000·—

ki se bodo izplačali brez vsakršnih odbitkov.

V najsrečnejšem primeru lahko dobite na eno srečko izplačanih

din 3,200.000·—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Vsi tisti, ki že igrajo vse 40. kolo, morajo svoje srečke IV. razreda zamenjati za srečko V. razreda najkasneje do 4. avgusta t. l.

Tisti pa, ki nimajo srečke in bi radi sodelovali pri igranju v V. razredu, lahko dobijo srečko pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki so v vsakem večjem mestu.

Doplačati pa morajo za srečko:
za celo srečko din 1.000·—
za polovico srečke din 500·—
za četrtinko srečke din 250·—.

Obširnejša navodila z loterijskim načrtom dobite na zahtevo brezplačno pri vsakem pooblaščenem prodajalcu srečk.

Radijska postaja v Beogradu bo vsak dan med dnevnimi vestmi objavljala rezultate žrebanja za dobitke od 5.000 din navzgor.

Z nakupom srečke Državne razredne loterije pomaga vsak posebnec, poleg svoje osebne koristi, ki jo lahko doseže, tudi narodnemu gospodarstvu, obrtništvu, industriji in invalidom, ker se bo čisti dobiček od prodaje srečk mednje sorazmerno razdelil.

Srečke državne razredne loterije

za V. razred 40. kola

ima z raznovrstnimi številkami na razpolago

JUGOSLAVENSKA BANKA d. d. podružnica Ljubljana Gajeva ulica št. 3 (poleg nebotičnika)

ŠPORTNI TEDNIK

V plavanju vodi Ilirija

Plavalni šport je pri nas tako priljubljen kakor malokateri drugi. To nam je vnovič potrdila prva letošnja ligaška plavalna tekma v Ljubljani. Kopališče Ilirije je bilo nabito polno, navdušenje gledalcev spričo velike zmage domačih nepopisno. Ljudje so se menda naveličali nogometa, ki ne kaže nobenega napredka.

Nasprotnik Ilirije je bil Zagrebški plavalni klub, prav tisti klub, ki se je toliko zavzemal za to, da Ilirija ne bi prišla v ligo, češ da je preslaba. Ilirijanski plavalci so Zagrebčane kaj naglo in učinkovito poučili, da so se hudo zmotili. Prvič v zgodovini ligaških tekem se je zgodilo, da eden izmed nastopajočih ni dosegel niti enega prvega mesta. Posledica tega sta bili rekordni zmagi v obeh nastopih, ki sta Ilirijo postavili v krog najresnejših kandidatov za naslov državnega prvaka. Ilirija je dveletno nesodelovanje v ligi dobro izrabila. V tem času je vzgojila dober naraščaj, ki že danes spada v jugoslovansko plavalno elito. Hkrati z ZPK je gostoval še Mariborski plavalni klub. Tudi v tem dvoboju so domači prepričevalno zmagali, čeprav so nastopili z drugo garnituro.

Prvi ligaški nastop Ilirije v domačem bazenu se je končal z rezultatom 72 : 37 za Ilirijo. Ne da bi se bilo Iliriji treba preveč napenjati, je zasedla prav vsa prva mesta s časi, ki niso presegali povprečnosti. Le v enem primeru je bila izjema. Draguša Finčeva je na 100 m crawl postavila nov jugoslovanski rekord, skoraj za sekundo boljši od dosedanjega. Novi rekord 1:14.2 je dosegla s tako lahkoto, da obstaja upravičeno upanje, da ga bo še zboljšala. Tudi v waterpolu je zmaga pripadla domačim v precej visokem razmerju 5:1.

Zagrebškim gostom se je le v treh primerih posrečilo, da so zasedli drugo mesta, povsod drugod je Ilirija slavila dvojne zmage. Prepričevalen dokaz, da ZPK nikakor ni enakovreden nasprotnik.

V naslednjem navajamo tehnične rezultate zmagovalcev: moški: 400 m prosto: Skarpa 5:28.2, 100 m hrbtno: Pelhan 1:15.8, 100 m prosto: Pelhan 1:04.8, 200 m prsno: Herzog 3:04, štafeta 4×200 m prosto: Ilirija 10:09; ženske: 100 m prosto: D. Finc 1:14.2, 200 m prsno: Martin 3:31.2, 100 m hrbtno: D. Finc 1:38.6, štafeta 4×100 metrov prosto: Ilirija 5:32.8.

Tudi v dvoboju z MPK je Ilirija pobrala vsa prva mesta in zmagala z razliko 48:28 točkam.

Dva dneva pozneje je bil v Zagrebu revanžni dvoboj. Spet je Ilirija zasedla vsa prva mesta, spet je zmagala z veliko razliko, čeprav za 2 točki manjšo kakor v Ljubljani. Z eno samo izjemo so bili rezultati slabši, kar je pripisati hladnemu vremenu in pa umazani vodi, ki se v nji plavalci niso dobro počutili. Končno stanje se je glasilo 70:39 točkam za Ilirijo. V waterpolu Ilirija ni mogla nastopiti v najmočnejši sestavi in je zaradi tega tekmo izgubila v razmerju 4:2.

Po teh tekmah je položaj v ligi naslednji: Ilirija 196 točk (3 nastopi), ZPK 173 (4), Jug 132 (2), Jadran 98 (2), Viktorija 55 (1). Računajoč po povprečkih je pa stanje takole: Jug 66, Ilirija 65.33, Viktorija 55, Jadran 49, ZPK 43.25.

Sušaška Viktorija je imela v četrtek in v soboto v gostih močno plavalno reprezentanco iz Budimpešte. Madžari so bili boljši in so dosegli izvrstne rezultate. Prvi dan je Viktorija zmagala edino v štafeti, enako tudi drugi dan. Časi zmagovalcev so vredni, da jih zabeležimo: 100 m prosto Elemery 1:00.9, 200 m hrbtno Galambos 2:39.4, 100 m prsno Fabyan 1:13.6, 400 m prosto Veghazi 4:59.6, 3×100 m prosto Viktorija 3:07.3, 200 m prosto 1. Elemery 2:15, 2. Veghazi 2:15.8, 3. Defilipis 2:18.4, 100 m hrbtno Galambos 1:12.5, 200 m prsno Fabyan 2:46.9, 4×200 m prosto Viktorija 9:32. V waterpolu so Madžari zmagali s 4:3 in 7:2.

Ker smo že pri plavanju, naj omenimo še pomemben rezultat, ki ga je te dni dosegel sovjetski plavalec Učakov. Na 100 m prosto je plaval 57.5 sekund, kar je letošnji najboljši rezultat na vsem svetu. Izvrsten čas je dosegel tudi na 200 m prosto, in sicer 2:11.5, kar je za desetinko sekunde bolje od obstoječega evropskega rekorda Šveda Björna Borga. Učakov je razen že znanega prsnega plavalca Semena Bojčenka, ki je imetnik svetovnih rekordov na 200 in 100 m prsno (2:36 in 1:06.8), že drugi sovjetski plavalec, ki spada v svetovno elito. Ko bodo Rusi postali člani mednarodnih vrhovnih športnih ustanov, bodo marsikje odločali o prvih mestih.

V nedeljo sta bili v Ljubljani in Mariboru dve atletski prireditvi, ki sta prinesli nekaj prav dobrih rezultatov. Omembe vreden je nov državni rekord v teku na 3000 m, ki ga je s časom 8:55.6 postavil član Planine Košir. Zelo dobra sta bila dalje Oberšek (Ilirija) na 800 m s časom 68.8 in Račič (Ilirija) na 200 m z 22.9. Izmed mariborskih rezultatov je bil najpomembnejši Murausov (Železničar) na 800 m v 2:03.3.

Na dvodnevnem narodnem mitingu v Helsinkiju je znani M. Järvinen vrgel kopje 73.64 m daleč, drugoplasirani Nikkanen pa 71.44 m. Nicklen je pri skoku v višino dosegel 196 cm.

Kolesarski klub »Zarja« iz Zg. Kašlja je v nedeljo priredil kolesarsko dirko na progi Zadvor—Besnica—Trebeljevo. Pri juniorjih je na 19 km dolgi progi zmagal Korenin (Edinstvo Ljubljana) v 37:15.4, v skupini prvorazrednih dirkačev pa na 34 km dolgi progi njegov klubski tovariš Podmilščak v 1:02:03.4.

V koncu še dve nedeljski prijateljski nogometni tekmi. Na Jesenicah je Bratstvo porazilo ljubljanski Jadran s 5:1, v Celju pa domači Olimp ljubljansko Svobodo s 7:2.

Za kulisami japonskega imperializma

(Nadaljevanje z 10. strani)

6. POGLAVJE

SREČANJE Z DOIHARO

14. februarja 1932 sta prišla k meni dva Japonca, neki poročnik in narednik. Poročnik me je ogovoril angleški in mi dejal, da bi šef japonske vojaške misije polkovnik Kenji Doihara rad z menoj govoril. Čudni način njegovih treh poklonov mi je povedal, da je povabilo prav za prav ukaz. Vendar sem hotel vedeti kaj več.

»Gospod poročnik, bodite tako prijazni in povejte polkovniku Doihari, da se zglasim pri njem, ko končam svoj zajtrk.«

Poročnik se je znova dva- ali trikrat priklonil, nato je sikajoče potegnil sapo skozi zobe — stari japonski znak spoštovanja — in dejal:

»Polkovnik želi, da bi prišli takoj. Zunaj me čaka voz. V čast mi bo, da vas bom spremil.«

Imel sem prav. Bil je ukaz.

Vzel sem klobuk in plašč in odšli smo.

V glavnem stanu vojaške misije sem po petih minutah čakanja stopil v privatni urad polkovnika Doihare.

Poznal sem polokovnika Doiharo že več let in od svojega prvega srečanja z njim v Mongoliji nisem ohranil slabega vtisa. V spominu mi je ostal majhen, okrogloličen, čokat mož, s pristriženimi črnimi brki. Vedno si je prizadeval, da bi mi, če je bilo le mogoče, izkazal kakršno koli uslugo. Tuji časnikarji so napravili iz polkovnika Doihare nekakšnega japonskega »Lavrencea« v Mandžuriji. Vendar mislim, da bi večina njegovih uspehov ostala samo v njegovi domišljiji, če njegova sestra ne bi slučajno bila priležnica nekega japonskega cesarskega princa. Tudi to pot me je, kakor vselej, pozdravil s smehljajem. Ne morem reči, ali je bil sarkastičen ali posmehljiv. Segla sva si v roke in povabil me je, naj sedem. Ogovoril me je v ruščini:

»Rajši se poslužujem ruskega jezika. Angleški govorim samo takrat, kadar je neizogibno. Sovražim ta zmešani jezik, prav tako kakor ne maram Angležev in Američanov.«

Potem je molčal nekaj minut in njegove oči so nepremično strmele vame.

»Poznava drug drugega, kaj ne, gospod Vespa? Ali se še spominjate, kje sva se srečala nazadnje?«

»Če se ne motim, je bilo to v Tientsinu?«

»Zelo dobro. Dober spomin imate. Slišal sem o vas, da ste nenavadno pametni in da vam nikoli ni treba iste stvari dvakrat povedati. Preidiva k svari.«

»Japonske oblasti so vam svoje dni že večkrat predlagale, da bi pustili Kitajce in prešli v službo k nam. Vedno ste odbili. Toda danes so se razmere izpremenile. Ne vabim vas, samo povem vam, da boste odslej delali za Japonce Vem, da ste dober in hiter delavec, seveda, kadar hočete. Če bi torej delali počasi in slabo, bi to pomenilo, da ne delate radi. In moja navada je,« je rekel počasi in premišljeno, »da tiste, ki kažejo slabo voljo, ustrelim.«

Potem je povzel z normalnim tonom: »Živimo v vojnem času, gospod Vespa. Nič za to, če vojna ni napovedana. Če bi poskusili pobegniti, bomo z vami ravnali kakor z dezerterjem in dezertacijo kaznujemo s smrtjo. Če bi bili sami, sodim, da bi spričo prijateljev, ki jih imate v Mandžuriji in Mongoliji, igraje prišli na Kitajsko. Toda vi imate družino. In za petčlansko družino ni lahka stvar, prebiti se skozi prostrane stepe Mandžurije in Mongolije. Gotovo razumete moj namig. Zato vam svetujem, glejte nekoliko veseleje, potrudite se in storite kar le morete, da se vam ne bo treba kesati.«

Ugovarjal sem mu, da me je njegov nastop presenetil in da nimam nobene posebne želje, delati za japonsko tajno službo, da sem si prihranil nekaj denarja in sklenil kupiti delnice tega ali onega kinematografa, vendar bi utegnil stvar še premisliti, če bi mi kazalo in če me ne bodo silili z grožnjami.

Mračno me je pogledal.

»Ničesar vam ne ponujam, gospod Vespa, temveč vam ukazujem. Povedal sem vam, zakaj, in menim, da mi ne bo treba še enkrat ponavljati.«

»Jutri ob enajstih se boste zglasili v mojem uradu. Predstavil vas bom šefu japonske tajne službe v Mandžuriji. Prepričan sem, da se bosta imenitno razumela, da se boste kmalu navadili Japoncev in spoznali, koliko boljši so od Kitajcev in kako vzvišeni so ne samo nad Američani, ampak nad vsemi plemeni sveta. Vsak Evropec mora biti ponosen, če sme služiti Japoncem. Bodite pazljivi, ravnajte premišljeno in nikar ne pozabite, kaj se je zgodilo vašemu nekdanjemu prijatelju Swineheartu. Saj se še spominjate, ne? Utonil je, ali ne, gospod Vespa?«

Swineheart je bil Američan v službi mandžurske vlade. Japonci so ga na Japonskem vrgli v morje in tokijski časniki so poročali, da je po nesrečnem naključju utonil.

Dalje prihodnjič

Radio Ljubljana
od 1. VIII. do 7. VIII. 1940.

ČETRTEK 1. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Deset minut zabave 20.10: Slovenščina za Slovence 20.30: Pevski koncert gdčne Vande Ziherlove, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek 21.15: Reproduciran koncert simfonične glasbe 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

PETEK 2. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 14.10: Turistični pregled 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Za planince 20.10: O ženi in zadružništvu 20.30: Radijski orkester; vmes samospevi gdčne Gordane Gojkovič, pri klavirju gospod prof. M. Lipovšek 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Kmečki trio. Konec ob 23.00 uri.

SOBOTA 3. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtela 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Izbranih plošč bo vrsta cela se v venčku pisanem vrtela 14.00: Poročila 17.00: Otroška ura: Pavlihov oder 17.30: Plošče 17.50: Pregled sporeda 18.00: Radijski orkester 18.40: Mesto in kraj Laško (g. prof. dr. Viktor Tiller) 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Zunanje politični pregled 20.30: Ježkove muhe št. 2 (za 89 minut pisane šare. Sodelujejo pevci, igralci, plošče) 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23.00 uri.

NEDELJA, 4. AVGUSTA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Dvospevi. Sodelujejo ga. Marija Tutta in g. Drago Burger, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Plošče 9.30: Prenos cerkvenih slovesnosti iz stolne cerkve sv. Nikolaja (10letnica škofovanja g. dr. Gregorija Rožmana) 11.00: Plošče 11.45: Akademski pevski kvintet 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Jožek in Ježek, vmes Radijski orkester 16.30: Ubranost duha in telesa v mladini ZFO 17.00: Gospodarska in tržna poročila 17.30: Koncert Radijskega orkestra; vmes poje g. Drago Žagar, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Plošče 20.30: Šramel »Štirje fantje«, vmes poje g. Mirko Premelč 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester. Konec ob 23.00 uri.

PONEDELJEK, 5. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Izseljenski kotiček (g. Milko Pirih) 20.10: Ljudsko zdravje v Sloveniji in jetika (g. dr. Ivo Pirc) 20.30: Komorni trio: Gdč. Ornik Francka, g. prof. Čenda Šedlbauer in g. prof. Marjan Lipovšek 21.15: Plošče 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Koncert Radijskega orkestra. Konec ob 23.00 uri.

TOREK, 6. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.00: Gospodarski pregled (g. Drago Potočnik) 20.10: Voditelji in masa (g. prof. Emil Hrovat) 20.30: Radijski orkester, vmes poje g. Tone Petrovčič 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče. Konec ob 23.00 uri.

SREDA, 7. AVGUSTA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Poročila 18.30: Mladinska ura 18.45: Pesmice iz operete »Pri naši kočici« 19.00: Napovedi, poročila 19.20: Nac. ura 19.40: Objave 20.10: Tunis (g. Viktor Pirnat) 20.30: Samospevi. Poje gdč. Ksenija Kušej, pri klavirju g. prof. Marjan Lipovšek 21.15: Citraški trio »Vesna« 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Koncert za klarinet solo, g. Franc Urbanec, pri klavirju g. Marjan Lipovšek. Konec ob 23.00 uri.

Uporaba ULTRA-OLJA-NIVEA izključuje sončne opekline!

Sonce lahko uživate, dokler se Vam ljubi. Zakaj ULTRA-OLJE-NIVEA vsrkuje opekline povzročujoče sončne žarke in propušča le tiste, ki povzročajo porjavitev. Razen tega porjavite hitro in lepo enakomerno.

Ultra-olje-Nivea deluje takole:

kratkovalovne (opekline povzročujoče) sončne žarke zadržuje

dolgovalovne (porjavitev povzročujoče) sončne žarke da propušča.

50 različnih modelov dvokoles SI LAHKO BREZOBVEZNO OGLEDATE PRI IGN. VOK LJUBLJANA, TAVČARJEVA 2

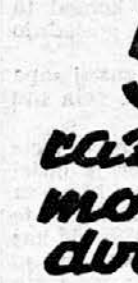

PROTI MALOKRVNOSTI, bledici, splošni slabosti, slabemu teku, za regeneracijo krvi po porodu, za rekonvalescenco je »Ferrodovim« preizkušeno in zanesljivo zdravilo. Cena za 1 steklenico 40 din, s poštnino 45 din, 3 steklenice 120 din franko. Proizvaja: Mr. ph. A. Mrkušić, lekarnar v Mostarju (banovina Hrvatska). Dobiva se v lekarnah. Reg. S. Br. 6682-32.

Etikete TEL. 45-13 SITAR & SVETEK GRAVERSKI ZAVOD LJUBLJANA FRANČIŠKANSKA UL. 3

NAUMANN

KOLESA kakovostna, OTROŠKI VOZIČKI novih oblik, velika izbira IGRAČ, OTROŠKE OPRAVE in OPREME S. REBOLJ na VOGALU Miklošičeve in Tavčarjeve

KOLESA damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri naprodaj po neverjetno nizkih cenah. NOVA TRGOVINA TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 36 nasproti Gospodarske zveze

Posteljno perje kemično čiščeno po din 12·—, 25·— 35·—, 55·—, gosje perje, sivi in beli puh, po konkurenčnih cenah, dobite pri „Luna", Maribor, Glavni trg 24. — Vzorci brezplačno!

ZA WEEKEND kupite najcenejše zložljive vrtne fotelje, rožaste kreton in klot odeje, primerne zavese v različnih vzorcih pri SEVER, Marijin trg 2. Prevzamemo v popravilo tudi stare odeje.

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, najceneje Presker Ljubljana, Sv. Petra c. 14

FR. P. ZAJEC IZPRAŠAN OPTIK IN URAR LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6 pri frančiškanskem mostu Vsekovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Veliko izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno

Premog-Koks-Drva RESMAN LOIZE - Ljubljana Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21 Telefon 44-90

Otroški voziček, kolo ali šivalni stroj najhitreje in najbolje kupite, prodaste ali zamenjate v trgovini Josip Uršič — Celje Narodni dom

MALI OGLASI

FRANJO PERCINLIC konc. elektrotehnično podjetje LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 16 Telefon 23-71

Na zalogi imam vedno vse priprave in aparate za gospodinjstvo, kakor tudi vsa svetlobna telesa, t. j. od žarnice do lestenca svetovnoznane tvrdke »Siemens«. Izvršujem tudi električno napeljavo za razsvetljavo in pogon

OREHOVA JEDRCA sortiran cvetlični med in medico dobite naiceneje v MEDARNI Ljubljana, Zidovska ul. 6. 48. T.

OKAMA MAZILO iz zdravilnih zelišč. Čudovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenjih, volku, turih in vnetjih itd. za nego dojenčkov, pri kožnem vnetju, izpuščajih in hrastah na temenu, za razpokane prsne bradavice. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

ŽELEZO IN KOVINE plača najbolje »Metalia«, Gosposvetska cesta 16. Telefon 32—88.

BUTELJKE in druge vrste steklenic kupi »Metalia«, Gosposvetska cesta 16.

ČE PRODAJATE ALI KUPUJETE dobro ohranjene predmete, se obrnite na »Metalia«, Gosposvetska cesta 16. Telefon 32—68.

Izdaja K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.